

FOLKUSHÁZY LAJOS

Reggeli Ujság

SZÉP ERNŐ,
aki az „Azra” című darabjával a
szezón legnagyobb sikerét aratta

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

V., Berlini-tér 2. Vasárnap d. u. és éjjel: V., Vilmos császár-út 34

Ára 20 fillér

Telefon: 807-10 és 136-44

Telefon vasárnap délután és éjjel: 229-31 és 253-09

Bethlen István gróf vasárnap éjjel Párisba utazott

„Munkát! Kenyeret!”

A „Reggeli Ujság” elsőként közli a szociáldemokrata szakszervezetek által a miniszterelnöknek átnyújtott memorandumok tartalmát

Az Erzsébet-sugárut, a Tabán rendezését, a házadómentességi törvény revízióját, lakásépítési törvényt, telekértékadót, a kartelek megrendszabályozását, a kivándorlás megkönnyítését, tervszerű racionalizálást és mindenütt a 8 órai munkaidő bevezetését követelik a munkások

A kormány tudvalevőleg elhatározta, hogy a munkanélküliség enyhítésére és leküzdésére mindent megtesz, ami erejétől telik és ezért mint ismeretes, Bethlen István gróf miniszterelnök magához kérte a szakszervezetek vezetőit és részletesen megtárgyalta velük a munkanélküliség csökkentésére vonatkozó tervezeteket.

Az egyes szakmák képviselői külön, önálló memorandumokban számoltak be a szakmabeli munkanélküliség helyzetéről és ezek a memorandumok részletesen felsorolták azokat a módokat és munkaalkal-

makat, amelyeket alkalmasnak találnak a munkanélküliség leküzdésére, enyhítésére. Ezek a memorandumok most a miniszterelnök asztalán fekszenek és a társadalom, a nagy nyilvánosság csak két hét múltán ismerkedhet meg tartalmukkal, amikor a kormány a szakszervezetek vezetőinek megadja válaszáat a memorandumokban foglaltakra.

A Reggeli Ujság-nak sikerült megszerezni az egyes szakszervezeteknek a miniszterelnök elé terjesztett memorandumait és azokat elsőül, minden más lapot megelőzve, az alábbiakban ismertetjük:

Az építőmunkások javaslatai

A Magyarországi Építőmunkások Országos Szövetsége az építőipari munkanélküliség enyhítésére a következőket javasolja:

1. Az Erzsébet sugárut ügyének végleges rendezése, a gyors döntés a magán-építésre serkentően hatna.
 2. A Tabán szabályozási tervének megvalósítása.
 3. A kötelező tatarozás sürgős elrendelése a fővárosban és általában a vidéken.
 4. A házadómentességről szóló törvény megfelelő revíziója és hatályának meghosszabbítása.
 5. Az összes pénzügyileg lefedezett közmunkák késedelem nélkül való kiadása.
- Mindezekon kívül az építőipari munkanélküliség enyhítésére nézve a következő intézkedéseket tartjuk szükségeseknek:
1. Országos lakásépítési törvényt, amely behozná a progresszív lakásadót olesó, egészséges kislakások építkezésének céljára és szabályozná a vidéki lakóházépítést olyan módon, hogy az alapincézetlen, földespadlózatú, vertfalú lakóházak építését eltiltáná.

2. Kerettörvény a telekértékadó bevezetésére.
3. A társadalombiztosításról szóló törvény olyértelmű módosítását, hogy lakásépítés céljára a díjtartalékoknak legalább ötven százaléka legyen felhasználható.
4. Az építőanyag kartelek megrendszabályozását.
5. Az építőipari munkapiac megszervezését avégből, hogy az építőmunkások rendszertelen és sok kárral járó vándorlása megszüntethető legyen.
6. Az összes állami és vármegyei középítkezések centrális irányítását és évszakonként, valamint országgrészenként való egyenletes elosztását.
7. Március 1-től november 30-ig az összes személyszállító vasutakon 75 százalékos menetdíjkedvezményt az építőmunkásoknak akkor is, ha nem csoportosan utaznak.
8. Szállítási díjkedvezményt az építési anyagok, de különösen a kő- és márványkészáru és félgyértmány számára.
9. A műkő- és cementipar képesítéshez kötését.
10. Munkás- és tisztviselő lakótelepek létesítését állami és községi kezelésben.
11. Állami támogatást minden köz-

hasznu lakásépítési tevékenységhez.

12. A téglagyárak köteleztessenek arra, hogy munkásaiknak megfelelő egészséges lakásokat építsenek.
13. Minden középítkezésen tiltassék el az akkordrendszer és legyen kötelező a nyolcórás munkanap.
14. Könnyíttessék meg a kivándorlás olyan országokba, ahol az építőiparban munkahiány mutatkozik.

Egyébként gyorssegély, a munkanélküliség esetére való biztosítás, nemkülönben a nyolcórás munkaidő törvénybeiktatása kérdésében az építőipari szövetség egynek vallja magát a szakszervezeti tanács kötelekébe tartozó összes szakszervezetekkel.

A vas- és fémipar, mintakészítők, arany- és ezüstműves szakma kívánságai.

A magyarországi vas- és fémmunkások központi szövetségének tagjai közül Budapest és környékéről 2087, vidéken pedig 3221 a munkanélküliek száma, összesen 5380. Ha azonban a szervezeten vas- és fémipari munkásokat is számításba vesszük, akkor

Magyarországon a vas- és fémipari szakmában közel 15.000 a munkanélküliek létszáma.

A mintakészítő szakmában a szakma 380 tagja közül jelenleg 112 van munka nélkül. Az arany- és ezüstműves szakmában foglalkoztatott 200 aranyműves munkás közül jelenleg 42, a 120 ezüstműves munkásból pedig 46 van munka nélkül. Itt meg kell jegyeznünk, hogy a rendszeresen dolgozók is az év legnagyobb részében munka nélkül vannak, mert a szakmában a pangás oly óriási, hogy a dolgozók is csak heti 16—24 órán át foglalkoztathatók. A szakma helyzete oly súlyos, hogy nemcsak a szakmában foglalkoztatott munkások élnek a legnagyobb nélkülözések közepette, hanem maga az ipar is pusztulófélben van.

A vas- és fémiparban mutatkozó óriási

munkanélküliséget elsősorban a három évvel ezelőtt Magyarországon is bevezetett racionalizálás és koncentráció okozta. A legutóbbi három év alatt ugyanis a következő gyárakat és üzemeket szüntették be: Budapest a Schlick-Nicholson Gépgyárat, ahol kétezernél több munkás és tisztviselő állott alkalmazásban, a Kistarcsai Vagon- és Gépgyárat, ahol körülbelül 5—600 volt a tisztviselő és munkáslétszám, a dr. Lipták és Vulkán gépgyárat, amelyek ugyancsak körülbelül 500 munkást foglalkoztattak, továbbá a Magyar Belga Fémipari Gyárat. Mindezen gyárak már több évtized óta állottak fenn. Vidéken megszűnt a debreceni Mezőgazdasági Gépgyár, amely 300 munkást foglalkoztatott, Szombathelyen a Motor- és Gépgyár, ahol 3—400 ember dolgozott állandóan. A szombathelyi Pohl-féle gépgyár, bár munkája volna, tőkehiány miatt kénytelen volt üzemét beszüntetni és ennek folytán decemberben 350 munkásának felmondani. A különféle vidéki mezőgazdasági gépgyárakból közel 1000 munkást bocsátottak el a legutóbbi három hónap alatt. Ehhez járul még, hogy

a racionalizálás kezdete óta — amelyet Magyarországon a munkáltatók teljesen önkényesen hajtanak végre, nem úgy mint külföldön a munkások és tisztviselők bevonásával — az elbocsátott munkások nagyrésze még mindig munka nélkül tengődik.

Hogy a munkanélküliség mérve különösen az utóbbi hónapokban mily arányokat öltött, világosan mutatja, hogy még szövetségünk 1929. évi november havában bevételeinek 47 százalékát fizette ki munkanélküli segély címén, 1930. évi január hónapban a kifizetett munkanélküliség segély a bevételek 86,56 százalékát teszi.

A vas- és fémiparban megmutatkozó nagyarányú munkanélküliségen elsősorban az segítene, hogyha az államvasutaknál szükséges beruházási munkálatokat, a fémek és hidak megrendelését rendelné el a kormány, továbbá a házak tatarozási munkálatainak elrendelésével az épületlakatos, bádogos, vízvezetékyszerelő és villanyszerelőszakma munkásait lehetne munkához juttatni. Ezen munkálatok kiadása egyébként is már évek óta húzódik.

A vas- és fémiparban a nyolcórás munkaidő törvénybe iktatásával is nagy mértékben lehetne a munkanélküliséget csökkenteni.

mert pl. Diósgyőrött, a Magyar Királyi Állami Vasgyárban ma még mindig 10, 12, 14, sőt napi 16 órát is dolgoznak, ahol pedig a legutóbb is többszáz munkást bocsátottak el a Rimamun- rányi-Salgótarjáni r. t.-nál, amely pedig üzemét már csökkentette, ugyan- csak napi 12 órát dolgoztatnak,

sőt a vasárnap-hétfői leváltás alkalmával a munkaidő még ma is egyfolytában 24 óra. Ezzel szemben az üzemek nagy ré-

szében a munkásság heti 3-4 napos rövidített munkahét mellett dolgozik.

Enyhíteni lehetne még a munkanélküliségen a már régebben tervbe vett

Boráros-téri és óbudai dunahidak megépítésével,

ami ugyancsak nagyszámu vasipari munkást juttatna hosszabb ideig munkaalkalomhoz. Szükségesnek tartanánk a MÁV személy, teher, valamint motor és motorpótkocsik megrendelését is, amely munkálatok kiadása mindezekig nem történt meg.

Az arany- és ezüstműves szakmában a nagy munkanélküliség egyik főoka a

A mezőgazdasági és földmunkásság javaslatai

A mezőgazdasági és földmunkásság a háboru előtti állapotokhoz képest nagymértékben megszaporodott. Míg a háboru előtt Magyarország a négyzetkilométerenkénti lélekszám 65 volt, ez a lélekszám most 92 főre szaporodott. Ez a szaporodás leginkább a mezőgazdasági és földmunkásokra esik.

A háboru előtt is nagy nehézségekbe ütközött a mezőgazdasági és földmunkásság állandó elhelyezkedése, pedig a fejlődő ipar is felszívott egy tekintélyes részt, rendelkezésre állott a monarchia területe is, ezenfelül a kivándorlási lehetőségek. Ma ezek a lehetőségek hiányoznak. *Mezőgazdaságunk fejlődése nem olyan tempójú, hogy a jelentkező felesleges munkanélküliséget felszívja. Sőt a jelentkező fejlődést a munkaerő alkalmazása szempontjából ellensúlyozza a mezőgazdaságban és a földmunkáknál a gépek nagymértékű térhódítása. Több mint 32.000 az országos gazdasági pénztárnál bejelentett gépek száma.*

A foglalkoztatások idejére nézve hivatalos adataink nincsenek. Az általunk beszerzett adatok azonban azt igazolják, hogy eltekintve egy csekély töredéktől,

a munkások az év felét sem dolgozzák végig.

A munkabér pedig az említett körülmények következtében a lehető legrosszabb. *Gyakorlat az egy-két pengős napszámbérek. De ilyen arányu a munkabér a részes munkálatoknál, sőt jórészen a földmunkáknál is. Az általunk gyűjtött adatok szerint*

a mezőgazdasági és földmunkás évi átlagos keresete 350-400 pengő.

Ezeknek az adatoknak a helyességét igazolja az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara által Bégy vármegyére kiterjedő adatgyűjtés, mely szerint ott az évi átlagos kereset 320-350 pengő.

A pillanatnyi segítés módját a következőkben jelöljük meg:

1. Közmunkák sürgősen megindítandók. Nyenek ut, vasútépítés, csatornázás, töltés felújítás, vadvezek levezetése, utak fásítása, az Alföld fásításáról szóló törvény sürgős végrehajtása stb.
2. A felsorolt munkáknál, de általában az alvállalkozói rendszer megszüntetését és a létminimum biztosítását.
3. A mezőgazdasági és földmunkásság munkabérének a szabályozását.
4. A III. osztályú félárú jegyrendszer visszaállítását legalább olyan mértékben, mint ez a háboru előtt volt.
5. A mezőgazdasági munkások munkabérének egységes megállapítását a mezőgazdaság minden ágára a létminimum biztosításával.
6. A földreform révén kiosztott földek vételárának újbóli megállapítása, illetve az 1928. évi 41. t. c. 3. pontjának a revíziója.
7. A mezőgazdasági munkások kötelező betegségi, baleseti, aggkor és rokkantsági biztosításának megalkotása.
8. A mezőgazdasági és földmunkásság téli foglalkoztatása céljából a háziipar fejlesztése

A szállítási és közlekedési szakma

munkanélküliségének sürgős enyhítése érdekében a következő intézkedéseket tartják a szakszervezetek szükségesnek:

I. Fuvarozó ipar.

1. A boráros-téri és óbudai hidak földmunkálatainak (lágymányosi holt-Duna-ig feltöltése) megkezdése.
2. Az ut- és csatornaépítési program végrehajtása.
3. Az építkezési akció megindítása.
4. A munkaidő, éjjeli munka és vasárnapi munkaszünet, illetve heti pótpihenő nap törvényes rendezését, különös tekintettel a legnagyobb fuvarozási üzemeknél: a sörgyáraknál, tevévállalatoknál és malmoknál uralkodó állapotokra. Ha ezek a kérdések rendezési nyerne, ezek a vállalatok a jelenlegi létszámnál sokkal nagyobb számú munkást foglalkoztathatnak.
5. A m. kir. belügyminisztérium 250.000-1929. B. M. számu rendeleteinek (az 1930. január 1-én életbe lépett közlekedési kódex) kiegészítése a Budapest székesfőváros törvényhatósága által elfogadott és kormányhatóságilag eddig jóvá nem hagyott, a terhes szeker közlekedéséről szóló szabályrendelet mun-

magyar szakmabeli iparos tökeszegény-sége, aki így rá van utalva a külföld által nyújtott hosszulejárati hitelre. Továbbá nagyban hozzájárul a szakmában a nagy munkanélküliséghez az is, hogy a munkáltatók külföldi munkásokat foglalkoztatnak, akik aztán elítik az itteni munkásságot az e szakmában amugyis alig mutatkozó munkaalkalmaktól is.

Azonkívül a vas- és fémipari szakma részéről szükségesnek tartja a szakszervezet, hogy a kormány állítsa fel a munkabéregyeztető bíróságot. E téren talán mintául szolgálhatna a háboru alatt működött panaszbizottság működési kerete. Erre szerintünk azért van szükség, hogy mint a külföldön a munkabérek és a megélhetési index között mutatkozó nagy különbséget a munkás és munkáltatói érdekek kölcsönös méltánylása mellett a paritásos alapon álló béregyeztető bíróság közreműködése útján áthidalást nyerjen.

kásvédelmi intézkedéseivel. (Szakvizsga bevezetése, korhatár felemelése, hajtási jogosítványt a fuvaros ipartársulat nem adhat ki és erre csupán a rendőrhatalóság illetékes stb.)

II. Szállítványozó ipar.

1. Az autótörvény sürgős életbeléptetése.
2. Törvényt a kollektív szerződés védelméről.
3. A koncessziós és állami szállítási vállalatok: MAVART Gyorsáru- és utasforgó Rt. ismerjék el azt a kollektív szerződést, amelyet a Magyar Szállítványozók Országos Egyesülete és a Magyarországi Szállítási és Közlekedési Munkások Országos Szövetsége a szállítványozó vállalatok munkások bér- és munkaviszonyainak rendezése céljából kötött. A MAVART ezen szerződés alapján alkalmazza azokat a nagyszámu munkásokat, akik megalakulása folytán munkanélkülivé váltak.

III. A szénzállító ipar.

1. A belügyminisztérium hagyja jóvá a Budapest székesfőváros törvényhatósága által elfogadott, a szén árusításáról és szállításáról szóló szabályrendeletet és vonja vissza ennek jóváhagyását megtagadó rendelkezését.

IV. A hajózás.

1. Intézkedések a dunai hajóforgalom felélesztésére érdeklőben.
2. A csepeli kikötő gazdasági jövőjének előkészítése (kikötőbizottság összehívása).

V. Gépkocsivezetés.

1. Vizsgák megszigorítása és a kocsivezetői engedélyek kiadásának 2-3 évre — urvezetők kivételével — történő felfüggesztése (19.000 autózóhoz 44.000 engedély van).
2. A 16-18 órás munkaidőt dolgozó taxisorfőrök munkabérének szabályozása.
3. A sofőrgizkolók megrendszabályozása.

A sütőipari munkások

javaslati a következők:

1. A munkások és tanoncok alkalmazhatóságának viszonya, a közhatalóságok által a munkaadók és munkások érdekvédelmének a bevonásával külön ellenőriztessék.
2. A sütőtanoncok száma az ország legtöbb városában több az alkalmazott munkások számánál: megalósítandó a tanoncok száma.
3. A sütőmunkásokra és tanoncokra vonatkozó vasárnapi munkaszüneti rendeletek az érdekelteket iparosok által szigorú betartásra kötelezessék, ami által kisegítő munkaalkalom fog teremteni.

A malomipari munkások követelése

1. Ha csak átmenetileg is, de elrendelendő, hogy naponta 12 óránál hosszabb ideig a malmokban a munkások ne legyenek foglalkoztatva. A helyzet most az, hogy a foglalkoztatott malomipari munkások legalább 20%-a 12 óránál hosszabb ideig van foglalkoztatva, nem ritka esetben egyfolytában 24 óráig.
2. Az ipartörvény daráló malmokra vonatkozó rendelkezése szigorúan tartassék be és ellenőrizendő, hogy daráló malmokat csak szakmailag képzett molnári szakmunkások kezelhessenek.
3. A gabonacsoport helyett lisztexport szorgalmaztassék, ami az őrleést megszorítja, több munkaalkalmat ad, amellet a hátsó lisztek és takarmányfélének az országban maradásával kenyérolcsóbbodás remélhető és a takarmányozás válik olcsóbbá.

Az éttermi ipar

1. A nyolcórás munkaidő törvényes rendezése az, ami a munkanélküliséget jelentősen enyhíteni tudja, mert ma 14, sőt ennél is több órát kell a munkásoknak egyfolytában munkában tölteni.

A bőripari szakmák kívánságai

1924. év óta a kézi termelő üzemek közül 80 szűnt meg, melyek az egész országban 3500-4000 cipész munkást foglalkoztattak. A mechanikai cipőgyárak közül megszűnt 20. Az 1924-ben alkalmazott 1500 cipőgyári munkás közül ma 550-600 van alkalmazásban. Ezek is nagyjából nőnek és gyermekek.

GROCK

a világ legnagyobb komikusa március 1-én kezdi meg 14 napos vendéjátékát

Royal Orfeumban

Jegyárusítás február 23-tól

Több kisebb bőrgyár is tönkrement, melynek folytán 520-550 timármunkás vált munkanélkülivé.

Csak 1929-ben 9 nagyobb cipészüzem szűnt meg teljesen, mely 280 munkást foglalkoztatott. Jelenleg 20 olyan üzem szűnhet, amelynek újra-kezdése teljesen reménytelen. Ennek folytán 950 munkás vált munkanélkülivé.

Budapestben a bőripari szakmából 1853 van munkanélküli.

A munkanélküli munkásokhoz hozzászámítva a munkanélküli kőiparosokat is, országos viszonylatban a bőriparban a munkanélküliek száma 17-18.000-re tehető.

A budapesti 700 szűcsmunkás közül 1923 november végétől 1930 augusztus végéig 460 munkás és munkásnő van és lesz munkanélküli.

A munkanélküli munkások legnagyobb része 6-12 hónapig van munkanélküli. Különösen az idősebb munkások és munkásnők alig remélhetnek újabb elhelyezkedést.

A jelenlegi munkanélküliségen az alábbi intézkedések keresztülvitele enyhíthetne:

1. A nyolcórás munkaidő törvénybeiktatása több száz munkanélküli alkalmazását eredményezné.
2. Az otthonmunka szabályozása a szokásos bérvédelem által.
3. Vámpórák fenntartása a külföldről behozott kész cipőkre.
4. Az exportképes cipőgyárak olcsó hitellel való ellátása és az exportból keletkező külföldi követelések biztosítása. A Magyarországon nem gyártott bőrök behozatala a vámvisszatérítési eljárás lényeges egyszerűsítése által, valamint az exportképes gyáraknak a textilgyárakhoz hasonló kedvezmény nyújtása. (Forgalmi adó elengedése.)
5. Cipő-, bőr- és díszműiparnál a luxusadó eltörlése.
6. A cipő- és szíjgyártó iparban a hadfelszerelési és népjelölti munkák kiadásánál munkabérvédelem s a kiadott munkával való visszaélés megakadályozása.
7. A cipőiparnál a tanoncgyűrendezés.
8. Az autókárosztéria-iparban az autógyártóipar rendelkezéssel való támogatása vagy az autó-behozatal olyanirányú rendezése, hogy a károsztéria Magyarországon készüljön.
9. Cipőgyárakban 14 éven aluli fiataloknak alkalmazását megszüntetni.
10. A keztüsiiparban a tanonkérdés rendezése. 74 segéd mellett 75 a tanoncok száma s a munkanélküliek az iparban foglalkoztatottaknak 6,5%-a.

A könyvkötők javaslatai

1. A közszállítási szabályzat rendelkezéseinek pontos betartása, illetve a versenytárgyalásoknál azon elvnek alkalmazása, hogy mindenképp a kollektív-szerződések alapján álló munkaadók jussanak munkához.
2. A dobozgyártó iparban az ipartörvény rendelkezéseinek pontos betartása, hogy 14 éven aluli leányok fel vehetők ne legyenek.
3. A külforrási hozott könyvkötőváson vámjának leszállítását, amely ezidőszent az érték 50%-ának felel meg.
4. A félévű, félbőrös, valamint egészségügyi szakirodalmi könyvek megvásárolás alá helyezését, mert ezidőszent teljes vámenteséget élveznek.

A kereskedelmi alkalmazottak panaszai

1. A kereskedelemben a munkaidő csakis törvényen szabályozható. A vasárnapi munkaszünetet az egész országban egységesen kell rendezni olyképp, hogy szombat este hét órától hétfő reggel hét óráig minden üzlet zárva legyen.
- Az esti hat órai, az élelmiszerszakmában esti hét órai záróra ugyancsak törvényben biztosítandó. Törvényben kell meghatározni a déli kétórás ebédidőt is. A szabadságidő törvényes rendezése is mulhatatlanul szükséges.

A felmondási idő és a végkielégítés törvényes rendezésével igen erős gát emelhetett a munkanélküliség ellen. A munkaadók ezen a téren is meg akarják szüntetni a védőintézkedéseket, ami csak fokozná a nagy nyomorúságot.

2. Mulhatatlanul szükséges a minimális munkabér törvénybeiktatása. Ma az a helyzet, hogy csak azért mordanak fel tömegével az alkalmazottaknak, hogy kisebb fizetéssel újból alkalmazzák.

3. A munkanélküliséget nagyban fokozza a tanonkérdés szabályozatlansága és a tanulatlan munkanélküliek kizsákmányolása. A cégek tömegével alkalmaznak tanoncokat, vidéken különösen divik, hogy segéd nincs is az üzletben, csak tanonc.

A boltberek felszabadítása sok céget tett tönkre és így sok alkalmazott vált munkanélkülivé.

A munkaközvetítés terén posta és vasuti kedvezményekkel könnyebben lehetne a vidéki állásüresedéseket betölteni.

Az alkalmazotti kamaraszervezése is értékes tényező lenne a kereskedelmi alkalmazottak helyzetének megjavításáért folyó munkában.

E HÉTEN AZ ÉRDEKLŐDÉS KÖZPONTJÁBAN

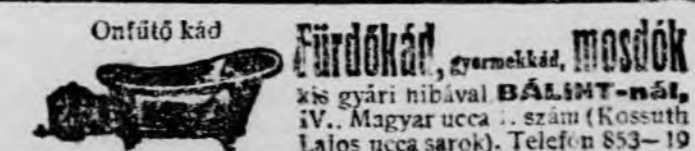
FOLKUSHÁZY LAJOS

A székesfőváros házi politikája alig-alig revalált értéket és nagy egyéniségeket, akik azzá lettek, az országos politika világításában tudtak csupán kibontakozni és levegőjében kifejlődni. A municijális városi politika nem volt iskolája a magyar képességeknek, mint valamikor a régi vármegye, itt az alkotások kényszere hangfogót erőltetett a retorikára, a képzetet szárnyát nyeste a valóság, s az elmélet elvágódott a tényekhez. Magyar tehetőség a maga jellegzetes közjogi beállítottságával nem tudott levegőhöz jutni egy németes hagyományú adminisztráció bonnyodalmas taposmalmában: a magyar képességek ritmusa, szárnyalása, lendülete, ivelése és ereje más formák felé tört. A pedantéria, a kísérdekek babra jövéka, a polgári létformák merevsége a németből átmagyarosodott polgári rétegnek kedveztek mindenkoron. Pestváros régi családjának sarjadéka állottak majd mindig a város élén, s átmentették magukat a fejlődés lendületes korszakába is.

Ebbe a levegőbe került Folkusházy Lajos magyarsága. Ami dekoratív vonás adódott volna benne, nem fejlődött ki e környezetben. Annál jobban fejlődött vaslogikája és akarati ereje. A kompromisszumos, paklizó, megalkuvó, simuló várospolitikában, ahol a szemhuntyás épp oly lényeges kelléknek bizonyult, mint a mindent tudás és a dolgok elbonyolításának képessége. Folkusházy mesterien megállította helyét. Soha többet nem akart, mint amennyit elérhetett, nem erőlködött oda, ahol támadások pergőtüze érte volna. De ott volt az irányító kerék mellett, anélkül, hogy valamit kockáztatott volna. Nehéz csatákon mindig leggyűrte ellenfeleit, kifárasztotta, letörte őket és formalizmusának lényegét eltüntetve fölényével zsebreavagott minden ellenállást.

Ő volt az ellenforradalmi Budapest ezse és vezérkari elgondolója, a marionettek úgy mozogtak, ahogy ő akarta. Wolffnak ő sugott, de az ellenpártnak is ő tanácsolt, cinkus természetességgel szorította sarokba külön-külön a megosztott pártokat. Meg tudott maradni, mert félték tőle és nem szerették sokan. A szerelem gyilkos a legtöbbet a politikában és az hal meg legsőnek, akinek legtöbb a rajongója. Folkusházyt nem rajongott senki, de ő sem rajongott soha senkiért. Formailag alárendelte magát vezérségeknek, de mosolyában, szeme villanásában jelentkezett a fölény. Egyenesen mulatságos volt, amikor egy-egy cuggoscipős pártóriásnak magyarázott valamit s olyan formát adott, mintha ő kérne tanácsot.

Nagy taktikai hadműveleteiben egy jellegzetes kispolgári vonás fejlődött benne: az óvatosság. Ez nem engedte igazi nagy karrier felé törni, országos tényszerzővé szélesedni. Neki Wolff Károly hangszerelése és szölamvezetése kényelmesebb volt, mint Bethlené lehetett volna. Pályája végét hatalmas jövedelemmel zárja le. Ebben kifejezője annak a várospolitikai tendenciának, amely az életjavnak halmozásában látja a kért való munkásság ellenszolgáltatását. A Bárczy-Bódy-rendszer gondolatvilága természetesen tartotta ezt, de átvette a rákövetkező rendszer is. Folkusházy nem akart jobb lenni elődeinél, nem tiltakozott az ellen, ami szerintük természetes. Ez lett a tragédiája. Mert most már élete végéig nem a nagyszerű koponyájú, kemény akaratú, fölényes szellemű várospolitikust fogják látni benne, hanem azt az embert, aki anno 1930 évi 136.000 pengő fizetésre tudott szert tenni Budapestben.

Összecsukós vaságyak
sodronyágybetétek, va... részutórok, kárpitozott matracokat egolcsóbban szállít **Prohászka** gyáros, VI., Grot Zichy Jenő-utca 46. — Fióküzlet: Útlat ut 9.

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszámai: 807-10 és 136-44
Vasárnap délután és éjjel: 229-31 és 253-09

Tulhalmozott raktárról
IRÓGÉPEK
eladás csere kölcsönzés
rendkívül kedvező árór
POLYGON
V. ALKOTMÁNY-U. 16
AUTOMATA: 173-75. SZÁM
Címre — névre ügyelni sziveskedjék

Bethlen István vasárnap éjszaka féltizenkettőkor elutazott Párisba

A miniszterelnök kíséret nélkül indult
utra — Kedden reggel érkezik Párisba

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Amikor Bethlen István gróf a hágai konferenciáról visszatért, még nyílt kérdés volt, hogy elutazik-e a párisi tárgyalásokra, ahol a hágai ideiglenes meg egyezést véglegesen megszövegezik és döntenek mindazokban a kérdésekben, amelyekre nézve Hágában csak elvi megállapodás jött létre.

A párisi tárgyalásokra Korányi Frigyes báró és Gajzágó meghatalmazott miniszter vezetésével utazott ki a magyar delegáció és ugyancsak Párisba ment február 6-án Walko Lajos külügyminiszter is.

A történelmi nevezetességű órateremben megnyitott ülés után a magyar delegáció nap-nap után tárgyalta a nagyantant és kis-antant delegációival. A tárgyalások titkosak és semmiféle hír nem szivárgott ki azoknak a menetéről,

esupán annyit vált bizonyossá az elmúlt héten, hogy Bethlen István személyesen is kiutazik Párisba,

hogy az egyezséget aláírja. A miniszterelnök utazásának idejét a legnagyobb titokban tartották s csak vasárnap délután

derült ki, hogy

a miniszterelnök vasárnap éjszaka 11 óra 30 perckor indul el a keleti pályaudvarról a párisi gyorsal Franciaországba.

Tizenegy órakor, egy félórával az indulás előtt jelent meg munkatársunk a keleti pályaudvaron, ahol semmi jel sem vallott arra, hogy a miniszterelnök már beszállt a vonatba. Egyedül a Bukarest—Bécs—Páris jélszű hálókocsi ablakainak a fele volt lefüggönyözve. A lefüggönyözött ablakok mögött már rég pihenőre térve várta a miniszterelnök a vonat indulását.

Bethlen István másfél órával az indulás előtt titkárával, Kassai Farkas Bélával

együtt jelent meg a pályaudvaron és ült be a számára lefoglalt fülkébe.

A miniszterelnököt utjára senki sem kíséri, egész egyedül megy Párisba, ahova kedden reggel 9 óra 58 perckor érkezik meg.

A Gar de l'Esten a párisi magyar követ, Villányi báró és Walko Lajos külügyminiszter fogadja Bethlen István gróf

miniszterelnököt, aki az utolsó napok tárgyalásain személyesen is részt vesz s valószínűleg egy héttig marad Párisban.

Csak akkor kerül sor a hágai egyezség aláírására, amelynek megtörténte után Bethlen István gróf miniszterelnökkel együtt az egész delegáció visszatér Budapestre.

A külügyminiszter a párisi konferencia eredményét azonnal a Ház elé terjeszti s a külügyi bizottság tárgyalásai után a plénum elé kerül az a törvényjavaslat, amely a hágai, illetve a párisi meg egyezést tartalmazza. A plénum előtt Bethlen István gróf személyesen ismerteti a hágai és a párisi konferenciák lefolyását és végleges eredményét.

Néhány perccel a vonat indulása előtt megjelent bárciházi Barczay István miniszterelnökségi államtitkár a keleti pályaudvaron, azonban nem ment fel a miniszterelnök kocsjába, csak megvárta a vonat indulását.

1928 augusztusában Budapestre jött Tewfik Rusdi bey török külügyminiszter, akit magyarországi útjára kíséretén kívül családja is elkísért. A török külügyminiszter budapesti tartózkodása alatt megkötötte a török-magyar barátsági és békéltetési választottbírói szerződést s a nemzetközi szokások szerint a török külügyminiszter látogatását a magyar külügyminiszternek viszonznia kell.

Idáig különböző politikai akadályok miatt a magyar külügyminiszter nem utazhatott Angorába, most azonban

Párisból való visszatérte és a hágai egyezség ratifikálása után azonnal elindul Angorába.

Angorában az ünnepélyes fogadtatáson kívül Kemal basa személyesen is fogadja a magyar külügyminisztert.

Február 17 3

Reggeli Ujság

Berczel Jenő alpolgármester nyilatkozik az Autobusz üzem milliós deficitjéről

Be kell olvasztani az Autobusz üzem a Beszkárt-ba

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A Folkusházy-affér kapcsán az óriási deficittel küzdő Autobusz-üzem kérdése is az érdeklődés homlokterébe került és — ha a jelek nem csalnak — röviden az üzem — mint önálló üzem megszűnik létezni és beolvaszt a Beszkártba.

Hogy mennyire aktuális, sőt sürgős és halaszthatatlan az üzemnek a Beszkárt-tal való egyesítése, mi sem bizonyítja jobban, mint az alábbi adatok.

Az Autobusz-üzem negyvenezer pengővel dobtalt igazgatója, Till Antal B-listás (nyugdíjas) tanácsnok, a rossz vonalakra hárítja a deficitért való felelősséget. Ezeket a rossz vonalakat azonban azért tartja fenn az Autobusz-üzem, mert nem akar konkurrenciát csinálni a Beszkártnak. Hogy ennek az álláspontnak semmi értelme sincs, mondani se kell, mert hiszen mindkét üzem jövedelme a városé.

Az Autobusz-üzem önköltsége egy hasznos kocsi kilométernél — beleértve az amortizációt és a közlekedő adót is — 1.27 pengő. Ezt számbavéve az 1930. évi januári eredmény azt bizonyítja, hogy az 1-es vonalnál egy hasznos kocsi kilométer 1.658 pengőt, a 3-as vonalnál 1.388 pengőt és a 12-esnél 1.273 pengőt hozott. Vagyis ez a három reláció hasznosított. Ugyancsak hasznosított most már a 15-ös reláció is, amelynek utvonalt február 1-én meghosszabbították.

Az önköltséget megközelíti és — amint autobusz-művelőnek mondják — beéréssel biztat az 5-ös, amelynek hasznos kocsi kilométerenként 1.165 pengőt, a 8-as, amelyik 1.197 pengőt és a 11-es, amelyik 1.105 pengőt jövedelmezett — januárban.

A többi vonal, kivétel nélkül, alul marad a kocsi kilométerenkénti egy pengős bevételek.

Hogy ez a valóságban mit jelent, erre vonatkozóan szemléltető képet ad a múlt év december havi kimutatás. Ebből kitűnik, hogy az 1-es vonal az önköltséggel szemben 23.646 pengő 92 fillért jövedelmezett, a 3-as vonal 14.090 pengő 64 fillért, a 8-as vonal 801 pengő 75 fillért és a 12-es vonal 2674 pengő 98 fillért. A többi vonalra az üzem ráfizetett. A legtöbbet a 14-esre: 27.305 pengő 72 fillért, a 16-osra 14.735 pengő 67 fillért, a 17-esre (amelyért a bizottsági tagok érdekelt csoportja olyan adózást folytatott) 17.332 pengő 34 fillért.

Mindent összevetve az Autobusz-üzem december havi forgalma 83.246 pengő 94 fillér veszteséggel zárult.

A dolgok illetően állása mellett nem csoda, ha a közvélemény mind jobban és mind határozottabban sürgeti az üzemnek az Autobusz határoltságának megszüntetését. Ha ez bekövetkezik — és be kell következnie —, az Autobusz egyik legjobban jövedelmező üzeme lesz a fővárosnak. Rendszeresíteni lehet és kell majd a két közlekedő eszköz — a villamos és autobusz — között az átszállóforgalmat, bérletjegyeket lehet kiadni, amelyeknek kiadását a mai rezsimmal szemben lehetetlennek, hogy egyetlen vonala sem állandó jellegű és az utirány egyik napról a másikra, ötletszerűen változik. És — ami utolsó dolog — a mai személyzeti kiadás legnagyobb részét meg lehet majd takarítani; nem kellene külön és nagy fizetésű igazgatók és egyebek, akikből amúgy is tulsok van már a Beszkárt-nál.

Munkatársunk ebben az ügyben felkereste Berczel Jenő dr. alpolgármestert, aki a városházán a közlekedő ügyek legfőbb intézője. Az alpolgármester ur a hozzá intézett kérdésre így felelt:

— Kétségtelen és a dolgok természetéből folyik, hogy a végső cél: a közúti közlekedés egységesítése. Hiszen ezt a célt szolgálja a Hév. esetleges átvétele is. A szükséges fővárosi hatóságának egyetlen célja van csupán: gyors, jó, megbízható és olcsó közlekedést biztosítani a közönségnek. Minden, ami a közlekedés terén történik, vagy történni fog, ezt az egyetlen célt szolgálja.

— Az autobuszközlekedésre tényleg ráfizetünk. Ez talán elsősorban azért is van, mert bennünket nem vezethetnek tisztán és kizáróan fiskális érdekek. Mi a felmerülő kívánásokat honorálni igyekszünk és csak ha rájötünk mi is és rájöttek az érdekeltek is, hogy kívánásuk nagy anyagi áldozatot követel a köztől, szüntetünk be egy-egy vonalat. Az autobusz-kérdés előbb-utóbb döntésre érik és nem kétséges, hogy ez a döntés csak a közlekedés egységesítése jegyében következhetik be.

Pusztító földrengés Kréta-szigeten

— A Reggeli Ujság távirata —

Athén, február 16.

Kréta szigetén hatalmas földrengés volt. Tíz faluban a házak jórésze beomlott. Skalani falva teljesen elpusztult. Cuves községben több ember megsebesült. A halálra rémült lakosság a szabadban táborozik.

Fónagy Aladár ellen három bűnvádi feljelentés érkezett

Az Autóbehozatali R.-T. bukása magával rántotta a Garancia Bank elnökét is — Az ügyészség fog dönteni a Fónagy ellen emelt vádakról

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Fónagy Aladár, a Garancia Bank elnöke, eseményekben gazdag és változatos életének új, de szomorú fordulópontjához jutott. Az Autóbehozatali Rt. ismeretes bűnvádi ügyével és a vállalat két igazgatójának, Fábry Oszkárnak és Fóthy Lászlónak letartóztatásával kapcsolatban Fónagy Aladár ellen is három bűnvádi feljelentés érkezett a rendőrséghez, ahol napokon keresztül hallgatták ki Fónagy Aladárt az ellene emelt csallási vádak ügyében s a kihallgatások eredménye az lett, hogy az iratokat a főkapitányság intellektuális osztálya áttette az ügyészségre, ahol talán már a legközelebbi órákban döntenek Fónagy Aladár sorsáról.

Fónagy Aladár egy évtizeden át nagy szerepet játszott Budapest és Bécs gazdasági és pénzügyi életében. A háborús évek alatt erős virágzásnak induló Magyar Fekereskedők Hitelezésének — amelyet Fabank néven ismeretek — vezérigazgatói székéből került a bécsi Neue Wiener Bankgesellschaft elnöki pozíciójába, ahol azonban sokkal kisebb szerencsével dolgozott, mint budapesti bankigazgató korában, úgyhogy alig kétévi bécsi szereplés után visszatért Budapestre, régi sikerei színhelyére, és megalapította a Mobil-bankot, amely cégét körülbelül két évvel ezelőtt Garancia Bankra változtatta át. Fónagy Aladár Bécsből Budapestre ámentett vagyonával újra komoly munkához látott és minthogy tudta, hogy bankjának a mai konjunktúrában szokásos bankszerű üzletkezelés nem szabad és nem lehet foglalkoznia,

német mintára egy új üzletágat honosított meg és pedig a hitel finanszírozását, közte elsősorban az autóbiteleket.

Nem Fónagy Aladár mulott, hogy ez a Németországban kitűnően bevált üzlet az autópiacon beállott krach és a gazdasági válság elmélyülése folytán nem vált be. Sőt az Autóbehozatali Rt., illetve annak igazgatóinak bűnös manipulációja miatt, neki is most a család védője ellen kell védekeznie. Fónagy Aladár ellen eddig három feljelentés érkezett a rendőrségre és pedig névszerint: Titkos Ilona, Báthory Endre dr. ügyvéd és Frankl Jenő kereskedő tették meg család büntetése címen a feljelentést.

A feljelentések alapján a főkapitányságon megindították a nyomozást és az elmúlt héten Fónagy Aladárt, a Garancia Bank volt vezérigazgatóját többiben kihallgatták a rendőrségen s vallomását jegyzőkönyvbe foglalták. Ugyancsak részletesen kihallgatták Titkos Ilonát, Báthory Endrét s Frankl Jenő kereskedőt is.

A Reggeli Ujság munkatársa kérdést inté-

zett a bűnvádi feljelentésre vonatkozólag Titkos Honához, aki a következőket mondta:

— 1929 áprilisában az Autóbehozatali részvénytársaságtól egy Lancia Lambda kocsit vásároltam 26.000 pengőért. 16 havi részletre szóló váltókat irtam alá, de ezenkívül aláíratk velem egy ugynevezett fedezeti váltót is, amely az egész 26.000 pengőről szólt, és akkor vált volna esedékessé, hogy ha egy részlet fizetését elmulasztottam volna. Bár különösen találtam a dupla összegről szóló váltók aláírását, de miután azzal indokolták, hogy ez üzleti szokás, tehát én is alávettem magam. Később azután kiderült, hogy az Autóbehozatali a váltókat tovább adta a Garancia Banknak, amely ugyancsak további leszámítást végzett. Én közben a részleteket fizettem:

amikor a kocsit árát majdnem teljesen lefizettem, kiderült, hogy a váltóim még forgalomban vannak.

Kétségtelen tehát, hogy a váltókkal visszaélés történt, ami miatt ügyvédem, Oroszy Géza dr. utján Fónagy Aladár és Fábry Oszkár ellen a bűnvádi feljelentést is megírtam.

A többi feljelentés ugyancsak hasonló váltómanipulációkról tesz említést. A feljelentéseket a főkapitányság áttette az ügyészségre.

Értesülésünk szerint a hétfői napon döntő fontosságú fordulatot várnak a feljelentések ügyében.

Fábry Oszkár és Fóthy László ügye

Fábry Oszkár és Fóthy László az Autóbehozatali R. T. igazgatói, akik manipulációikkal Fónagy Aladárt is magukkal rántották, hetek óta a Markó-utcai fogház lakói. Tulajdonképp mi juttatta ezt a két — egyébként jobb sorsra érdemes embert — a börtönbe, azt még homály fedi és talán csak a bűnyogi főtárgyalása során fog teljes világosság derülni erre az ügyre. Nem szabad ugyanis elfelejteni, hogy az Autóbehozatali üzletei kitűnően mentek, képviseltük a Lancia, egyike a legjobbaknak, százalékosan ezeken a kocsikon marad a legtöbb haszon, nem beszélve arról, hogy ezt a márkát csak ugynevezett prima-kezek veszik, akiknek bonitása majdnem kivétel nélkül százszázalékos. És mégis, az Autóbehozatali különböző üzleteiről, duplán leszámított váltókról, leelőlegezték, de meg sem rendelt és elzálogított kocsikról beszéltek már hónapokkal a letartóztatás előtt a városban, míg végre egyik feljelentés a másikat után érkezett a két igazgató ellen.

Csak a megindult vizsgálat során derült az ki, hogy az üzletfeleken kívül az igazgató-

ság tagjai is, akiknek sorában olyan nevek szerepelnek, mint Görgey József képviselő, Fáy László földbirtokos, és dr. Somogyi Béla v. nemz. képvis. — ez utóbbi azonban már 1928 decemberében kivált az igazgatóságból — szintén áldozatai és károsultjai a két igazgató manipulációjának. 1926-ban alakult az Autóbehozatali 60.000 pengő befizetett alaptőkével, az ügyvezetők Fábry és Fóthy voltak, ők intézték az eladásokat, tehát pénz, váltó csak rajtuk keresztül folyt be a kasszába, vagy legalább is oda kellett volna befolyjni, mert

a cég hároméves fennállása alatt 4.200.000 pengő bruttó forgalmat ért el,

ami igen tekintélyes összeg és amelyen igen szűkösen számíthatva, legalább tíz százalékot kellett volna keresni, szóval közel 450.000 pengőt. Hová lett ez a pénz, az még titok, mert a mai státusz szerint 700.000 pengő passzívum van. Egyelőre senkinek sem tud felelni, vagy nem akar felelni, hogy hová lett ez a pénz, mert nem felel meg a valóságnak a két igazgatónak az a védekezése, hogy az igazgatósági tagok százezreket vettek a fel bonra, mert ezek a bonok sehol sincsenek. A passzívumra fedezet is van. És pedig 130.000 pengő értékű záró bankszámla, 42 használt, ugynevezett „bevett” kocsit, körülbelül 150.000 pengő értékben és az az összeg, amit az elmúlt héten adott össze a Garancia Bank, a Hermes Biztosító, Görgey József, Fábry és Fóthy: 250.000 pengő. Azután itt van még 50.000 pengő értékű jó kinlevőség, úgyhogy a 700.000 pengő passzívummal szemben 580.000 pengő áll rendelkezésre, amivel rendezés esetén a károsultak körülbelül 80 százaléka megtérülhet.

Érdekes még megemlíteni azt is, hogy 1929 júniusában volt az Autóbehozatali utolsó közgyűlése, amit megelőzően

a Garancia Bank könyvvizsgálót tartott és ez a könyvvizsgálat 270.000 pengő tiszta vagyont mutatott ki.

Az igazgatóság tehát abban a biztos tudatban volt, hogy minden a legnagyobb rendben van, hiszen az üzlet kitűnően megy. Görgey József, akinek korrelatóságában és jóhiszeműségében egy pillanatig sem kételkedett senki, kétségtelenül elkövette azt a hibát, hogy vakon bizott Fábryban és aláírt mindent, amit ez az igazgató elébe tett. Az igazgatósági tagok jóhiszeműségének legjobb bizonyítéka, hogy miuk is károsultak, hisz Fábry az általuk vásárolt kocsikra adott váltókat is tovább forgatta. Az igazgatóság tagjai pénzt még tantieme címén sem vettek fel, csupán Fábry és Fóthy mint ügyvezetők szedték ki a három év alatt közel 60.000 pengőt. A megindult vizsgálat lesz hivatva kideríteni, hová lett az a sok pénz és mi okozta a fényes üzletmenet mellett a nagy passzívum.

Reggeli Ujság

Vasárnap este betörték Bende Henrik igazgató és Medgyaszay Gyula műépítész lakásába

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Vasárnap este tizenegy órakor két nagyszabású lakásfeltörésről értesítették a főkapitányság központi ügyeletét.

A Dalszínház-utca 8. számú ház első eme-

leti lakásában, ahol Bende Henrik, a Magyar Aszfalt Rt. igazgatója lakik, mialatt családjaival az esti órákban távozt volt, betörték és huszezer pengő értékű ékszereket, ezüsttárgyakat és készpénzt raboltak el.

A másik betörés a Pozsonyi-ut 4/d. számú házban volt Medgyaszay Gyula műépítész lakásában. A lakást feltörték és ezerkétszáz pengő készpénzt, egy evőszereket teli vas-kazettát és egy nagyértékű háborusbélyeggyűjteményt loptak el.

Mindkét betörést igen szakavatott kezek követték el, legalább is erre vall a helyszínen lefolytatott rendőri nyomozás megállapítása. A betörések színhelyén a főkapitányság központi ügyeletéről kiszállott rendőri bizottság helyszíni szemlét tartott és a daktiloszkópoknak sikerült néhány ujjlenyomatfényképet felvenni. A főkapitányság több detektívcsoportha még az éjszaka folyamán megkezdte a nyomozást, hogy a két nagyszabású betörés tetteseit mielőbb kézrekerítsék.

Tizenegy bűnvádi feljelentés érkezett a főkapitányságra K. Huczik Elemér volt államtitkár ellen

Állásszerzés címén közvetítési díjat vett fel, amelyet nem tudott ügyfeleinek visszafizetni

Négyheti haladékokat kapott az ügyek rendezésére

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Napokkal ezelőtt a főkapitányság intellektuális osztályára egymás után egy egész sereg feljelentés érkezett dr. K. Huczik Elemér volt államtitkár, jelenleg gyakorló ügyvéd ellen. Ezek a feljelentések K. Huczik Elemér ügyvédi működéséről mondanak el egész különös részleteket és család büntette címén kéri ellene az eljárás lefolytatását.

K. Huczik Elemér dr. ügyvéd neve a Nagy István törvényszéki bíró nagyszabású bűnperével kapcsolatosan került a nyilvánosság elé. Annakidején az eljárás meg is indult ellene, de a per főtárgyalásán K. Huczik Elemér az ellene emelt vádak alól a bíróság felmentette. Most azután újra a sorozatos feljelentésekkel kapcsolatosan került a neve a rendőrség elé. K. Huczik Elemér ügyvéd állás-közvetítésekkel foglalkozott és a hozzáférhető állástalan embereknek megígérte, hogy elhelyezi őket, előzőleg azonban közvetítési díj vagy óvadék címén nagyobb összegeket vett át. A feljelentések szerint az ügyvéd kötelezettségének nem tudott eleget tenni és a közvetítésért felvett összegeket sem szolgáltatta vissza megbízóinak.

A főkapitányságra eddig tizenegy bűnvádi feljelentés érkezett K. Huczik Elemér ellen.

Az egyik feljelentő Pompor György villamoskalauz, a Lehel-utca 21/a számú házban házmestere. Feljelentésében a következő tényállást adta elő: Egy Horváth nevezetű ügynök útján, aki a Rákóczi-ut 73. szám alatt működik, került K. Huczik Elemér ügyvéd irodájába. Házmesteri állását ugyanis a Lehel-utca-ban felmondották és ezért újabb házmesteri állást akart szerezni. K. Huczik Elemér ügy-

véd vállalkozott, hogy az Ilka-utca 35. számú ház házmesteri állását, amely nemsokára felszabadul, megszerzi számára, azonban kijelentette, hogy közvetítési díj és költségek fejében háromezer pengőt kell lefizetni. Ezt az összeget nem kellett egyszerre letétbe helyezni, csupán ezerötven pengő előleget fizetett azonnal, a többit pedig a házmesteri állás elfoglalása után. Pompor György azonban hiába várta az új házmesteri állásra vonatkozó értesítést, amikor is végül gyanút fogott és személyesen ment el az Ilka-utca-ba, ahol megtudta, hogy az állás egyáltalán nem szabadul fel, mert az ottani házmesterek a ház tulajdonosa fel sem mondták.

Pompor György ezután természetesen követelte az ezerötven pengőjét, amelyet azonban nem tudott visszakapni.

Ügyvédje, Springer Ferenc útján megtette a feljelentést a főkapitányságon.

Ugyanakkor azonban másik tíz panaszos is jelentkezett, hasonló kisérgisztenciájú emberek, akik összekuporgatott állásukat adták át K. Huczik Elemér ügyvédnek, hogy állást szerezzen számukra.

A volt államtitkárt napokkal ezelőtt beidézték a főkapitányságra és részletesen kihallgatták a feljelentésekre vonatkozólag. Később azután elbocsátották a rendőrségről, mert kijelentette, hogy a Kapás-utca 30. számú bérház, amely az ő tulajdona, eladás alatt áll és a vételár összegéből mind a tizenegy feljelentő anyagi kárát száz százalékos mértékben megtéríti. Miután az erre vonatkozó nyilatkozatát a feljelentők négyheti határidőre elfogadták, K. Huczik Elemér ellen az eljárást egyelőre erre az időtartamra felfüggesztették.

Kutjepov elhurcolása miatt a szovjetkövettség kiutasítását követelik Párisban

A „Cseka“ emberei már egy sereg orosz emigránst tüntettek el — Eddig semmi nyoma Kutjepovnak

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A szovjet európai politikája az utóbbi időben elég gyakran foglalkoztatta a francia közvéleményt és a Beszedovszky-botránynál már azt mondta a francia polgár, hogy mégis csak visszaélés már az idegenre Párisban váró vendégszeretettel, amit a Cseka emberei művelnek. Most már csak tényleg a Kutjepov- eset hiányzott, hogy

az utcákon háznagságu plakátok követeljék a kormánytól az orosz szovjet-követség kiutasítását.

A „Liberté“ című újság az este nagy meeting rendezett, melyen igen kiváló politikuskok, írók, újságírók mondták el véleményüket az eltűnt generális ügyéről, s az ülés után vagy kétezer ember indult el a Grevelle-utca felé, hogy macskazenével fejézzék ki elragadtatását a szovjetpolitika eszközei fölött.

A nyomozás a Kutjepov-ügyben azonban teljesen megfeneklett. A legendás szürke autót egyesek a belga határon, mások a német határon, ismét mások Trouville környékén látták. Biztos nyom azonban sehol nincsen.

A Kutjepov-ügy felidézi azonban néhány hasonló eset emlékeit, mert Kutjepov tábornok nem az első, aki,

mint orosz emigráns, megmagyarázhatatlannal eltűnt Párisból.

Az egyik, misztikus körülmények között eltűnt orosz, egy Bragine nevű festőművész volt, aki egészen az elmúlt év nyaráig Pétervárott élt, mint a szovjet múzeumi hivatalnok. Ebben a minőségben küldték ki őt Berlinbe, ahol a szovjet bizonyos értékű tárgyak, művészi alkotások eladásához mint szakértőt rendelték ki. Bragine, ahogyan kitérte a lábát Oroszországból, újra fehérré változott, összekötöttségbe lépett a Berlinben élő emigránsokkal, amit persze hamarosan megtudtak odahaza. Bragine sürgős parancsot kapott, hogy azonnal térjen vissza Pétervárra, ő azonban okosabbnak vélte, hogy ha már el is megy Berlinből, inkább ellenkező irányba induljon s így történt, hogy Párisba jött. Pár hónapig élt itt, amikor kieleződött a helyzet Beszedovszky és moszkvai főnökei között

s egy szép napon repülőgépen Párisba érkezett Röserman, a Cseka egyik vezetője, azzal a misszióval, hogy vigye magával Beszedovszkyt és úgy mellesleg Bragine-t.

Tudjuk, hogy Beszedovszky helyesebben vette egy kis légtornászással átvetni magát a szovjetkövettség kertjének falán. Ő még ma is Párisban van, viszont Bragine-t senki nem látta azon nap óta, hogy Röserman repülő-

gépe újra a levegőbe emelkedett a le bourget-i téren.

Egy másik eltűntet Prafoloff-nak hívták, aki szintén a szovjet embere volt és Kepp Victor néven működött Párisban. Prafoloff, aki igen jelentős embere volt a Csekának, szenvedélyes kártyás volt és ez okozta a vesztét.

Ötvenezer frankot elveszített kártyán a rábizott pénzekből,

mire odahaza határozatot hoztak, hogy a „tékozló fiut“ élve vagy halva, de inkább élve, haza kell hozni.

Egy éjjel, amint éppen megszokott kártya-klubjából lépett ki, négy ismeretlen ember megaragadta Prafoloff-ot, autóbá győmszökték, elaltatták kloroformmal, s csak egy szovjethajó fedélzetén ébredt fel, mikor az már régen elhagyta Hamburg kikötőjét.

(Az egyik nyomozási verzió szerint Kutjepovot is egy Hamburgban veszteglő szovjethajóra, a Karl Marx-ra vitték.)

Volt végül egy harmadik eltűnési história is, pár éve már az ügynek, amikor ugyancsak a cári hadseregnek egy volt tábornoka tűnt el. Pár heti nyomozás után a vincennes-i erdőben találtak is egy felismerhetetlen holttestet, amelyiken a tábornok ruhái voltak, zsebeiben a tábornok iratai. A nyomozást ezzel szépen befejezték s csak a véletlen derítette ki néhány hónappal később, hogy a tábornok nem halt meg, sőt nagyon is jól él — Moszkvában, ahol a szovjet szolgálatába lépett. Azt viszont nem akarta, hogy párisi emigráns barátai tudjanak a pálfordulásról, így került a játéka a vincennes-i holttest. A tábornok rejtélye így megoldást nyert, viszont az ismeretlen holttestről ma sem tudják kicsoda, micsoda s hogyan került a generális ruhájába.

A párisi kommunista körök mindenképpen igyekeznek elhárítani, hogy Moszkvának semmi köze nincs Kutjepov tábornok eltűnéséhez. Ők úgy magyarázzák a dolgot, hogy Párisban két pártja van a fehéreknek, az egyik, amelyik Cyril nagyherceget akarja trónra segíteni, s a másik pedig, amelyiknek jelöltje Miklós nagyherceg morganatikusa fia. Kutjepov az utóbbiak táborához tartozott és — mondják az itteni vörösök — Cyril hívei leszámoltak vele. Ami mesének nem is egészen érdektelen.

Trouvilleben látták a hajót, amelyen Kutjepovot elhurcolták

Páris, február 16.

— A Reggeli Ujság párisi tudósítójának telefonjelentése —

A francia rendőrség közel három hete folytatott nyomozást a titokzatosan eltűnt Kutjepov tábornok ügyében.

A magyar delegáció az agrárérdekekért száll síkra a genfi vám-békekonferencián

Hétfőn kezdődik a nemzetközi vámkonferencia

Genf, február 16.

— A Reggeli Ujság tudósítójának telefonjelentése —

Hétfőn délelőtt nyílik meg a nemzetközi vám-békekonferencia, amelyet a népszövetség gazdasági és pénzügyi bizottsága hívott egybe Genfben angol kereskedelmi miniszter kezdeményezésére. A konferencia célja, hogy az európai államok megállapodást létesítsenek arra nézve,

hogy a jelenleg érvényben levő vámkat két esztendőre keresztül ne emeljék.

A konferencia részére a népszövetség gazdasági bizottsága tervezetet dolgozott ki, amely változatlanul az érvényben levő vámtételeket kívánja az európai államokkal két esztendőre elfogadtatni. A következő lépés azután a vámtételek általános leszállítása volna.

A magyar delegáció Ferenczy államtitkár vezetése alatt vesz részt a nemzetközi vám-békekonferencián. Minthogy a Népszövetség gazdasági bizottságának a tervezete a nagy európai ipari államoknak a szempontjait juttatja kifejezésre, amennyiben főleg az ipari vámkötését óhajtja elérni és ezzel szemben nem nyújt garanciát az agrárállamoknak exportjuk akadálytalan lebonyolítására,

a magyar delegáció előreláthatólag csak bizonyos feltételek mellett fog az egyezményhez hozzájárulni.

Ezek a kikötések vonatkoznak elsősorban arra, hogy a mezőgazdasági termelésüket fejleszteni óhajtó államok mondjanak le

A kutatást három irányban végezték: Németország, Belgium és a normandiai tengerpart felé. Mára azután kiderült, hogy Kutjepov tábornokot a normandiai tengerpart felé szöktették meg. Valami

rejtélyes ürüggyel elcsalták lakásáról és Trouvillebe vitték a sokat szerepelt szürke autón. A Trouville partról látták azt az orosz kereskedelmi hajót is, amelyen Kutjepov tábornokot elszállították.

A francia jobboldali pártok most akcióztak, hogy a francia kormány vonja le az egyre megismétlődő szovjetbotrányok következményeit és szakítsa meg az összeköttetést Szovjetországgal.

Állítólag Tardieu se idegenkedik ettől a gondolatától és kijelentette, hogy amennyiben a kamara pártjai a diplomáciai viszony megszüntetésére vonatkozó javaslatot elfogadják, ő nem gördít akadályt ennek életbeléptetésére.

(H. A.)

Rejtélyes merénylet a Grácban élő orosz emigránsok bálján

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Grác, február 16.

Titokzatos és részleteiben eddig még fel nem derített merénylet történt szombat éjszaka vasárnapra virradó éjszaka azon a táncmulatságon, amelyet a Grácban élő nagyszámú orosz emigránsok rendeztek a Hofgasseban levő tisztikaszinóban. A bálon egy csoport orosz emigráns vett részt, akiket a Grácban élő oroszok nem ismertek és akik az egész est folyamán egy csoportba verődve beszélgettek, vagy nézték a táncoló párokat.

A táncmulatságon megjelent Kuschnyr Kuschnarew tábornok is a Grácban élő oroszok vezetője, aki korábban távozott el a táncmulatságról és távozása előtt sorra kezelt fogott a bálon megjelent emigránsokkal, köztük az említett csoportban álló ismeretlen oroszokkal is.

Az egyik kézfogásnál hirtelen éles szurást érzett,

amelynek azonban nem tulajdonított jelentőséget, mert a szurásnak kezén semmi látható nyoma nem volt és eltávozott. Alig ért a tábornok a lakására, jobb karjában heves fájdalmak jelentkeztek, keze ijedősen dagadni kezdett

és reggelre az egész jobb karja hihetetlen módon feldagadt.

A tábornokot kórházba szállították, ahol megoperálták és az orvosok véleménye szerint a kézfogásnál a titokzatos idegenek egy mérgezett gyűrűvel szúrták meg a tábornokot. Ha a műtét nem használna, úgy az orvosok kénytelenek lesznek a tábornok karját amputálni.

mindazokról a mesterséges eszközökről, amelyekkel eddig a vám- és kereskedelmi szerződéseket az agrárállamok mezőgazdasági kivételének kárára kijátszották. Ezek nevezetesen a lépcsőzetes vámkok, valamint azok az exportprémiumok, amelyeket behozatali jegyek formájában nyújtanak a saját agrártermelésüknek, továbbá a keverési szabályok, amelyekkel a lisztbehozatal ellen akarnak védekezni. Legfőbb szerepet játszanak ezek közt az eszközök közt az állategészségügyi, valamint a növényvédelmi rendelkezések,

amelyeknek ürügye alatt tudvalevőleg Németország és utóbb Ausztria is nagy nehézségeket támasztanak a magyar agrárexporttal szemben.

További fentartás volna az agrárállamok szempontjából az, ha a vám-béke egyezménynek visszaható erőt óhajtának kölcsönözni, nehogy azok az ipari államok, amelyek agrártermelésüket mesterséges eszközökkel fokozni akarják, még az értekezlet befejezése előtt különböző vámintézkedéseket tehesse. Tudvalevő ugyanis, hogy Németország éppen a legutolsó hetekben lényegesen emelte a gabonavámokat, valamint Ausztria is felfelé emelni szándékozik ezeket. A magyar delegáció a vám-béke egyezményhez csak abban az esetben fog hozzájárulni,

ha az egyezmény az 1929 október 30-án fennállott vámbeli állapotokat fonszirozza.

A nemzetközi tárgyaláson valamennyi állam, köztük az utódállamok is képviseltetni fogják magukat.

A főkapitányság széleskörű nyomozást indított Feinsilber Róbert működésének tisztázására

Dunaparti szállodák konyhahulladékból főzik a városigeti szegények ebédjét

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Feinsilber Róbert, vagy ahogy Pesten ismerik, Róbert bácsi az elmúlt héten egy csunya ügy középpontjába került. Hermann Benő, a Klauzál-tér 10. számú ház tulajdonosa, elbujdosott családjától, el akarta dobni az életét, mert Róbert bácsi, a jótékonyaság angyala, a szegények gyámoltója, az ingyenebédakció vezetője,

nem akart további haladékat adni az általa uszarakamatra kölcsön adott összeg visszafizetésére.

Róbert bácsi végrehajtást kért a Klauzál-téri háztulajdonos ellen, aki három évtizedes munkájának gyümölcsét látta lehullani Róbert bácsi hajlíthatatlan intézkedése folytán. A család kétségbeesetten a rendőrségre sietett és megindult a nyomozás. Így pattant ki ez az ügy, amelyet Róbert bácsi nagyon szegény és huszonnégy órával később már nyilatkozatot is adott le. Ez a nyilatkozat a következőket mondja:

— Som én, sem Feinsilber Teodora Hermann Benőnek soha semmiféle kölcsönt nem nyújtottunk, vele semmiféle jogviszonyban nem voltunk és nem vagyunk. A végrehajtás a Klauzál-tér 10. szám alatt levő ingatlanra február 14-ére a *Magyar Általános Takarékpénztár* végrehajtónak 33.268/1928 tkv. szám alatt iktatott kérelmére tüzetelt ki. A cikkben foglalt adatok valóságához még annyit, hogy az árverés elhalasztása végett sem hozzám, vagy jogi képviselőmhöz, sem Feinsilber Teodora jogi képviselőjéhez Hermann Benő részéről senki soha nem is fordult. Tisztelettel: Róbert bácsi.

Ez a nyilatkozat, bármilyen erősen hangzik is,

nem fedi a valóságot.

Ezzel a nyilatkozattal Róbert bácsi ügyét nem lehet lezárni. Kötelességünknek tartjuk, hogy igen sokféle szempontból felhívjuk az illetékes hatóságok figyelmét Róbert bácsi különféle üzleteire és működésére, hogy véget vessünk Róbert bácsi közszereplésének. Eppen ezért megpróbáljuk megrajzolni Róbert bácsi igazi portréját.

Feinsilber Róbertet senki sem ismeri Budapesten, illetve mindenki ismeri, de senki sem tudja, hogy honnan jött, kik voltak a szülei, mióta él Magyarországon, mi volt az eredeti foglalkozása, mielőtt Róbert bácsi lett belőle. Személyi adatainak megállapítása hiányos még a rendőrség előtt is. A kommun utáni időkben tűnt fel és egyik napról a másikra az *öngyilkosjelölték védője* lett. Jótékonyasági akciót indított, nap-nap után megjelent a főkapitányságon, hivatalos személyekkel tárgyalt, összeköttetésbe lépett a patronázsintézisekkel, telefonált, kiabált, vitatkozott és az ő különös, jellegzetes, zavaros beszédével előadásokat tartott magáról és a jótékonyaságról.

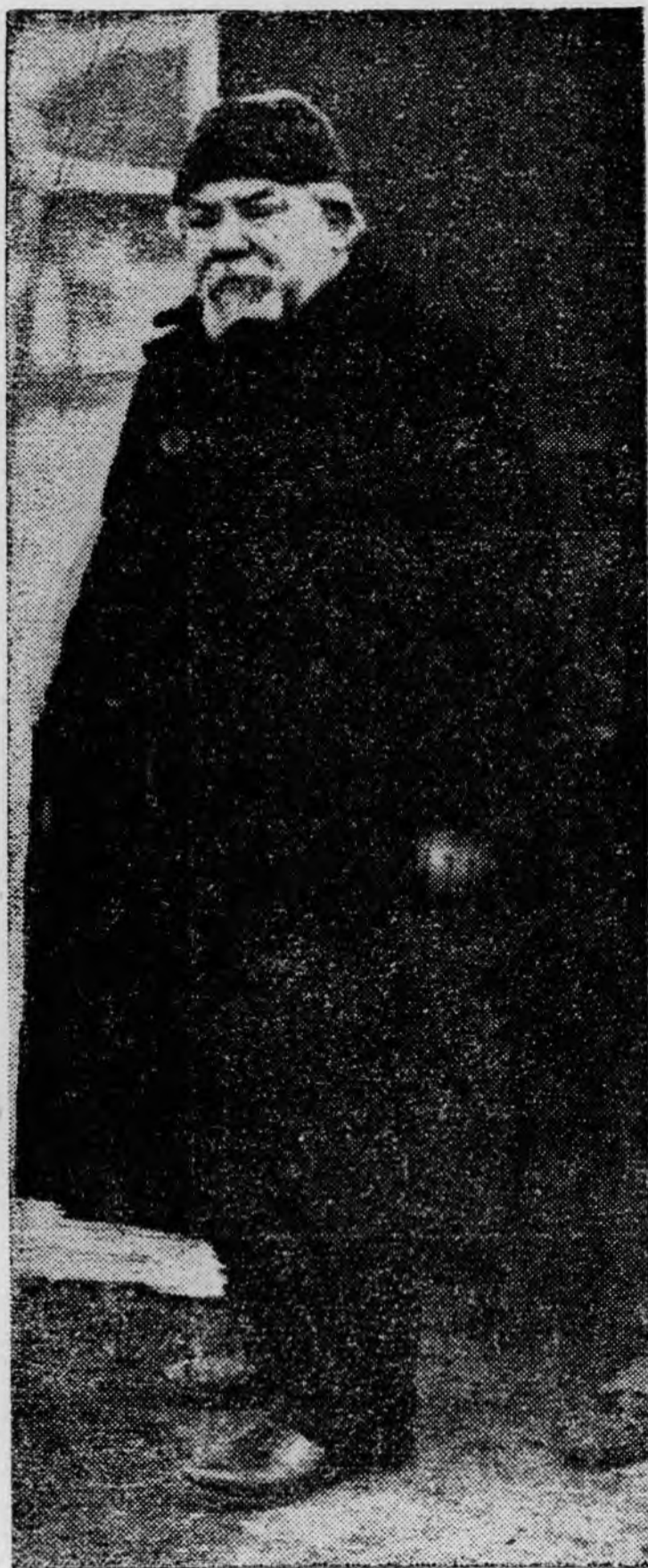
1922-ben Róbert bácsi bevonult hivatalosan a főkapitányságra,

addig járt az illetékes rendőrségi vezetőkhez, míg végre is helyiséget bocsátottak a rendelkezésére és megnyitotta az *Életuntakat védő irodát*. Ő lett ennek az irodának a vezetője és hogy működésének hivatalos színezetét adjanak, kinevezték *ideiglenes detektívnek*. Nap-nap után rengeteg szegény ember, az élet elesettjei keresték fel az Életuntakat védő irodát és Róbert bácsi egyiknek-másiknak egy-egy darab kenyeret dugott a hóna alá és a déli órákban pedig a Kálvin-téren rendezte őket, ahol az ingyenebédakció vezetője. Déli 12 órakor Róbert bácsi egy nagy kondérral együtt megjelent a Kálvin-téren s

a város legrongyosabb, legszálnalmasabb szegényeinek mérte a levest. A Kálvin-téren ilyenkor egy percre megállt a forgalom s a járókelők szinte szegyenkezve nézték, hogy a város szívében, a legforgalmasabb utvonalak egyikén Róbert bácsi nagyfeltűnést keltve

eteti ezeket a szerencsétlen embereket.

És ha valaki közelebb lépett a kondérhoz, akkor undorodva húzódtott hátra. Valami barnaszínű moslék kortyogott bent és ebben a szörnyű levesben apró csont- és húsdarabok uszálltak. A Kálvin-téri szegényteljes ebédeket

Róbert bácsi

tési akció, amely az emberi érzés megcsufolása volt, különböző oldalról jött felszólalások után megszűnt s Róbert bácsit a *Városigetbe telepítették ki*.

A főkapitányság vezetői őt esztendőn keresztül kénytelenek voltak elnézni a Feinsilber Róbert vezetés alatt működő Életuntakat védő irodát, de végül is a panaszoknak olyan tömege érkezett az iroda vezetője ellen,

hogy mint ideiglenes detektív ellen fegyelmi uton jártak el, elbocsátották állásából és kitelepítették a főkapitányság épületéből is.

Bármilyen furesen is fog hangzani, de erről mindenki meggyőződhet, azalatt az őt esztendő alatt, amíg Feinsilber Róbert a főkapitányság épületében működött

kétezeréngyszáz feljelentés érkezett ellene, amelyben különböző tulkapásairól, erőszakos fellépéséről, szivtelenségéről tettek panaszt az emberek százai.

Feinsilber Róbert egyes adatok szerint 1869-ben született. Születési helyét senki sem tudja.

— *Jaffa és Odessa között születtem a tengeren, — szokta mondani jellegzetes beszédmódoiban, — ha születésére vonatkozólag kérdést intéztek hozzám. 1902-ben Tahitótól jött fel Budapestre és esztendőnkön keresztül az akkor még ujjonnan megindult baptista mozgalom egyik lelkes híve volt. A háború alatt jótékonyasági és vallási ügyekkel foglalkozott, de az igazi szereplése tulajdonképpen akkor kezdődött meg, amikor a főkapitányság Életuntakat védő irodájának vezetését átvette.*

1926-ban a mostanihoz hasonló ügye volt a rendőrségen. Nem ő, hanem leánya,

Feinsilber Teodora, londoni lakos uszarakamatra kölcsönt adott

és amikor az áldozattól nem tudták a pénzt visszaszerezni, különböző fenyegetésekkel próbálták kényszeríteni, végre is *zsarolási ügy lett az uszarakamatról* és Róbert bácsit akkor is kihallgatták, s akkor is éppen úgy kije-

lentette, hogy semmi köze az egészhez, mint ahogy most ezt Hermann Benő esetében tette. Rendkívül érdekes adatok azok, amelyeket eddig a rendőri nyomozás Feinsilber Róbert előéletével kapcsolatban megállapított.

Amikor 1902-ben Budapestre felkerült, oly szegény és elhagyott ember volt, hogy a tahitótól jött zsidó hitközség támogatásával tudott csak annyi pénzt szerezni magának, hogy Budapestre jöhessen. A háború utáni években Róbert bácsinak titokban igen csinos vagyonkaja volt, amely nagyon egész valószínű, hogy még ma is megvan, *különböző fővárosi bankokban álnéven elhelyezve*. Igen jól tudja róla, hogy 1924-ben egy bérházra akudott, amelynek az ára hatszázötven millió korona volt, azonban Feinsilber Róbert csak hatszáz milliót akart érte adni. A Newyork-palotában, az Erzsébet-körút 9. szám alatt esztendőnk óta háromszobás lakása van. Ebben a lakásban Róbert bácsi soha senkit nem engedett be, látogatóit az ajtóban fogadta, úgyhogy a lakás belső berendezését nem is ismeri senki.

Egyes rendőrségi adatok szerint Feinsilber Róbertnek nincs is gyermeke.

Ez a Londonban élő Feinsilber Teodora nem létező személy

és hivatkozás csak azért történik minduntalan erre a Feinsilber Teodorára, hogy ezeket a különös pénzügyi cselekedeteket elháríthassa magától. Ő maga sokszor jelentette ki, hivatalos személyek előtt, hogy volt egy leánya, aki meghalt.

— **Isten adta és Isten elvette.**

A főkapitányság már huzamosabb idő óta figyelemmel kíséri Feinsilber Róbert működését és napról-napra több adatot kaptak arról, hogy az adományokkal, amelyeket a szegénysorsu emberek részére gyűjtenek, visszaélések történnek,

ezeknek háromnegyed része nem kerül kiosztásra, hanem elcsikkad.

Az ebédakcióhoz szükséges anyagot, amiből Feinsilber Róbert a levest főzi, a *nagyobb budapesti szállodák hulladékból készítik*, ő maga szokott a szállodáknál megjelenni és vödörbe gyűjti össze ezt a moslékszerű any-

got, amelyet azután délelőtt a szegényeknek kioszt.

Hermann Benő Klauzál-téri háztulajdonos esetében pedig az az igazság, hogy 23.975—1929. tkv. és 24.880—1929. tkv. szám alatt Feinsilber Teodora kérte Hermann Benő ellen a végrehajtást. Az erre vonatkozó végrehajtást kérő irat így kezdődik:

„Feinsilber Teodora, londoni lakos végrehajtónak Hermann Benő végrehajtást szennvedő ellen... stb.”

A szobanigorgó negyvenétezer pengő kölcsönt Feinsilber Teodora még akkor kebeleztette be a Klauzál-tér 10. számú házra, amikor az még nem volt Hermann Benő tulajdona. Hermann Benő személyesen több ízben kérte Feinsilber Róbertet, hogy adjon haladékat a kölcsön visszafizetésére, amelyre huszonöt százalékos kamatot fizetett, de Róbert bácsi legutóljára kijelentette, hogy ő már sokkal nagyobb összegeket is vesztelt, ezzel a pénzzel sem törődik, de azért Hermann Benőt mégis végre fogja hajtani.

Igy tehát az a védekezése, hogy a kölcsönüggyben semmiféle szerepe nincs, valóban nem felel meg a valóságnak.

A főkapitányság három nappal ezelőtt Feinsilber Róbertre vonatkozó összes feljelentéseket a rendelkezésére álló adatokkal áttette a közigazgatási rendőrség illetékes osztályának. Meg fogják állapítani, vajjon Róbert bácsi hozzávetőlegesen mennyi adományt gyűjtött össze, hová fordította ezt és hogyan sikerült neki saját maga számára tetemes vagyonnra szert tenni.

A *Városigetben folyó ingyenes ebédakció akcióit pedig sürgősen be kell szüntetni*. A rendőrség feladata, hogy Feinsilber Róbert titokzatos jótékonyasági működésére minél előbb teljes fényt derítsen.

Király Pál

Koch Tivadar állapota még mindig válságos

A Westend-kávéház végrehajtóit felelőségre vonják. Egy pénzügyminiszteri rendelet lehetővé tette volna, hogy a transzferálást egy-két nappal elhalasszák

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A legújabb kávéházi tragédiának izgalmai még mindig nem csendesültek el. Bármennyire át is ment a köztudathoz a kávéházi válság elmélyülése, a Westend-kávéház tulajdonosának ismert esete még sem illeszthető a már megszokott kereskedői tragédiák sablonos sorozatába. Minden válság ellenére sem jutottunk még odáig, hogy a *körül egyik legforgalmasabb kávéház tulajdonosának egy 69.50 pengős közadótartozása miatt golyót kelljen magába röptenie*. Valami hiba eszeszött tehát a tragédiába, az kétségtelen. Nézzük csak, miképpen.

Koch Tivadar tudvalevőleg röviddel öngyilkossága előtt vette át a Westend-kávéházat. Az át- vétel egészen simán bonyolódott le, csak a régi tulajdonosoknak a

a Társadalombiztosítói szemben fennálló hátralékos tartozások idéztek elő némi komplikációkat.

Koch Tivadar hiába járt a hatóságoknál, bizonyítani akarván, hogy *e tartozások nem őt illetik*, a különféle intések és zálogolási jegyzőkönyvek mégis az ő címére érkeztek állandóan. Így volt ez a szerda déli órákban is, amikor a végrehajtó megjelent a Társadalombiztosító kiküldöttével és a 69.50 pengős hátralék *azonnali kiegyenlítését* követelte. A Westend-kávéház tulajdonosa csak *egy órai haladékat* kért a hatósági közegektől, hogy ideje legyen az illetékes hivatalban eljárni és a sérelmes végrehajtás ellen fellebbezni. Ezt az egy órát nem kapta meg, pedig meg kellett volna kapnia.

1929 július 8-án a pénzügyminiszter még nem láthatta előre a Westend-estet bekövetkezését, de az addig felmerült panaszok halála alatt mégis szükségét látta *„a közadók behajtása során egyes helyeken elkövetett szabálytalanságok megszüntetése tárgyában”* 32.500—VII/a számú rendeletének kiadását, amelynek bevezető része a következőképpen hangzik:

„A végrehajtási eljárásnak tulszigoru, avagy indokolatlanul történt foganatosítása miatt több oldalról panaszok merültek fel. Bár a panaszok az esetek túlnyomó részében alaptalanoknak bizonyultak, mégis az észlelt szabálytalanságok, valamint az indokolatlan végrehajtási intézkedések megszüntetése érdekében a következőket rendeltem.”

És következnek az intézkedések, amelyeknek a szelleme a fontos, mert hiszen egy ilyen rendelet

az elképzelhető eshetőségek mindegyikével szemben a dolog természete szerint nem providálhat. Hogy milyen intenciók vezették a pénzügyminisztert e rendelet kiadásánál, az legvilágosabban a 8. §. 3-ik pontjából tűnik ki, mely következőképpen szól:

„Általában nagy súlyt helyezek arra, hogy a behajtási eljárás során a végrehajtó közegek az adózákkal szemben kellő előzékenységet és tapintatosságot tanúsítsanak.

Semmiestre sem vezélyeztetni az államkincstár érdekeit az, ha a végrehajtó *végrehajtási cselekményt egy-két nappal később teljesíti*. A végrehajtási eljárás során elkövetett tapintatlansággal szemben a jövőben a K. K. H. Ö. 22. §. 4-ik pontját szigorúan fogom alkalmazni.” A rendelet 4. §-ának 1-ső pontja a következőképpen szól:

A feloglalt ingóságokat rendszerint a tulajdonos őrizete alatt kell hagyni és azokat csak azokban az esetekben kell hatósági őrizetbe venni, ha alapos gyanu merül fel, hogy azok a tulajdonosnál nincsenek kellő biztonságban, avagy sikkasztás veszélyének vannak kitéve.”

Ugyan-e paragrafus 3-ik pontja pedig a következőképpen intézkedik:

„Amennyiben a m. kir. adóhivatal azt tapasztalná, hogy valamely községi előjáróság (városi adóhivatal) a zálogtárgyak hatósági őrizetbe vételét olyankor is elrendelte, amikor azok a tulajdonos őrizete alatt lettek volna hagyandók, úgy azonnal köteles intézkedni a zálogtárgyak visszaadása, valamint a mulasztó közegek felelősségére vonása iránt.”

Sajnos, nincs elég terünk, hogy e rendelet minden egyes intézkedését ismertessük, de az előadottak is eléggé mutatják azokat az irányelveket, amelyeknek követését a pénzügyminiszter e rendeletében előírta. Nem kell bővebben bizonyítani, hogy ezeket az irányelveket a Westend-kávéház esetében nem tartották be, kétségtelen, hogy a végrehajtó közegek tanusított magatartása e rendelet szellemével homlokegyenest ellentétes volt.

A pénzügyminiszter illetékes osztálya — mint értesülünk — még is indította a Westend-ügyben szereplők ellen a *fegyelmi vizsgálatot* az itt említett rendelet figyelmen kívül hagyása miatt. *Egyben megismételte a miniszter rendeletét és újból felhívta az érdekelt adóbehajtási osztályok figyelmét a rendelet szellemére.*

Koch Tivadar állapota egyébként — mint a Rókus-kórházból értesülünk — *válságos*. Koch Tivadar egyelőre még kihallgatni sem lehet.

Figyelmeztetés!

Felhívjuk a f. vásár-löközönség í ye-mét arra, hogy abban az esetben, ha kimondóitan

Igmándi

keserűvizet kér, ne fogadjon o más, eselleg ér-ékielen keserű-ize, mer: az orvosok és a nagy-közönség által e-lemori, első-rangunak minősí-el IGMÁNDI keserűviz minden gyógyszer-tár-ban, drogériában és jobb fűszer-kereskedésben kapható.

A forrásközölőség

Magyarország részére kizárólagos egyedárulító:
ÁSVANYVIZ KERESKEDELMI RT.
Budapest, VI., Király-utca 12

Reggeli újság

Zichy István gróf ellen sikasztás miatt elfogató parancsot bocsátott ki a rendőrség

— A Reggeli Újság tudósítójától —

A főkapitányság vasárnap elfogató parancsot bocsátott ki Zichy István gróf ellen, akit azzal gyanúsítanak, hogy mint a Zeuner János és társa cég kültagja az üzletfelek által kezelt és kamatoztatás végett elhelyezett

külföldi részvényeket és magyósszegű készpénzt jogtalanul elvitte.

Az elfogató parancsban gróf Zichy István személyéről a következőket közlik:

Születésének helye Székelyföldre, 1888. Foglalkozása magánzó, termete 172 centiméter magas, haja és szemöldöke barna, arca telt, bajusza és szakállja borotvált. Az elfogató parancsot az összes hatóságoknak elküldötték.

Ugyancsak a vasárnapi nap folyamán körözvényt bocsátottak ki Schwarz Miklós dr. orvos ellen, akiről a körözvény a következőket mondja:

Schwarz Miklós dr. alaposan gyanúsítható csalás bűntettével, mert magát többérlőnek és gyakorlatot folytató orvosnak tüntette fel, holott sem főbérleti lakása, sem rendelője, sem fizetési foglalkozása nem volt. Rosenberg és Társa céget 1929. február hóban, a Beczsi Andor céget pedig ugyancsak a múlt év április havában több ezer pengő erejéig megkárosította. Személyleírása: 168 centiméter magas, szeme kék, haja és szemöldöke szőke, bajusza és szakállja borotvált. A budapesti királyi törvényszék dr. Schwarz Miklóst ezenkívül 10836—2. szám alatt sikasztás bűntette miatt is körözi.

Az új rádióközpont segítségével letartóztattak egy országosan körözött szélhámost

Elfogták a világitó számtáblák csalóját

(A REGGELI ÚJSÁG tudósítójától.) A rendőrség vasárnap délelőtt rádió útján elfogta Lukács Lajos 28 éves ügynököt, aki az egész ország területén világitó számtáblákkal követelt el különféle szélhámosságokat. Lukács Lajos valamikor az Angyal Ignác cégnél volt alkalmazásban, amely cég világitó számtáblákat szerel fel. Visszaélések miatt azonban elbocsátották. Lukács Lajos Budapesten, majd Miskolcon, Debrecenben, Szegeden és több vidéki városban megjelent, a budapesti cég képviselőjének adta ki magát, megrendeléseket vett fel a világitó számtáblákra és mindjárt készpénzreleget is kért. Sok feljelentés érkezett ellene a főkapitányságra.

A vasárnapi nap folyamán a rendőrség új rádióközpontjának segítségével a veszedelmes szélhámosról szóló személyleírást leadták a vidéki városok rendőrségének. A déli órákban már jelentette a székesfehérvári kapitányság, hogy Lukács Lajost, aki ott Lövy Lajos néven tartózkodott, elfogták és őrizetbe helyezték. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a szélhámos ügynök harmincegyrendbeli csalásért már több ízben büntetve volt. Intézkedés történt, hogy a vasárnapi nap folyamán Budapestre szállítsák.

Egy anya rálőtt gyermekére s azután öngyilkos lett

— A Reggeli Újság tudósítójától —

Bécs, február 16.

A Vereingasse 2. számú házban vasárnap délután megrendítő tragédia játszódott le. Schriemacher Amália 35 éves asszony, aki különváltan él férjétől, revolverrel kétszer rálőtt 9 éves fiára, akit életveszélyesen megsebesített.

A gyilkos anya ezután kirohant III. emeleti lakásának folyosójára és levetette magát. Az asszony, mire a mentők megérkeztek, már halott volt, a fiút életveszélyes állapotban a kórházba szállították, de felépüléséhez kevés reményt fűznek az orvosok.

Az indusok bejelentették a háborút Anglia ellen

— A Reggeli Újság tudósítójától —

London, február 16.

Ahmedabadból érkezett jelentés szerint a Sabarmati folyó partján tegnap este az indusok tömeggyűlést tartottak s elhatározták, hogy megüzenik a háborút Angliának. Kihírdették a függetlenséget s megállapodtak abban, hogy a harcokat akkor is folytatják, ha Gandi és a többi vezért elfognák.

A polgári engedetlenség taktikáját néhány héten belül alkalmasint megkezdik.

A Vásárpénztár több mint egymillió pengő hasznot akar szerezni a hus megdrágításával

Husvásárpénztár címen egy új fővárosi üzem felállítását tervezik — A Kereskedelmi és Iparkamara és az összes számai érdekeltségek a terv ellen nyilatkoznak

— A Reggeli Újság tudósítójától. —

A Budapesti Vásárpénztár, amely tudvalevőleg városi közüzem,

azzal a tervvel foglalkozik, hogy a fővárosi lakosság ama rétege számára, amelynek naponta, de inkább csak hetenként egy-kétszer van pénze husra, ezt a kis husadagot újból megdrágítsa.

A Vásárpénztár e legújabb terve, amellyel a maga jövedelmét akarja a köz rovására szaporítani, a következőkben foglalható össze: a mészárosok és hentesek hitelszükségletét eddig közvetlenül a nagyvágók elégítették ki, még pedig kamatmentes áruhitel formájában. A kisiparos ugyanis egy bizonyos megállapított hitelkeret erejéig az egyik állatvásáron vásárolt árut, amit csak a következő vásár alkalmával egyenlített ki. A kisiparos így körülbelül egyheti kamatmentes hitelt élvezett a nagyvágótól. Egy-egy nagyvágó rendszeren 1000 pengő erejéig nyújtott hitelt a kisiparosnak, aki üzlete forgalmához képest ölt nagyvágónál is igénybe tudta venni ezt az egyheti ezerpengős hitelt. A nagyvágó, ha a kisiparos a hét letelével nem tudott fizetni, a további hitelt évi 10 százalékos kamatot számított.

Ebbe az évek óta tartó, megszokott üzletbe akar most beleavatkozni a Vásárpénztár és ő akarja megszervezni a kishentesek és kismészárosok hitelleállítását,

de olyan módon, hogy ezzel ennek az iparágak megdrágítja a hitelt, a husfogyasztó lakosságának pedig megdrágítja a hus árát. A Vásárpénztár egy tervezetet nyújtott át a főváros illetékes ügyosztályának, amelyben

egy Husvásárpénztár felállítását javasolja,

a nagyvágó által levágott és a husbizományosok által piacra hozott állatok husának értékesítésére és e tervet szerint ez az értékesítés kizárólag csak a Husvásárpénztár útján történhetne.

A Vásárpénztárnak a fogyasztóközönség és a husiparosság ellen tervezett e legújabb akciójáról a Reggeli Újság munkatársa megkérdezte az összes érdekelt köröket és megállapította, hogy mindenütt a legnagyobb elkeseredéssel beszélnek ennek az új városi üzemnek, vagyis a Husvásárpénztárnak felállításáról és mindenütt általános az a vélemény, hogy ez a szerv alapjában fenyegeti a husiparosok egzisztenciáját, azonkívül pedig tetemesen megdrágítja a húst is. A Vásárpénztár e tervezetével a közelmult napokban foglalkozott a Kereskedelmi és Iparkamara üzemi bizottságának választmányja.

Eber Antal vezérigazgató,

városi bizottsági tag elnöklésével, aki a Reggeli Újság munkatársának ez ügyről a következőket mondotta:

— A Vásárpénztár eddig megelégedett azaz, hogy az élő állatot finanszírozza, most a levágott állatot és a húst is finanszírozni akarja, mert új jövedelmekre van szüksége. A Kamara üzemi bizottsága egy szűkebb értekezleten most már foglalkozott ezzel a tervvel és legelősebben foglalt állást ellene. Kedden terjesztem a szűkebb bizottság határozatát a nagygyűlés elé, amely azt kétségtelenül magáévá teszi. Bizony benne, hogy fellépésünkkel

sikerül a Vásárpénztár tervezetét a fővárosnál ad acta tétetni,

de ha nem, akkor se kerül le ez a kérdés a napirendről, mert szóvá teszem, esetleg interpelláció formájában a főváros közgyűlésén és ott veszem fel a harcot e terv ellen, amely a főváros polgárságának újabb megadóztatását jelentené.

Mit mondanak az érdekeltek?

A Mészárosok Ipartestülete részéről

dr. Csányi Miklós ügyész

a következőkben informálta munkatársunkat:

SCHÖBER OSZTRÁK KANCELLÁRT a bécsi egyetem jogi fakultásának díszdoktorává avatják

hogy mennyi romlik el, mennyit ad el esetleg veszteségre, az mind nem szerepel a kimutatásban és így aztán nézhet majd a husiparos, hogy honnan fizessen adót.

— A kezem között lévő számla szerint 1912-ben egy 5456 70 koronás tétel után a közteher 214.40 kor. volt. Most 1929 december 12-én egy másik 636.30 pengős számlán a közteher 77.04, tehát ma átszámítva

pontosan 110 százalékkal nagyobb a hus közterhe, mint a háború előtt volt

és ehhez akarnak még újabb terheket rakni. A husvásárpénztárról szóló tervezet kikalkulálja a várható forgalmat, ami több mint ötvenmillió pengőt tesz ki. A husvásárpénztárnak a tervezetben felsorolt járandósága ennyi összeg után több mint egymillió pengőre rög és

ezzel az egymillió pengővel természetesen a hus lesz drágább a pesti fogyasztó nagyobb öröme.

— Ha száz pengő forgótőkét veszünk, akkor a következők derülnek ki. Száz pengőt egy kismészáros egy héten kétszer forgathatja meg, mert kétszer van piac. Minden alkalommal a terv szerint nyolcvan fillért vesz le a husvásárpénztár. Egy héten összesen 1.60 pengőt. Ez egy évben pontosan 83.20 pengőt jelent. Tehát az új altruista intézmény száz pengőt egy évben csekély nyolcvanhárom pengővel terhel meg, márpedig olyan száz pengőt, amelyet nem ő adott kölcsön, hanem amely a mészáros meglévő saját tőkéje volt. Ha még hitelt is vesz igénybe, akkor ezenfelül kell a kamatot fizetni, mégpedig már negyvennyolc órára is, holott a nagyvágók nyolc napig nem számítanak semmi kamatot.

— A Husvásárpénztár tervezetében árnyaló szerepéről beszél. Ez a szerep a gyakorlatban a közönség számára egymillió árdrágítást jelent, a nagyvágó számára semmi előnyt, a kismészárosok pedig egyenesen borzadva gondolnak az új intézmény felállításának időkre. Itt kizárólag a Vásárpénztár érdekeit látom azáltal, hogy az eddigi gazdálkodás veszteségeit oly módon próbálják pótolni, fedezni, hogy a husfogyasztás huzzanak igen takaros hasznot. Eddig a főváros a husiparosoknak csendes és rizikómentes társuk volt és a társasviszonyt ugyáltszik meg jobban ki akarják mélyíteni a husiparosok és közvetve a fogyasztók terhére. Véleményem szerint

valafélek ismét jó elhelyezés kell

és ezt a husiparosok terhére akarják megoldani.

Megkérdeztük

Reisz Árpád nagyvágót,

a Budapesti Husiparosok Egyesületének elnökét, hogy a nagyvágókat mennyiben érinti a tervezett új rendszer. Reisz Árpád a következőket mondotta:

— Bennünket létezőnkben támad meg a dolog. Az az összeg, amit egy marha eladásánál a husvásárpénztárnak kell rónunk, hétényre pengő. Ez aránylag kevesnek látszik, de a ma. viszonyok között, amikor a legszükségesebbet is nagyon nehezen tudjuk megkezesni, nagyon sok, pláne, ha tekintetbe vesszük, hogy évenként hatvan ezer marha kerül eladásra. De még ennél is nagyobb bajunk nekünk is, hogy teljesen tönkremegy a kiskereskedelem. Akinek nincs elég tőkéje — és melyeknek van, — az kénytelen lesz a Husvásárpénztártól vásárolni hitelt, de a Vásárpénztár csak olyan keveset nyújthat, ami az üzlet vezetésére nem lesz elegendő, nem is szólva arról, hogy a régi adósságokat is törleszteni kell. Ebbe aztán a legrövidebb idő alatt szépen sorban tönkremennek valamennyien.

— Érdekes az is, hogy a Vásárpénztárnak van bizományi irodája. Ép olyan, mint a többi bizományosé, most tessék elképzelni, hogy konkurrálhatnak a nagyvágók és a bizományosok ezzel az irodával, ha csak a Vásárpénztár közvetítésével, csak annak kölcsönével lehet vásárolni, hisz kézenfekvő, hogy a mészárosok helyzetük megkönnyítése végett mindjárt a Vásárpénztár bizományi irodájától is fognak venni.

— Egyesületünk a legerélyesebben tiltakozik ez ellen a terv ellen és monstre-gyűlést fog összehívni,

amelyre meghívja a parlamenti és a fővárosi képviselőket. Ott megvilágítjuk a helyzetet és tiltakozunk az ellen, hogy a nagyvágók és a mészárosok közé egy harmadik hivatalos közvetítő szerv lépjen azért, hogy a húst megdrágítsa és hogy újabb pozíciókat teremtsen. Nyilatkozott a Reggeli Újság munkatársának

Bittner János kormányzó-anácsos, a kamara alnöke

is, aki kijelentette, hogy a kamara üzemlőnös bizottsága erős harcot indít a tervet ellen.

— Semmiképpen sem engedhetjük meg — mondotta Bittner alnök —, hogy a közérdekre való hivatkozással létesítsenek olyan intézményeket, amelyek senkinek a világon nem használnak, kivéve azokat a szerencséseket, akik az ilyen üzemek élén állanak.

Életuntak

Orbán Margit 33 esztendőös postatisztviselőnő a Hantos-utca 15. szám alatti lakásán gúzzal megmérgezte magát. — Wagner Margit 31 éves akadémista Lajos-utca 16. szám alatti lakásán gyilkossági szándékból ollóval hasbaszurta magát.

Mindkettőjüket a Rókus-kórházba szállították.

„A harmincévesek nemzedéke az egész életét feláldozza a revízióért”

Vázsonyi János nagyszerű beszéde a Nemzeti Demokratapárt nagygyűlésén

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

A Nemzeti Demokrata Párt vasárnap délelőtt tíz órakor a régi képviselőházban nagygyűlést tartott, amelyen Bródy Ernő elnököt. A gyűlés részvevőivel megtelt a terem és megteltek a karzatok. Bródy Ernő megnyitőbeszédében rámutatott arra, hogy az országban megmozdult minden réteg, a polgárságnak mozgósítani kell. A munkásság eljárt a munkátlanak érdekében, a polgárságnak el kell járni a munkanélküli munkaadók érdekében.

Ha az államnak van pénze, hogy áldozzon a lótenyésztésért, legyen pénze az emberek, a polgárok számára is. A polgárság munkát, takarékoskosságot, jogot és igazságot követel csupán és ez jogos kívánság, amelyet teljesíteni kell.

A demokrata párt nem személyek ellen küzd, hanem harcol a kormányzati rendszer ellen.

A nagy tetszéssel fogadott program után először Pakots József országgyűlési képviselő szólalt fel aki szerint eljutottunk a gazdasági bajok mélypontjára. A párt tíz év óta küzd a bajok ellen és sikert fülekre talált. A közvélemény nyomása alatt a kormány most végre foglalkozik a legégetőbb gazdasági kérdésekkel. A miniszterelnök a keresztényszocialistákkal és a szociáldemokratákkal tanácskozik, de ez a konferenciázás csupán ügyes taktika. Most hirtelen 83 millió pengőt investál a kormány, kiszélesíti a hitelkereteket és más egyéb jókat is ígér. Ez azonban nem igazi segítség, csupán az agonizáló gazdasági társadalom injekciózása.

A következő felszólaló Vázsonyi János Vázsonyi Vilmos fia volt, akit az egész terem viharos tapsal és éljenzéssel fogadott. Vázsonyi János a harmincévesek korosztálya nevében szólalt fel, annak a rétegnek a nevében, amely eddig mindig csak szenvedett s amely a mai nyomorúságban is minden bajt, minden keserűt a legjobban érez. A mai harmincévesek — mondotta — a testileg és lelkileg rokkantak korosztálya. Ez a korosztály vagy elesett a háborúban, vagy lelkileg megrokkant a háború utáni esztendőkből és sajnos, a háborúban nemcsak a testvérek

pusztultak el, hanem elesett a becsület és elesett a jövő reménye is.

A mai harmincéveseknek hőven kijutott az életnek abból a részéből, amit a bánat utjának lehet nevezni.

A világháborúban érettnak tartottak mindenkit már tizenhétéves korában frontszolgálatra, választójogra azonban huszonnégy, választhatóságra csak harmincéves korban, ami azt jelenti, hogy vérezni szabad, csak érezni nem.

Egy szót sem kívánok szólni az ellen — mondta Vázsonyi János dr. —, hogy a jogfosztott optánokot kielégíti, csak szeretném, ha az egyenlő elbánás elve érvényesülne. Szeretném, ha a hadikölcsönjegyzőkből, állami és aranykoronajáradékaajdonosokból, a fővárosi kölcsönkötvények birtokosaiból, a zálogleltulajdonosokból, a békebeli takarékbetétekekről és a biztosítottakról is szó esnék. Szeretném, ha szó esnék az ár-árak pénzéről, amely semmivé olvadt a nagy kavarásban. Szükség van a falu és a város összefogására, szükség van a polgárság és a munkásság együttműködéséről, szükség van a dolgozók egységére, hiszen nincs már különbség közöttünk, koldusok, szegények, nyomorultak vagyunk valamennyien, össze kell fognunk, haladnunk kell az egyenes úton, a polgárság, munkásság és földművelés egységében, minden személyi kérdések, minden ellentétek kikapcsolásával, egyébrt: Magyarországról. Egy kérdés van — fejezte be felszólalását Vázsonyi János — ami első és örök s ez a kérdés a revízió.

Ez az a kérdés, amlért a harmincévesek generációja az egész életét áldozza és amlért küzdeni fog mindenkoron.

A beszéd végeztével nagy taps csattant fel, amely egyaránt szólt a szónoknak, és Vázsonyi Vilmos emlékének.

Gál Jenő a közszellem megváltoztatását tartja szükségesnek Magyarországon. Meggyőződésé kell tenni, hogy itt csak egy osztálynak van jogosság, a dolgozó emberek osztályának.

A hangatóság az összes beszédet tapsal kísérte, majd az elnök felszólítására csendben szétoszlalt Vázsonyi Jánost egy 200 főnyi csoport éljenzve kísérte egészen a Rákosszalóig. Demokrata körökben élénk kommentálják Vázsonyi János rejtélyes sikerét és híresség oldalról féltékenységgel nézik a pártalapító Vázsonyi János a politika első vonalába való fölvonulását.

Zugló és Rákosszaló külön közigazgatási kerület lesz

Közvetlen kocsik járnak a Héví megváltása után Rákosszalóra

A Keresztény Gazdasági Párt egész vezérkara részt vett Petrovác Gyula vasárnapi beszámolóján

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Az alsórákosi rétek és Zugló választópolgárai ma tömegesen vettek részt Petrovác Gyula képviselői beszámolóján, aki a szokásos beszámolón kívül két ajándékot is vitt Zugló közönségének. Bejelentette, hogy Zugló, Rákosszaló és az alsórákosi rétek Budapest új kerületi beosztásában külön kerületként fognak szerepelni és nem kell ezentúl a Csengegy-utcai előjáróságra menni ügyeik elintézésére, hanem künn állítanak föl külön előjáróságot. A másik ajándék főleg a rákosszalókat érdekli, mert a HÉV megváltása után kilátás van arra, hogy közvetlenül utazhatnak a fővárosból Rákosszalóra a munkájukból hazatérő tisztviselők és munkások.

A beszámolón résztvett a keresztény gazdasági párt egész vezérkara.

A gyűlést Drégelyi Dezso pártelnök nyitotta meg s utána Petrovác Gyula tartotta meg beszámolóját.

A parlament múlt évi működése — mondta — olyan volt, mint a buzatermés, szalmára mutatós, de szemre gyenge. Negyvennyolc törvényt hozott a parlament, de azok javarészt nemzetközi jellegűek, csak épp a közigazgatási törvény és a költségvetés kellett nagyobb érdeklődést. A közigazgatási javaslatnál az általános titkos és arányos választójogot sürgette pártunk s a mi diadalunk, hogy a nők választójogát biztosították a vidéki városokban. A keresztény politika nem nélkülözheti a nők szavazatát.

A HÉV megváltása

Nem akarok szólni a helyi érdekű vasutak tarifapolitikájáról, amely megakadályozza, hogy Rákosszalóval a BSZKRT közvelen összeköttetést teremtsen. El kell tüntetni a Gellért-úrdő elől, valamint a budai fürdők mellől a Pálffy-téri szennyvonalat.

Örömmel közlöm, hogy a luxemburgi bank felajánlotta a fővárosnak a HÉV-ét megvételre és egyúttal felajánlott egy ötmillió dolláros névértéken biztosított hétéveses kölcsönt is, amely azt bizonyítja,

hogy a keresztény községi párt helyesen gazdálkodik a városokhoz.

A közúti vasut megváltása, a Községi Takarékos felállítás egy-egy mérföldkő s ezek mellé kerül a HÉV vonalainak megváltása is.

A XIV. kerület—Zugló

A fővárosi törvényjavaslatot a keresztény gondolat vonalába kívánjuk beállítani — folytatta Petrovác — és azt merem állítani, hogy ez a törvény alkalmas a városokhoz a keresztény irányban való szolgálatára. Ennek a szolgálatában áll Budapest új kerületi beosztásának gondolata is. Budapestet tízenegy kerületre fogják osztani, a XI. kerület a Kelenföld-Lágymányos, XII. kerület a Krisztinaváros, XIII. kerület Angyalföld és a XIV. a Zugló.

A zuglói előjáró lássa közelről az alsórákosi rétek nyomorúságát s a keresztény Zuglónak ügysem volt közös gondolata a merkantill Erzsébetvárossal. Ennek az eredménynek büszkén vállalom a szerzőségét. (Éljenzés.)

A beszámoló után a zuglói asszonyok nevében Wihart Ferencné csokrot nyújtott át Petrovác Gyulának, majd Hunyady Ferenc gróf beszélt. Engem nyílt választással a vidéken választottak ugyan meg, de hirdetem, hogy a titkos szavazással választott képviselő a nagy ur, mert az független és felelős egyszerre. Független felfelé és felelős lefelé.

Híve vagyok a titkos szavazati fognak, és a keresztény nemzeti gondolatnak.

A hágai egyezmény után új idő kezdődik Magyarországon. Hátval nem foglalkozom és nem támadom azt, amit a keserű kétségűség nyomása alatt ráerőszakoltak Magyarországra. Sem az adóztatást, sem az optánok tekintetében nem fogom vádolni azt, amit csak menteni, de ünnepelni nem lehet. A magyar állam visszanyerte pénzügyi szuverenitását és új pénzt hozhat a kimerült gazdasági szervezetbe. Azonban e téren nagy óvatosságra van szükség, és

nincs szükség olyan alkotásokra, amelyek nem a nép szívébe, hanem az összes márványtáblákba akarják nevelni belevésni.

„A politika olyan, mint a tigris az állat ertben” — mondta

Ernszt Sándor

Ernszt Sándor felvetette a kérdést, hogy miért politizálnak, amikor olyan ellenfelekkel állunk szemben, akik rágalmaznak és piszkolódznak akkor is, amikor tudják, hogy rágalmaik nem igazak. Elárultak bennünket — mondotta — olyanok is, akiket a miniszteri székig felvittünk. De hiába.

A politika olyan, mint a tigris az állatkertben, amikor az ember kívülről nézi, ajszik, de ha rács nem lenne, nem szeretnék vele találkozni. (Derűltség.)

Vajjon Wolff Károly, Zichy János, Hunyady Ferenc rá van szorulva arra, hogy politizáljon. Nincsen. És azért foglalkozik vele, mert a politika ma a leghatalmasabb és a döntő csataár. A politika dönti el, hogy ki jog a nemzet vagyónalval trafikálni.

Wolff Károly szólt ezután az egybegyűlethez. — Könnyű a könnyet és nyomort — mondta —, a politika szolgálatába állítani. Most is folyóak gyűlések, ahol mindent ígérnek, de nem szabad hinni a politikában azoknak, akik azokat az elveket, amelyeket hirdetnek, elsősorban nem önmagukon gyakorolják. A tulsó tábor azt hiszi,

Reggeli ujság

hogy a súlyos gazdasági helyzet alkalmas arra, hogy előretörjön.

En voltam az első között, aki rámutattam a baj kulforrására, arra, hogy a kormány-nak nincs megfelelő gazdasági programja.

A franküggyről szólva Wolff Károly megemlítette, hogy ő mindig elítélte azt a mecrényletet, amit a frankhamisítással követünk el.

Örűtség volt, amely csak ártott ennek a szegény nemzetnek

— mondta Wolff Károly. S befejezésül kijelentette:

A kereszténység nem járta le magát, legfeljebb rosszul alkalmazták, de akkor csak az alkalmazásnak kell eltűnnie.

Wolff Károlyi nagyhatású beszéde után felállva ünnepelték, majd befejezésül Haller István szólalt fel.

Vissza a kiskocsma-hoz!

Irta: Zsolt Béla

Miután a lapok megrázóan realiztikus jelenéseitől elcsúsztak minden könnyűket a Haen-szoba tragikus vége felett, nézzünk végre szárazon szembe az eseményekkel. Vajjon csakugyan olyan tévedhetetlen jeladása-e a világégésnek, hogy Budapestet három hónap alatt nem amortizálódott egy háromszázhatvan ezer pengős befektetés a kaviár és a langusz árúitására polgári hasznából? Öszinte részvétünk Horváth Nándoré, aki hatvanhárom éves korában kénytelen elsőhajtani a Berzenyi-citátumot: „Gyömbért hoztam, nem nektek való”, de a részvéten túl egyúttal mélységesen csodálkozunk is az az-letemberi infantilitáson, amely nem elég, hogy 1930-ban, Budapestet háromszázhatvan ezer pengős „Zimmer dekoratión”-ról álmodik, hanem meg is valósítja ezt az álmot.

Ez az álmódó ne lepődjék meg, hogy felébrésztik. A legkevésbé jóvátehető tévedés, ha valaki sajtómagán dől be, Horváth Nándor, aki csupa finom dolgot árusított az üzletében, elhitte magának, hogy a körüti boltosok, a külvárosi krájlerek csupán azért mennek tönkre csapatostul, mert nem az Indiákról hozták a fűszert, a Vezuv oldaláról a bort, Salamancából a narancsot, Kinából a madárfészeket. Ez az álmódó talán azt is elhitte, hogy a temetkezési vállalatoknak azért ment rosszul és azért kellett őket gyorsan kisegíteni, mert nem Schmidt Miksa európai híru butorgyárából vásárolták a koporsót.

Ez az álmódó nem vette észre, hogy közben a lómészárszék a legnagyobb üzleteket csinálják, holott nem Arábiából, de még csak nem is Angliából hozták a vágóállatot! Nem a lómészárosok vásárolták meg például háromszázötvenezer pengőért a Santorbot, mert volt annyi üzleti előrelátásuk, hogy ekkora befektetésre nem reméltek Budapestet tisztes polgári hasznót, illetve tudták, hogy az a haszon, amit a Santorbot hajthat, minden lehet, csak polgári nem, Horváth Nándor nem volt ilyen éleslátó, az ő üzleti kalkulációja Mária Antónia axiomájával állt, vagy bukkott. Horváth Nándor rá akarta venni a pestieket, hogy egyenek kalácsot, ha nincs kenyérük. Horváth Nándor a fordított korintusi csodát akarta megvalósítani: tengernyi hallal akarta jölkálni azt a három embert, aki meg tudja fizetni Budapestet a pisztráng árát.

*

Szögezzük le tehát: Budapest gazdasági és szociális válságának nem mértéke a tündöklő Haen-szoba szomorúsága. Hogy Budapest ez irányban hol tart, milyen mélységekben, azt sokkal inkább megvárja a pékek statisztikája, mely a múlt évhez viszonyítva harmincszázalékos kenyérfogyasztási mínuszról számol be. Nem a Haen-szoba miatt kell tehát kétségbeesni, nem a szendvics-besz és a kaviár-dekonjunktura miatt kell megszólaltatni a kataklizma szivhangjait. Sőt — a tisztes multu és szándéku Horváth Nándor iránt való teljes részvétellel, — kissé örülni is kell, hogy végrevalahára oszolni kezd egy hazug és főként nemzetgazdaságilag szörnyen ártalmas illúzió, amely itt elhítette néhány száz emberrel, hogy a pesti Prunier és Brasserie Universelle és Pavillon Armenoville természetes kivirágzások egy gazdaságilag erősödő, társadalmilag fejlődő, világpolitikailag súlyosodó országban.

Állapítsuk meg, hogy a huszmillió magyar-ságnak egyetlen luxus helyisége sem akadt, amely távolról megközelítette volna a Haen-szoba architekturai bübáját, menükártyájának minőségi és árnívóját. A régi Budapest, a régi Magyarország, saját méretéhez szabta nemcsak a közintézmények dimenzióit, de a magánvállalatokéit is. A huszmillió Magyar-ország költségvetése, bürokráciája és autóparkja valóban egy huszmillió ország élet-működéséhez volt méretezve s a hárommilyed millió Budapest mulatóhelyei, hoteljei, éttermei ahhoz a fogyasztókedvhez és fogyasztóképességhez, amely valóban meg volt

s nem holmi hazard fordulatok, vagy egy gyerekes reményeségből táplálkozó idegenforgalmi álm eshetőségének megvalósítására volt alapítva.

A régi Budapest a kávéházban élt és a kiskocsmában dözsölt s a pirosabrosz és kocsibor sokszor kicsufolt regényessége nem utolsósorban azért volt megbocsáthatóbb polgári sznobéria, mert meg lehetett fizetni, mert nem kellett hajnalban ölmot vagy luminált beszédni s gőzfürdőben az utolsó pezsgőkből kifizetett keseredésre mixelt báritáltól okozott gyomorérgés lecsillapítására.

Egy a Sourire hirdetésű oldaláról szerzett mondás, a likörös üvegek etikettszövegéből táplálkozó francia szellem s lovászgyerekekűl ellesett gentlemanlikeség, amely sajtót, irodalmat és színházat is kapott rákényszerítette erre a városra ezt a lényétől idegen svungot és stílust, holott a pesti ember ma inkább az egyszerű. De kiadós polgári örömkre ahitozik s minden nyavalygása mélyén ott van a vágy: megegyezzen Budán csirkét enni kadárka mellett, — a csirke lehet nem-szubvencionált baromfiudvarokból, a bor lehet nem az állami pincészetből s az X lábu asztal és a rozoga szék nem lehet Schmidt Miksától! De ez a vágy egyelőre majdnem olyan megvalósíthatatlan, mint amilyen megvalósíthatatlan volt Horváth Nándor fűszeres exotikus álma.

Viszont a két álm közül mégis a pesti emberé a realisabb s ha a Haen-szoba hanyatlása nem is jelenti a kies kocsmái polgári derű hajnalhasadását, annyit mégis jelez, hogy a pesti maharadzák ezeregyéjszakája vége felé közeledik. Mangold Béla Kolos kényszergegyezése után Haen úgy látszik, mégsem lehet a trianoni béke emlékére minden sarkon Petit Trianonokat állítani! Bele kell törödni, hogy a kiskocsmánál különbségek menország egyelőre nem dukál ennek a városnak és országának, bele kell törödni, hogy nem Horváth Nándor álmodik nekünk és nem Schmidt Miksa valósítja meg a kiváló nagykereskedő álmait.

Es vissza kell térni a kiskocsmái méretekhez mindenütt, ahol a magyar élet alimentálását és adminisztrációját túlméretezték, ott is, ahol nem fehér damasztal, hanem zöld posztvált terítik az asztalokat: a tanácstermekben. A harminchatvan ezer pengős Haen-szobától vissza kell kanyarodni a kiskocsmához és le kell szállni a háromszázötvenezer pengős lóról...

Pár nappal esküvője előtt halálba menekült egy fiatal tisztviselő

Kovács Mária hivatalnoknő halálgrása a Dembinszky-utcában

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Vasárnap este megdőböntött öngyilkossági tragédia játszódott le a Dembinszky-utca 6. számú bérházban. A ház egyik lakásában lakott özvegy édesanyjával Kovács Mária 19 esztendő hivatalnoknő. A csinos fiatal leány hónapok óta jegyben járt és a közeli napokra volt kitűzve az esküvője. Vasárnap délután váratlanul igen lehangolt állapotban volt, egész délután nem ment sehova és nyolc óra tájban kisetett a lakásból

és a második emelet korlátján átvette magát.

Összetört tagokkal terült el az udvar kökockán és még volt benne élet, mikor a ház lakói kirohantak és nagy vértocsában, eszméletlenül megtalálták. A szerencsétlen fiatal leány pár percnyi szenvedés után kiszenvodott, úgy hogy mire a mentők megérkeztek, már nem akadt semmi dolga.

A Haen-szoba csődje sem-miben sem különbözik más hasonló ügyektől, mondja Schmidt Miksa

Látogatás egy művésznél, aki időnként akaratlanul a nyilvánosság reflektorsugarába kerül

Schmidt Miksa művészi élet, egyben a legelvonultabb emberek egyike, aki időnként — van ében valami fátumszerű — akaratán kívül az érdeklődés központjába kerül. Tavaly műkincsekkel teli gyönyörű kastélyt ajándékozott a fővárosnak a kikötéssel, hogy a város szerezzék meg a kastélykörül területeket: támadták, hogy pazarlásra kényszeríti a várost. A legutóbbi napokban csődöt kért egy üzletfele ellen: rosszak, hogy eljárt a város legrégebb kereskedőinek egyike, Horváth Nándor ellen.

Schmidt Miksa magas, hajlotthátú, papos arcú férfi. Olyan, mint egy német iskolai igazgató vagy „der Herr Pastor” valamelyik schwarz-waldi faluban. Csendes beszédű, de amikor szóba kerül a Haen-szoba ügye, szinte indulatos.

— Ezzem ágában sincs, hogy ártsak, inkább segíteni akarok. A leghékebb megegyezésre töreksem. Ma jöttem Bécsből és csak az ügyvédtől tudtam meg, hogy bizonyos kényszerítő körülmények nyomása alatt tette meg a lépéseket késedelmes adósom ellen. Üzleti ügy, amely semmiben sem különbözik hasonló ügyektől.

— Rossz néven veszik...

Legyint a kezével, mint aki azt mondja: mindenkinek szabad, csak nekem nem?

— Nem vehetik rossz néven, ha egy üzletember a jogos érdekeit védi. Horváth Nándor felkeresett és megkért, hogy tervezzék a számára olyan etablissementet, amilyen Budapesten még nem volt. — Egy pesti patricius — mondta — meg akarja mutatni a világnak, hogy a magyar fővárosban boldogul egy üzlet, amelyhez hasonló fényű nincs Bécsből Valparaisóig. — Tetszett a feladat, vállaltam. Megcsináltam a Haen-szobát önköltségi áron, százhuszonezer pengőért. A munka árát nem kaptam meg, végre az ügyvédem kénytelen volt eljárni az adósom ellen.

Lehajlja a fejét.

— Akaratomon kívül a nyilvánosság reflektorsugarába kerülök időnként, mert mindig más magyaroknak a tetteimbe, mint amit én akarok. A kiscelli-uti kastéllyal például felbecsülhetetlen értéket ajándékoztam a fővárosnak, mindössze azt kötöttem ki, hogy szerezzék meg a kastély körüli területeket. Támadták, pedig nem szeszélyből cselekedtem. Egyrészt: bizonyos földterületek megszerzése nélkül nem lehet minden oldalról megközelíteni a kastélyt, másrészt: egy kiképzett keret nélkül a kép veszt a szépségéből. Magam az épülettel tizenhat holdat ajándékoztam, köröskörül hatvanöt hold amugy is városi tulajdon, mindössze a két komplexum közötti részeket kell tehát megszerezni. Természetes, hogy a telektulajdonosok most jó alkalmi

Schmidt Miksa kiscelli kastélyának bejárata

üzletet akarnak csinálni. Én annakidején nyolc pengőért vettem előt, elismerem, hogy ma megébuszat, de miért kérnek a telektulajdonosok negyven pengőt négyszögöléért?

Néhány pillanatig eimerülve hallgat.

— Pedig igazán jó szívvel adom Pestnek ezt a kincset, mert szeretem a várost, bár én jóvővény vagyok. 1910-ben vásároltam a kastélyt. Jóformán rom volt. Helyrehoztam és elhelyeztem benne a műkincseket, amelyeket az édesapám

Dr. KAJDAGSY szakorvos
rendel 10-4 és 7-8-ig
VIII. József-körút 2. sz.
férfi és női betegnek

gyűjtött és amelyeket én szereztem Száz szoba tele van szebbnél-szebb dolgokkal. Magát az épületet is egyre érdekesebbé varázsoltam. Amikor 1912-ben Bécsben lebontották a hadügyminisztériumot, amelyet még Mária Terézia épített, megvettem hat történelmi becsű portált, hajóra rakattam és eredeti formájukban beépíttetem a kiscelli kastélyba. Azóta a környéken így hívják a kastélyt: Alt-Wien in Budapest.

Ujra legyint a kezével:

— Ha tudom, hogy az ajándék ilyen kavarrással jár, föl sem kínálom. Művészember vagyok, irtózom a szerepléstől.

Bucszáskor ismét szóba hozza a Haen-szoba dolgát.

— Még egyszer hangsúlyozom, hogy nem akarok ártani. Ez különben hamarosan kiderül majd...

„Magyarországon nemcsak a lelkekben van egy darab Olaszország” Az új olasz követ a budapesti fascisták között

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A budapesti olasz fascio vasárnap délelőtt ünnepséget rendezett abból az alkalomból, hogy az új olasz követ Comm. Mario Arlotta feleségével és leányával első alkalommal jelent meg az olaszok házában. Az olaszok házáat olasz és magyar zászlókkal díszítették fel s a kapuban fekete díszgyenruhában a budapesti fascisták fogadták a követet. A Casa Degli Italiani kapujában Pignatelli herceg és Oxilia ezredes, katonai attasé fogadták a követet és kalauzolták a terembe, ahol a budapesti olasz kolónia csaknem valamennyi tagja megjelent.

Arlotta követ válaszában kijelentette, hogy megtiszteltetésnek vette Mussolininek, a király elé terjesztett azt a javaslatát, hogy ő Budapestre kerüljön. Fájdalmat okozott neki, amikor el kellett válnia az athéni olasz fascistáktól, de tudja, hogy ma már a fascismus eszméje teljesen meghihlette a világon élő olaszokat és biztos abban, hogy a budapesti fascisták körében is olyan barátokat és testvéreket talál, mint amilyenek Athénben körülvették. Magyarországon nemcsak a lelkekben van egy darab Olaszország, hanem a valóságban is és ez az olasz követség, ahol mindig otthonra találnak azok az olaszok,

Az új olasz követ, Aliotta Mario a budapesti fascio ünnepén

Riccardo Pignatelli herceg nyitotta meg az ünnepséget és üdvözölte a követet. Igéretet tett, hogy úgy mint elődjének ittartózkodása alatt, a jövőben is igyekeznek dicsőséget szerezni Olaszországnak, az olasz királynak és Mussolininek. Megemlékezett a budapesti olasz fascio megalapítójáról, Castagneto hercegről, az első budapesti olasz követről és annak a reményének adott kifejezést, hogy az új követ felesége épügy, mint Durini grófnő, a legnagyobb szeretettel gondozza azokat az olaszokat, akik segítségre szorulnak.

akik kívánsággal fordulna koda. Fascistáknak különös kötelessége, hogy szeressék azt az országot, amelyben élnek és különösen áll Magyarországra, tekintettel a szívélyes kapcsolatokra, melyek a két nemzet között vannak.

Pignatelli herceg a követ feleségének piros, leánykájának pedig fehér rózsacsokrot nyújtott át. Az olasz iskola tanulói nemzeti dalokat énekeltek. Az ünnepség után a követ hosszabb ideig elbeszélgetett a megjelenekkel.

Sándor Pál felelt a Nova ellen elhangzott vádakra „Gál Jenő fundamentális tévedésben van...”

Gál Jenő képviselő tudvalevőleg a fővárosi törvényjavaslat parlamentári részletes vitájánál felszólalt és súlyos támadást intézett a Nova ellen, azt állítván, hogy az a vagyon, amellyel a Nova alakult, a székesfővárostól jogellenesen vonatott el. Gál Jenő felszólalásában a Nova jelenlegi igazgatóságát is sértő kifejezésekkel illette. Ezt a hibáját Gál Jenő azóta már jóvátette, mert a parlament szerdai ülésén visszavonta a Nova vezetésére vonatkozó gyanúsító kijelentéseit, de ténybeli állításait konokul még mindig fentartotta. Gál Jenő vádjaira vonatkozólag a Tézseki Kurír munkatársa az ebben az ügyben legilletékesebb tényezőhöz, Sándor Pál képviselőhöz, a közúti vasút volt vezérigazgatójához fordult információért, aki e lap munkatársának a következő rendkívül érdekes nyilatkozatot tette:

— Annakidején, mikor a kiegyezés a várossal megtörtént, én voltam a NOVA-nak felelős vezetője. En intéztem az ügyeket és nélkülüm nem történt ott semmi sem. Így tehát ha felelősségről van szó, akkor engem illet az egész felelősség, mert én voltam az igazgatóság megbízottja; az adminisztrateur delegué. Gál Jenő urat ugylát-szik, nagyon rosszul informálták. A dolog nagyon egyszerű és a következőképpen áll. 1918-ban elvették tőlünk a Közúti Vasút vonalait és a Helyi-érdekű Vasút vonalait is. Mikor a vörös terror lezajlott, az állam nem adta vissza nekünk, hanem a városnak adta át kezelésre. A HÉV-et 1921 július 1-én, miután ennek háramlási joga az államot illeti meg, tehát a kormány a HÉV-et a tulajdonos részvénytársaságnak visszaadta. 1921-ben volt esedékes a Közúti Vasút megváltásának felmondási joga 1923-ra. A főváros ezzel a jogával élt, a felmondás meg is történt és a város arra az álláspontra helyezkedett, hogy a megváltás az akkori rossz koronán történjék. Minthogy az igazgatóságnak emiatt érdeke volt, hogy a várossal kiegyezésre lépjen, meg-tör-ént a Közúti Vasútra nézve oly szegényletes

üzlet, hogy körülbelül 80 millió korona értéket adott oda, körülbelül kétfélmillióért, ezt is haszon-hat éven át való törlesztés mellett. Meg kell itt jegyezni, hogy akkor egy aranykorona körülbelül 15.000 papirkorona volt. Ennek a tranzakciónak természetes következménye volt, hogy a Közúti Vasút magánvagyonát el kellett különíteni a vasúttól és ennek a magánvagyonnak a kezelésére alakult meg 1922 október 1-én a NOVA Ipari és Közlekedési Rt. Gál képviselő jelfogása szerint azonban a mi magántulajdonunk is tulajdonképp a fővárosé. Aki azonban megnézi az alapszerződés 4. szakaszát és megnézi azt, hogy a főigyező néhai Szabó Imre dr. milyen álláspontot foglalt el a NOVA alapítása alkalmából, az tisztán látja, hogy Gál képviselő olyan fundamentális tévedésben van, amelyet ügyvédnek elkövetnie nem szabad.

— Ha azonban azt kérdezik tőlem — folytatta Sándor Pál —, hogy honnan származott az a vagyon, amelyből a Közúti megvette a Helyi-érdekű Vasutat, a BUR-vasutat és a földalatti vasutat, hogy honnan vett házakat és telkeket, akkor egyszerűen azt kell mondanom, hogy a részvényesek 1895 óta, vagyis amióta megkötötték a várossal a villamosítási szerződést, a részvényekre 79 millió pengő értékű jelpénzt fizettek be és ezenkívül abból, amit tartalékolnak évről-évre, tehát, amivel a részvényesek kevesebbet kaptak osztalék fejében, abból származott a Közúti Vasútnak magánvagyonja.

— Végére ami azt a vádat illeti, hogy az igazgatók honoráriumot kaptak a tranzakció alkalmával, ahhoz a tisztelt Gál képviselő urnak semmi köze. Az ügyvezetésnek éveken át kifejtett nagy és eredményes munkájáért, engem kivéve, szerződésben biztosított tiszteletdíj jár, amelyet azért honoráltak telkekkel, mert a lárságos abban az időben készpénz felett nem rendelkezett Gál vádajai tehát össze fog-nak zsongorodni olyan emberek szeméi előtt, akik világosan gondolkoznak. Ott, ahol én vagyok — fejezte be nyilatkozatát Sándor Pál — csak tisztesség uralkodhatik, engem senkinek vádolhat meg és nem is fog megvádolhatni, hogy tisztességtelen üzletet kötöttem.

A Beszkárt nyilatkozata az igazgatók szerződéses illetményeiről

A Fokusházy-ügy hivatalos megvilágításban

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A BSZKRT igazgatósága azon támadásokkal kapcsolatban, amelyekkel a BSZKRT vezérigazgatóját és igazgatóit illetményeik és egyéb járandóságaiak mértéke miatt illetik, nyilatkozatot tesz közzé, amelyben megállapítja, hogy ezek az illetmények és járandóságok

kivétel nélkül részint az igazgatóság által megállapított szerződéseken, részint kormányhatóságilag megállapított illetmény-szabályzaton, részint pedig az igazgatóság által hozott szabályszerű határozatokon alapulnak.

A szerződéseken és az illetmény-szabályzatban foglalt illetményeken felül megszavazott alkalmi és esetleges díjazásokat (mérlegpénz, karácsonyi jutalom) illetően pedig kijelenti az igazgatóság, hogy a mérlegjutalmakat a fővárosi üzem-nél is évek óta fennálló gyakorlattal alapján, a karácsonyi jutalmat pedig a felügyeleti hatóságok által megszabott keretben történő engedélyezés után szavazza meg.

Ezek után a Beszkár a következőket mondja: — Megjegyezzük, hogy a vezérigazgató szerződését úgy összezsugorítottuk, mint egyéb vonatkozásában is a felügyeleti hatóságok is előzetesen tudomásul vették. Az említett mértékben pedig azért állapítottuk meg így az összjárandóságot, mert a szerződéssel foglalkozott minden tényező indokoltnak tartotta, hogy

a vezérigazgató összjárandósága a vezérigazgatóhelyettes által lényegesen élvezett összjárandóságnál, ha nem is lényegesen, de magasabb legyen.

Megállapítja az igazgatóság azt is, hogy a vezérigazgató szerződése az első olyan szerződés, amelyben kifejezetten ki van mondva, hogy abban az esetben, ha a főváros tulajdonában levő nagy üzemek és vállalatok vezérigazgatóinak díjazása a jövőben törvény, kormányrendelet vagy szabályrendelet alapján másként szabályoztatnék, úgy

a BSZKRT vezérigazgatójának illetményei is ehhez képest módosulnak.

Ami a mérlegjutalom kérdését illeti, amit az igazgatóság az általános mérlegjutalmazás alkalmával szerződésen kívül a vezérigazgató részére 20.000 pengőben megszavazott, erre nézve kijelenti az igazgatóság, hogy ezt a vezérigazgató rendkívüli tevékenységének elismerésül szavazta meg, jóllehet, hogy

ennek az anyagi elismerésnek mellőzését kért.

Ugyancsak nyilatkozott Fokusházy Lajos vezérigazgató is, aki a következőket mondotta:

— Addig nem tartottam helyénvalónak a sajtóban megjelent kritikákra reflektálni, amíg a vállalat igazgatósága nem nyilatkozott. A hivatalos nyilatkozat a vezető főosztályok járandóságainak jogszerűségére kellő felvilágosítást nyújtott, az én illetményeim helyes összegszerűségét és az igazgatóság által részemre megszavazott mérleg-jutalmi összeg tekintetében tanúsított magatartó-ságot kellő megvilágításba helyezte. A nyugdíjamat helytelenül a vezérigazgatói illetményeim közé állítják be, holott

semmiféle líró intézkedés nincs arról, hogy egyes nyugdíjas tisztviselők vállaltai járandóságuk mellett hivatalosan folyósított nyugdíjukat nem vehetnék fel.

— Véglegesített szerződéseimben abban az esetben, ha a főváros üzemi vezetőinek illetményeit szabályrendeletben állapítanak meg, ez a szabályozás rám is kiterjed és ebben az esetben a vállalatok vezetőinek összilletménye a polgármester jóváhagyásával, nyugdíjamat is beleértve, nem haladhatja meg. Ezt a rendelkezést a főpolgármester kivánságára vették a szerződésbe, nyilván azért, mert előtte már akkor ismeretes volt a belügyminiszter urnak idevonatkozó álláspontja, amelyet később egyik leiratában kifejezett. Noha ez a szabályozás nem történt meg, de a főváros illetékes ténylezői a rendezés szükségességét szorgalmazták, a polgármester urhoz tett előterjesztésemben bejelentettem, hogy

a magam részéről nem teszek észrevételt ilyen illetményrendezés ellen, még illetélt ez az összes üzemekben megtörténne.

Azért teszem ezt, mert még a látszatot is kerülni akarom annak, mintha az illetmény-szabályozás elhuzosításából bármilyen kivánság magának biztosítani. Azt azonban természetesen fogom mindenki találni, hogy a belügyminiszter ur által előírt és a szerződéseimben is kifejezett rendezési joggal várakozó álláspontot foglaltam el.

Felhívás a volt lengyel légionistákhoz

Mindazokat, akik a világháborn alatt a lengyel légiónban szolgáltak, kéri Petrovich Zoltán és Szüth Edé volt légionista, hogy „közöljék címüket és a légiónban viselt rangjukat, beosztásukat, stb. Miklóssy Ferdinánd Leóval, Budapest, X., Szabóky-utca 58.

Betörések

Roth Tibor dr. orvos Deák Ferec-utca 15. szám alatti lakásába szombatról vasnapra virradó éjszaka ismeretlen tettesek betörték és onnan több ezer pengő értékű holmit elvittek.

Mezei Ignác szabó, Déri-utca 16. szám alatti műhelyében vasárnap éjszaka betörők jártak és tizenhat kész férfiöltönyt magukkal vittek.

Szendről Sándor gyári képviselő Klotild-utca 10. szám alatti lakásában betörték és öt-ezer pengő értékű holmit ellopak.

A sorozatos betörések ügyében a főkapitányság megindította a nyomozást a tettesek kézrekerítésére.

A napfényes idő mulóban van, mert Dél-Olaszországban kisebb depressziók körvonalai bontakoznak ki s ha ez erőre kap, akkor csapadékosra fordul az idő. Felülőbb jelenség azonban, hogy Észak-Európában viharos szelek kíséretében a sarki tájakról hideg légtömegek áramlanak s így fennáll az a valószínűség, hogy a közvetlen következő enyhe és csapadékos jellegű napokra a hét vége táján hidegebb napok következnek.

Prognózis: Nyugat felől terjeszkedő borulással csapadékos, átmenetileg fagymentes idő. Körülbelül 24 óra múlva megélenkül nyugati szelekkel, kisebb havazások és ismét hűvösebb idő várható.

Új postabélyegek Ausztriában

Az osztrák postai igazgatóság rövidesen új egy schillinges bélyegeket hoz forgalomba Schober kanclerár képmásával. A köztársaság fennállása óta ez az első eset, hogy a posta aktív államférfi képpel bocsát ki bélyegeket. Ebben a dicsőségben sem Hainisch, sem Seipel nem részesülte az osztrák postai igazgatóság.

Az Ullstein-cég egyik főnökének felesége Franciaországnak kémkedett
A botrány miatt Ullstein Ferenc kivált a cég kötelékéből

— A Reggeli Ujság berlini tudósítójától —
Berlin, február 16.

Óriási feltűnést keltett az elmúlt héten Berlinben az a hír, hogy Ullstein Ferenc, az Ullstein-ház egyik főnöke váratlanul kivált a cég kötelékéből. A kiválás igen sok kombinációra adott okot, különösen Berlin irodalmi köreiből, míg végre a vasárnapi berlini lapok egy része leleplezte a kiválás valódi okát.

Kiderült ugyanis, hogy Ullstein Ferenc felesége, Rosi Krewenberg asszony Franciaország javára kémzolgálatokat teljesített. A berlini rendőrség a párizsi rendőrség útján jutott a terhelő adatok birtokába, miután az asszony egy újságíró útján akarta eladatni adatait a francia kormánynak. Az újságíró azonban gyanusnak találták, átadták a rendőrségnek, ahol beismerte vallomást tett és leleplezte cinkebűnösét. Ullstein Ferenc kiválásának ez volt közvetlen oka.

Kigyulladt egy benzinnel megrakott teherautó

A Szentendrei-úton a Fehér Miklós gépgyár előtt vasárnap délelőtt hordókkal megrakott teherautó motordefektust kapott. A teherautó vezetője lezárt az ülésről, hogy a motorhibát kijavítsa, amikor a benzin kigyulladt és az egész motorházat pillanatok alatt lángba borította. A teherautón négy hordó benzin volt, amelyet Szentendrére szállítottak. A tüzoltókat értesítették, akik nagy gyorsasággal robogtak ki a helyszínre. Izgalmas pillanatok teltek el, de végre is a tüzoltóság megérkezett, azonnal vizugarakat bocsátottak a teherautóra és sikerült a benzin felrobbanását megakadályozni. A teherautó mobil teljesen elégett.

Cigarettaautomaták Budapesten

A magyar dohányjövédék azzal a tervvel foglalkozik, hogy legközelebb cigaretta- és szivarajutató automatákat állít fel Budapest utcáin. A megoldás módzatairól most tárgyalnak.

Ötszáz pengőt lopott a szabóinas

A győri rendőrség értesítette a főkapitányságot, hogy ott jelentkezett egy tizenöt esztendő budapesti illetőségű szabóinas, aki gazdájától 500 pengőt ellopott és barátjával együtt Bécsbe szökött. A fiatal szabóinas elmondotta a győri rendőrségnek, hogy barátja egy esztendővel idősebb s rábeszélte őt, hogy munkaadójától ötszáz pengőt lopjon el, amely pénzzel külföldre fognak szökni. A lopást el is követte és sikerült nekik eljutni Bécsbe, ahol egy szállodában béreltek szobát. Jó barátja azonban az első napon ellopta tőle a nála lévő készpénzt s husz schilling hátrahagyásával megszökött. Győrig sikerült valahogy eljutnia, ahol azután a rendőrségnek jelentkezett. A vasárnapi napon a megtevédt fiatal szabóinast Budapestre szállították, ahol a főkapitányság őrizetbe vette.

Minszkben elfogták a zsidók vezetőit

Moszkvai jelentés szerint a minski zsidó hitközség vezetőit állítólagos ellenforradalmi összeesküvés miatt letartóztatták. A letartóztatottak között van a minski rabbi és két ismert kereskedő és bankár.

Heti konferánsz a budapesti eseményekről

Irja: **Béketti László**

HÖLGYEIM ÉS URAIM,

méltóztatnak tudni, hogy a pénzügyminiszter ur a Westend-kávéház esete alkalmából újabb bizalmas rendeletet küldött az összes végrehajtókhoz, mely szerint elrendeli, hogy a végrehajtók foglalás, vagy árverés esetén a felekkel a lehető legudvariasabban bánjanak. Ez persze nagyban változtat a helyzeten. Az illető felek mégis csak szívesebben válnak meg ingóságuktól, ha a végrehajtók, teszem azt, ilyen stílusban közlik velük a rideg valót:

Végrehajtó (kopogtat az ajtón): Kopi, kopi! Papuci!

Fél: Ki az?

Végrehajtó: Itt a végrehajtó bácsi. Szép jó reggelt kis kávéház-tulajka.

Fél (sírva fakad).

Végrehajtó: Ejnye no. Csak nem sír a mi drága kis tulajkánk? Nem pityeregni, nem szabad méceskénnek eltörökélni, mert meghasad a szívecskénk.

Fél (lassan magához tér): Hát mit akarnak?

Végrehajtó: Semmieskétl (Cirógatva.) Csak egy kicsit játszogatni fogunk. Ugy bizony. Elvívőcskét fogunk játszogatni. Először elvisszük az asztalkát. Ugye szabad az asztalkával kicsit játszogatni? Te már ugyis mennyit játszottál vele. Most mink is egy kicsit, jó? Aztán elvisszük a székecskét is. Szabad?

Fél (újra bögni kezd): Jaj nekem, jaj nekem! Várjatok legalább egy kicsit, amíg szerzek ötven pengőt, legalább egy órát várjatok.

Végrehajtó: Jaj lelkem, gyönyörűségem, édes kis tulajkám, nem várhatunk egy percet sem. A pénzügyminiszter bácsi nagyon várja már azt az ötven pengőt. Fent ül a hivatalában, sáreket erre vár. Nem tud addig haza menni, nem tud addig elaludni, mert ha ezt az ötven pengőt hamar fel nem vesszük neki, összedől az egész államháztartásoscska. Ugy bizony.

Fél: Hát legalább addig várjatok, amíg öngyilkos leszek.

Végrehajtó: Ejnye, ejnye, ezt olyan csuf, rossz bácsik volnánk, hogy még ezt se várnánk meg? Hát ugy nézünk mi ki? Hát csak siess kis bogaram, egy, kettő.

Fél (hátravonul, zsebéből strichnint vesz ki és beveszi).

Végrehajtó: Még ilyet mondani, hogy mi nem várunk.

Fél (csendesesen kimul).

Végrehajtó (látja hogy a fél meghalt, odaszól a juvaroshoz): Na gyerünk, gyerünk, vigyétek ha-

mar ezt a nyole asztalt és a székeket, mert már késő van. Este színházba megyek, még elkésem.

No ugye, tetszik látni, hölgyeim és uraim, mégis csak más az, ha a végrehajtó udvarias és a modora behízelgő. Mert csak a forma fontos, a lényeg maradhat.

TISZTELT HÖLGYEIM,

ez a különböző nemzetek Miss-választása most már kissé a férfiak rovására megy. Igazságtalanak tartom. Ha már a hölgyek az utóbbi évtizedekben mindig mélyebben nyomultak be a férfiak kenyérkereseti területére, nem tartom méltányosnak, hogy egyes helyeket most már kizárólag maguknak foglaljanak le. Évek óta kizárólag szépségkürdlynőt választanak. Miért? Csak szép nő van a világon? Szép férfi nincs? Elvégre mi sem vagyunk egészen utolsóok szépség dolgában. Csak a milói Vénusz szép? A belvederi Apolló, az kulya? Ezennel proponálom, hogy az idén tavasszal ejtsük meg a Mister Hungaria-választást. Hátha ő lesz a Mister Európa. Nekem volna is egy jelöltem. Például a külügyminiszter ur. Először is nagyon fess, csinos ember, azonkívül egyszer legalább volna egy külföldi sikere.

Nemcsak az újságokból, de személyesen is gyönyörrel tapasztaltam, hogy a magyar filmgyártás tényleg megindul. Az első lépés már megtörtént. Kint a Zuglóban, a Gyarmat-utcában áll a Corvin-filmgyár (illetve most már — mióta az állam átvette — a Hunnia filmgyár) hatalmas üvegműterme. Tehát, amint mondom, kint a Zuglóban, a Gyarmat-utca sarkán áll a műterem. Ott áll. Vele szemben a Gyarmat-utca másik sarkán immár — hosszú hónapok kitartó munkája után — elkészült — a vezérigazgató villája. Az első lépés megtörtént. Most már csak a főlvételek vannak hátra. Ez meg lesz egy-kettőre. A főlvetel. Vagy már föl is vették?

Felhatároztam, hogy a budapesti luxusüzletek tulajdonosainak életéről tanulmányt fognak írni. A tanulmány címe már megvan. „Ezer ember — haszon nélkül.”

Azt hallom benfentesektől, hogy az állam által az utóbbi időben létesített intézmények közül a Társadalombiztosító eltarítása kerül a legkevesebbe. Ennek van a legkisebb rezsije. Egy Vassból megél...

Üzembe helyezték a budapesti rendőrség rádióközpontját

Nagyszabású technikai ujtások a közbiztonság szolgálatában

— A Reggeli Ujság tudósítójától. —

A Fehérvári-ut 37. szám alatt az új rendőri lakótelepen szombaton délelőtt nyitották meg a budapesti rendőrség rádióközpontját. Külföldi nagyvárosokban már esztendőkkal ezelőtt bevezették a rendőrség szolgálatába a rádiót és a budapesti rendőrség sem nélkülözhetette már a nagyszabású technikai vívmányt. Esztendőkkal ezelőtt Szentirmay Endre

rendőrkapitány, aki Marinovich Jenő főkapitány mellett teljesített titkári szolgálatot, komolyan kezdett foglalkozni a rendőrségi rádióközpont felállításával. Amikor Marinovich főkapitány nyugdíjba ment, Szentirmay Endrét a belügyminisztériumba rendelték, ahol megértően kezelték a fiatal rendőrtisztviselő törekvéseit és módot s alkalmat nyújtottak neki arra, hogy műszaki kérdésekben teljesen ki-

Főbb sarokban: Vay Kázmér min. tanácsos. Balsarokban: vitéz dr. Szentirmay Endre rendőrkapitány, a rendőrrádió állomás parancsnoka. Középen: Bezegh-Huszágh Miklós főkapitány, mellette Sevesik állomásvezető

képezhesse magát s hozzáfogjon a rádióközpont tervének elkészítéséhez. Közel öt esztendő munka után ezt a tervet sikerült Szentirmay kapitánynak valóra váltani. A Fehérvári-uti rendőrlakótelepen a legtekélyesebb, legmodernebb rádióközpontot állította fel és szombaton délelőtt a belügyminisztérium, a rendőrség, a sajtó képviselőinek bemutatták az új rádióközpontot, amely ezen a napon üzembe is lépett. Hogy mit jelent a rádiószolgálat a rendőrség számára, ezt nem kell különösebben megmagyarázni. Nagyobb bünesetek alkalmával a bünygyi hatóságok munkája, a tettesek kézrekerítésére ma már el sem képzelhető a technika e legújabb vívmánya nélkül. A rádióközpont a főkapitányság és a belügyminisztérium utasításai alapján percek alatt nemcsak az egész ország hatóságait tudja a rádió útján értesíteni az eseményekről, hanem a világ összes államainak rendőrségeivel összeköttetésbe léphet, ami a nyomozások szempontjából a rendőri munka sikerét igen nagy mértékben emeli.

A sajtóbemutatón megjelentek a belügyminiszter képviselőiben Vay Kázmér miniszteri tanácsos, Kovács Dénes miniszteri osztálytanácsos, Bezegh-Huszágh Miklós főkapitány, Török János rendőrfőparancsnok, Dorning Henrik főkapitányhelyettes, a bünygyi osztály vezetője, Fischer József és Schill Ferenc esztendőbírók.

A rádióközpont felállításáról és működéséről Szentirmay Endre rendőrkapitány közel félórás előadást tartott a jelenlévőknek, majd azután bemutatták a rádiószolgálat üzemét is. A rendőrség és esztendőszolgálat vezetői a legnagyobb elismerésüket fejezték ki Szentirmay rendőrkapitánynak ezért a nagyszabású munkáért.

A Rádióközpont vezetőjének Szentirmay Endre rendőrkapitányt, helyettesének pedig Fülel Szentó László rendőrfogalmazót nevezte ki a belügyminiszter.

Santorb

A Reggeli Ujság elmúlt hétfői száma pattantotta ki elsőnek azt a tényt, hogy a magyar állam loálmányunk felrészítése céljából háromszázötvenezer pengőért egy angol apamént vásárol, amely állat romantikus Santorb névre hallgat. Hivatalos köröket meglepte a Reggeli Ujság harctámadása, de meglepte a magyar közvéleményt is, amely megfelelő csodalózással és érzéssel vette tudomásul azt a luxuskiadást, amely nincsen megindokolva sem a magyar lötenyésztes szem-pontjaival, sem pedig a magyar államgazdaság helyzetével. Cikkünknek hatása végig rezgett a közvéleményen, és nagy hullámokat vert fel, olyannyira, hogy a hivatalos hely jónak látta bizonyos magyarázatokat fűzni a santorbi löromantikához. Azt akarják elhítenni a közvélemény-nyel, hogy a háromszázötvenezer pengőért két lovat vásároltak és két apamént tiszteli meg személyes jelenlétével Magyarországot. Ezzel szemben a valóság az, hogy nincsen olyan apamént a világon, amelyik egyedül utazna végig a kontinenst. Mennyi lovat nem lehet egyedül utaztatni: hogy kocsiba kegyeskedjék szállani, csalogatóul egy kisebb társadalmi állású lögentlemént adnak hozzá utitársul. A kísérelő megér néhány száz shillinget, de semmiesetre sem ér meg ezer fontsterlingeket. A háromszázötvenezer pengőből még ezer sem esik a kísérelőre, tehát azzal védekezni, hogy háromszázötvenezerért két mént vásároltunk — nevétséges dolog. A santorbi vásárra vonatkozóan jellemző az a levél, amelyet hozzánk írtak. A levél a következőket mondja: „Igen tisztelt Szerkesztő ur! A legnagyobb mértékben helyeslem azt az akciót, amelyet a Reggeli Ujság az angol apaméntek megragdrágán való megvásárlása ellen indított. Én, mint volt huszártiszt, aki végigüzdöltem a világháborul, ismerem a lovak természetrajzát és rendeltetését, velem nem lehet naív és gyermekes dolgokat elhítenni. Az angol ménnek ivadéka már második nemzedékükben elkorcsosodnak s az angol tenyésztésű lovak nem tudják kiállani a versenyt a magyar tájfajta lovakkal. Amikor 1914 augusztusában ezredem parancsolat kapott, hogy a galíciai határon felvonuljon és a kozák lovasraidet tartóztassa fel, szomorú meglepetés ért bennünket nemzetvédelmi szempontból. Pompás és kitünő lovaink hamarosan feltörték, meghűltek az augusztusi éjszakában, nem bírták a háború fáradalmait és loálmányunk nagy százaléka már az első hetekben beteg lett. Ezzel szemben a kis fürgé kozákllovak, amelyekben nincsen angol vér, nagyszérsűen állottak a háború minden fáradalmát, s később, a leghidegebb télben is, istállózás nélkül szolgálták az orosz had-

Reggeli Ujság

sereg céljait. A kis kozákló nem kényes, nem volt elkapta, sokszor maga kaparta ki a hó alól az eleséget s a legnagyobb fáradságot és megterhelést is könnyen bírta. Mint régi lovasist, tanulmányoztam a lótenyésztést és a régi magyar hagyományokat, kutattam, vajjon Mária Terézia híres huszáregimentjei, Simonyi őbester könnyű lovasai, Trenk pandurjai micsoda lovakon végezték a legnagyobb, szinte bámulatraméltó katonai teljesítményeket. Megállapítottam, hogy a Hadik-huszárok nyerge alatt nem volt angol

Korányi báró a Reggeli Ujság párisi munkatársának adott interjújában megcáfolta a párisi bonyodalmakról elterjedt híreket

A francia külügyminisztérium információja szerint a párisi tárgyalás egy héten belül befejeződik

Páris, február 16.

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Itt is elterjedt a híre, hogy a Párisban folyó jóvátételi tárgyalások befejezése előtt várakozóan különböző akadályok gördültek, amelyek annyira súlyos természetűek lennének, hogy szükségessé teszik Bethlen István miniszterelnöknek haladéktalanul való ideutazását.

A Reggeli Ujság munkatársa ma délelőtt felkereste a magyar delegáció vezetőjét Walkó Lajos külügyminisztert és megkérte, hogy nyilatkozzon az állítólagos nehézségekről.

Walkó Lajos külügyminiszter a következőben válaszolt:

— Sajnos, a tárgyalás állásáról nem nyilatkozhatom, mert minden tárgyalásunk titkos, és valamennyi delegátus ígéretet tett, hogy a tanácskozás befejezéséig semmi információ nem ad a nyilvánosság számára.

A Reggeli Ujság munkatársa ezután Korányi Frigyes bárót kérdezte meg, aki ugyanazokat mondotta, amiket Walkó külügyminiszter:

— Sajnos, a kérdés érdemi részéről egyelőre nem nyilatkozhatom, mert a tanácskozások titkosak és a küldöttek ezért nem adhatnak felvilágosítást a sajtó számára.

A Reggeli Ujság munkatársa erre közölte hogy

Budapestben olyan hírek terjedtek el, mintha Párisban súlyos nehézségek akadályoznák a differenciák végleges megoldását és a megszüvegeztést,

származék: valamennyi jó magyar fajta volt, utódai azoknak az ázsiai lovaknak, amelyek a honfoglaló magyarság a Duna medencéjébe érkezett. Ahelyett, hogy a régi magyar lovakat, az igénytelen ázsiai lófajtát tenyésztették vissza — hiszen még megvan az a vér a keverékekben, ahonnan ki lehetne tenyésztetni — mindenféle versenyrelokra kitenyésztett vérről kísérletezünk. Ahelyett, hogy ezerméteres és háromméteres versenyeket rendeznek, próbálkoznak meg harminnegyven kilométeres versenyekben, amely távolságokon elválnak, hogy a ló alkalmas-e katonai és egyéb feladatokra. Nincsen szükség véleményem szerint angol apaménekre, különösen akkor, ha a világháborút végigharcolt katonák nem tudnak megfelelő életfeltételek közé jutni. Szerkesztő urnak kiváló tisztelője Egy honvédhuszár alezredes.

erre Korányi báró a következőket felelte:

— Mindenesetre megállapíthatom, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak. A tárgyalás néhány nap múlva véget ér és akkor részletesen is nyilatkozhatom a kérdéssel.

A delegáció vezetője különben is Walkó Lajos és nem tartanám ildomosnak, ha őt megelőzően adnék információt.

Korányi báró e kijelentése, hogy néhány nap múlva részletes felvilágosítást adhat, arra mutat, hogy a tárgyalás befejezéséhez közeledik. Ezt a fellejtést megerősítik a francia külügyminisztériumban is, ahol munkatársunk kérésére ezeket mondták:

— A hágai konferencián szerencsésen megoldották a fontos problémákat, a párisi tárgyalásra voltaképpen csak jelentékenyebb ügyek miatt és a megállapodás megszüvegezése miatt volt szükség. A tárgyalás elhúzódásáról nem lehet szó, bonyodalmak nincsenek, sőt

konstatálni kell, hogy az állandóan barátságos hangú tárgyalás közelebb hozta a feleket a békés megegyezéshez.

Komplikációk csupán technikai kérdések körül mutatkoztak, de a hangulat alapján ítéelve

bizonyosra kell venni, hogy legkésőbb egy héten belül minden differenciát sikerül megoldani

és sor kerül az egyezmények megszüvegezésére is.

Havas Albert

Strausz Richárd vasárnap este Budapestre érkezett

Intermezzo a kedvenc műve — Amerikába nem megy, mert az ut fásasztó

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Az idei zenei szezon egyik kimagasló eseménye lesz Strauss Richárd, a világhírű komponista és dirigens hétfőn tartandó hangversenye, amelyen a Filharmónikus zenekart vezényli és a közreműködő Anday Piroska énekszámaival kíséri zongorán.

Strauss Richardot vasárnap este várták Budapestre. A bécsi gyors pontos időben befutott, de a komponistának se hirt, se hamva, az étkezéskor egyik alkalmazottja elárulta, hogy Strauss Richárd a tulsó oldalon kiszállt és sietve elhagyta a pályaudvart. Az újságírók és fotografusok hada akadályt nem ismerve rohant utána a Ritzbe. A lühegő hadat

fel is ugrott, mert a billentyűk sárgák voltak és porosak.

Nyílt az ajtó, Strauss Richárd hazaérkezett a sétáról. Elegáns, magas termet, feltűnően szép, finom kéz, fehér haj, rövid fehér bajusz, amely még hangsúlyozottabbá teszi a határozottan rózsás arcszínét.

Udvariasan közeledett felénk.

— Sajnálom, hogy hiába vártak rám a pályaudvaron. Kicsit kiszéllőttem a fejemet, mindig szükségem érzem így, utazás után.

Körülnézett. Egy pillanatig mindenki érezte a drukkot, amelyet diákkorában érzett, amikor a szigorú tanfelügyelő megérkezett az iskolába. De azután megindult a kérdések lavínája.

— Kit ismer a magyar modernnek közül, Mester?

— Természetesen Dohnányit és Bartókot. Egyébként Pesten van most Dohnányi?

— Ugy tudjuk, igen. Azt hallottuk, hogy a mester szeptemberben Amerikába hajózik, ahol tíz estén át dirigál a Metropolitan-Operában.

— Igen, úgy volt, — felelte Strauss, — hogy szeptemberben áthajózom, de másként határoztam. Elmarad az ut, mert nagyon fásasztónak gondolom.

— Kedvenc műve a mesternek a Rózsalovag? — kérdezte az egyik újságíró.

— Nem mondhatnám, talán inkább a közönségnek — tette hozzá mosolyogva.

— Most, hogy állandó librettistája, Hofmansthal meghalt, mivel dolgozik?

— Senkivel. Nem is keresek helyettesítést, mert Hofmansthalra nem minden bókorbán akad az ember.

— Művei közül melyik a kedvence?

— Az Intermezzo, de azt itt nem ismerik.

— Dehogy nem. Elő is adták.

— Igazán? — fgyelt fel kellemes meglepetéssel az arcán. — És csakugyan tetszett? Ennek igazán örülök.

— Mi a véleménye a fiatal magyar énekesekről? Anday Piroskáról, Németh Máriaőről?

— Csak a legnagyobb elismeréssel nyilatkozhatom róluk. Vérteli művésznők és Németh Mária nagyon sokat fejlődött.

Valakinek eszébe jutott és megkérdezte, hogy mitől van ilyen jószinben, vajjon sportol-e sokat?

— Dehogy. Ki nem állhatom a sportot. De sokat vagyok friss levegőn és pihenek. Arra nagy szükségem van.

Megértettük a célzást és gyorsan tulesve az autogrammkérés nehézségein, bucsúztunk a Mestertől, aki ime, nem is olyan nagyon "nehéz" legény.

D. Guthi E.

Strauss Richárd megérkezik Budapestre

azzal fogadta a portás, hogy a bécsi vendég csakugyan megérkezett, de azonnal el is távozott hazulról. Most valószínűleg a Dunaparton sétál. Fia, Strauss Ferenc azonban fenn van a szobában.

Felmegyünk és türelmetlenül várjuk, visszajön-e egyáltalán? Köztudomásu, hogy nem szívesen nyilatkozik és nem szeret interjúkat adni. Zárkózott, ugynevezett "nehéz ember" lehet, ha igaz a róla szóló anekdota, amely szerint D'Annunzio hatoldalas levélben hívta magához és ő három ridég sorban válaszolt D'Annunzio levele végesvégig rajongás volt és így fejeződött be:

— Mester, te őserő, te Teuton isten, égi zenéd ölelkezik a kék éggel és a szférák zenéjével. Jöjj minél előbb. Vár, vár, vár

Öreg cselédel
D'Annunzio.

Mire Strauss állítólag így válaszolt:

Igen tisztelt Uram!

Folyó hó 11-ről kelt levelére válaszolva, értesitem, hogy szíves meghívását másirányú elfoglaltságom miatt nem fogadhatom el.

Tisztelettel
Strauss Richárd dr.

Strauss Ferenc halkszavu, előzékeny modorban megnyugtatta a várakozókat, hogy az édesapja rövidesen megérkezik. Közben meg tudtuk, hogy a zongora, amelyen a mester hétfőn este játszani fog, egyenesen Párizsból érkezett háromnapos vendégszereplésre. Szombaton már expedíálják vissza. Strauss Richárd nem játszik akármilyen zongorán. Mondják, hogy egy előkelő bécsi társaságban a házaszszony kérésére leült a zongorához, de azonnal

Schober kancellár Berlinbe utazik

Bécsből jelentik: Schober kancellár február 21-én Berlinbe utazik. A kancellár kíséretében lesznek Péter vezértitkár és Lerchenfeld gróf, a bécsi német nagykövet. Schober kancellárt Berlinben Hindenburg elnök is fogadja.

A Petőfi Társaság föllovasó ülése

A Petőfi Társaság vasárnap délelőtt a Magyar Tudományos Akadémián föllovasó ülést tartott.

Lampérth Géza főtitkár bemutatta Gyóni Gézának öt levelét, melyeket a költő Galiciából írt. Bán Aladár „Petőfi észt fordítói” című dolgozatát olvasta fel. Petri Pál kötött formájú verseket olvasott fel. Falu Tamás „Rádió és szerelem” című humoros elbeszéléssel szerepelt, végül Szahmáry István négy vendégtől mutatott be költeményeket.

A francia miniszterelnök spanyolnáthában megbetegedett Gégefőgyulladás komplikálja a betegséget

— A Reggeli Ujság párisi tudósítójától —

Páris, február 16. Tardieu miniszterelnök meghült és tegnap este kénytelen volt ágyba feküdni. Orvosa néhány napra teljes nyugalmat rendelt.

A miniszterelnök betegsége miatt a hétfőre kitűzött minisztertanácsot esőtörtőkre halasztják. Előrelátható, hogy a miniszterelnök nem utazhatik vissza — mint ahogy eredetileg tervezte — esőtörtőkön Londonba.

Tardieu spanyolnáthában betegedett meg és kénytelen az ágyat őrizni. Már pénteken este Londonból való visszaérkezésekor mutatkoztak a betegség tünetei, ez azonban nem akadályozta meg a miniszterelnököt abban, hogy a szombati nap legnagyobb részét a belügyminisztériumban lévő doigozó szobájában töltte és több minisztertársával tanácskozzék. Ugyancsak szombaton kihallgatáson jelent

meg Tardieu Doumergue köztársasági elnök-nél, akivel a politikai helyzetről tanácskozott. Amikor a kihallgatásról visszaérkezett a belügyminisztériumba, Tardieu már annyira kimerültnék érezte magát, hogy ágyának dőlt és orvosát hívatta,

aki többnapos teljes pihenést ajánlott a miniszterelnöknek.

A vasárnap délelőtt kiadott jelentés Tardieu megbetegedéséről beszámol arról, hogy Tardieu spanyolnáthában megbetegedett és a betegséget komplikálja a gégefőgyulladás.

— Mindenki pénzhez jut, ha viselt férfiruháit, butorait, szőnyegeit és régiségárgyait eladja Rottenbergnek, Paulay Ede-utca 46. Tel.: Aut, 185—21. Hívásra jövök.

JÓ ÉJSZAKAT HÖLGYEIM ÉS URAIM, NE FELEJTSEK EL...

Az osztrák rádió bemondója trágárságokkal köszönt el a hallgatóktól

Richter, Hainisch volt köztársasági elnök unokaöccsének elbocsátása

— A Reggeli Ujság bécsi tudósítójától —

A bécsi rádió, a Ravag eddigi legnagyobb sikerét egy olyan rendkívüli számmal érte el, amelynek Richter Károly, Hainisch Mihály volt köztársasági elnök és mostani kereskedelmi miniszter unokaöccse esett áldozatául.

Bár Richternek nem igen volt más hivatása, mint a soron következő számok bemondása, ő volt a bécsi rádió egyik legkedveltebb alakja. A meleg baritonhangot, amellyel estéknél Richter a rádió hallgatóitól elbucszott, annyira ismerte és szerette mindenki, hogy prototip éjszakai befejező bemondója: „Jó éjszakát, hölgyeim és uraim, ne felejtsek elföldelni antennájukat és a gázcsapot lakásukban lecsavarni!” valóságos szállómondás lett egész Ausztriában.

A rádióhallgatók számára ezzel a mondással befejeződött az este; a külvárosi lakások lakói letették a fejhallgatókat a fülükre, a szalonokban leállították a hangszórókat és mindenhol szépen földelték az antennákat.

Egy napon aztán kellemetlen meglepetés érte a bécsieket. Richter szép bariton hangja helyett egy érces, de ismeretlen hang bucsuzott a hölgyektől és uraktól. Százával érkeztek a levelek a „Ravag”-hoz, érdeklődve, hogy Richter ur elutazott-e, sőt: voltak, akik aggódtak, hogy talán beteg.

„Nem, Richter ur kivált a bécsi rádió kötelékéből.”

volt a stéorotip válasz, de hogy miért történt ez, arra a lelkes bécsi rádióhallgatók a mai napig sem tudtak pontos választ kapni. A bécsi lapok ugyanis az úgy kinos voltára való tekintettel, de főleg azért, mert Richter, a kiváló osztrák politikus, Hainisch Mihály közeli rokona, elhallgatták a dolgot.

A „Reggeli Ujság” tudósítójának azonban sikerült

rüli megtudnia a hirtelen elbocsátás történetét. A jókedvű fiatalembernek szokása volt, hogy a kedves éjszakai kívánságok után,

miután már a mikrofont leállították, egy olyan fölszólítást intézett Európa rádió hallgatóhoz, amelyet azok bizonyára nem lettek volna hajlandók teljesíteni.

Ezt a fölszólítást persze nem hallotta senki. Az elmúlt napokban aztán egy kis baleset történt. Miután a bécsi hallgatók egy nagy része leállította készülékét, elhangzott egész Európában

Richter energikus privát-fölszólítása.

A rádió stúdiójában a mikrofont ugyanis későn állították le és Richter csak utóbb tudta meg, hogy privát-bemondása ez alkalommal eljutott a hallgatókhoz. Európa minden részéből részben panaszos, részben mulatságos levelek érkeztek a Ravag vezetőségéhez. Egy newyorki levél azzal a kérdéssel fordult a „Ravag”-hoz, hogy vajjon Richter utolsó szavait hivatalos fölszólításnak kell-e tekinteni.

A „Ravag” nem tehetett mást, mint hogy Richtert másnap elbocsátotta. A kedélyes bécsiek sajnálják Richtert, akinek kellemes hangját nagyon szerették és ezért energikus fölszólítását is hajlandók volnának megbocsátani. De a Ravag hajlatatlan maradt és Richter uron még elnöki nagybátyja se tudott segíteni. Eppen csak annyit sikerült érdekében elérni, hogy a lapok elhallgatták az esetet.

Hans Habe.

— Expressz levélben értesítette fiát, hogy keresse fel az Olcsó Maradékvasár és Textilraktárt csak az udvarban, Király-utca 32. sz. alatt, mert ezen 35 éves ecégnél 3 méter 140 cm. széles férfiöltöny szövetet sötétkék, fekete és divatszínekben, hozzávalókkal együtt 29 pengő 88 fillérért vásárolhat.

Schratt Katalin soha nem fog memoárokat írni!

Ismeretlen részletek a hetvenöt éves művésznő utolsó esztendeiből

Ferenc József
lelkitársnője...

— A Reggeli Ujság bécsi tudósítójától —

A bel- és külföldi lapok hírt adnak arról, hogy Schratt Katalin beperelt egy csikagói újságot apokrif emlékiratok közlése miatt. A szóbanforgó emlékiratok közlését a *Chicago Tribune* kezdte meg és pedig egyidejűleg amerikai és párizsi kiadásában, „Szerelmi életem Európa legtitkosabb és legkiválóbb uralkodójával” címmel. A memoárok szerzőjeként maga Schratt Katalin, mint „Ferenc József lelkitársnője” van megjelölve, de hamarosan megállapították, a tulajdonképpeni

Schratt Katalin
első szerepében a Burgszínházban

szerző *Larry-Rue* asszony, a *Chicago Tribune* bécsi képviselőjének felesége, aki néhányszor megfordult Schratt Katalin bécsi házában és engedélyt kapott arra, hogy a *villáról és annak berendezéséről cikket írjon*. Ennél többre az amerikai újságíró engedélyt nem kapott, mert hiszen köztudomású, hogy Schratt Katalin évtizedek óta a legnagyobb visszavonultságban él és mindenkor visszautasította a legfényesebb ajánlatokat is, amelyek emlékiratainak, különösen Ferenc Józseffel való viszonyának közlésére akarták rábírní. Pedig ilyen ajánlatban nem volt hiány. Nemesak Schratt Katalint, de annak egyetlen igazi intimusát, *Max Taussig* prágai bankárt is számtalan újság és könyvkiadó megkönyörkedte, anélkül, hogy Ferenc József egykori barátját emlékeik kiadására reá lehetett volna bírni.

Schratt asszonynak ez a magatartása annál szimpatikusabb és értékesebb, mert a monarchia összeomlása után voltak olyan esztendők, amikor valóságos nyomorpszichózisban szenvedett és mindenáron pénzt akart szerezni.

Jelentékeny készpénzvagyonát, amely inkább fakarékosságból, mint Ferenc József bőkezűségéből eredt, Schratt Katalin egy londoni banknál tartotta, amely a háború után, mint ellenséges alattvaló követelését, a művésznőnek nem akarta visszaadni. Ebből mindenféle perek támadtak, amelyeknek ideje alatt Schratt Katalin, ha nem is szenvedett szükségét, de mégis gondokkal küzdött. Barátainak folyton arról panaszkodott, hogy az éhenhalás veszélye fenyegeti. Ez perze tulzást volt, de Schratt Katalin tényleg

kénytelen volt Baulleuben a Rivlerán fekvő villáját eladni, de sőt arra is rászorult, hogy ischli villáját értékesítse. 1921–22-ben Schratt Katalin már a Ringen levő hatalmas bérházának eladásáról is tárgyalt, sőt újból vissza akart térni a színpadra, hogy kenyeret kereszen.

Ferenczy Ida akkortájt felhívta figyelmét *Csikj Gergely* A *nagymama* című darabjára, mint amely alkalmas lenne arra, hogy Schratt Katalin benne Rákosi Szidi híres szerepét eljátsza. Schratt Katalin a darabot *Vésci Margittal* le is fordította és Bécsben már komolyan számoltak azzal a lehetőséggel, hogy a művésznő, akinek férje külföldben a magyar származású Kiss báró, egy magyar színdarabban fog újra visszatérni a színpadra. Időközben azonban az angol pereket részben megnyerte, részben eggyessel befejezte, úgy hogy anyagi tekintetben ismét biztosítottnak érezte magát.

Hogy Schratt Katalin nem írt memoárokat, az nemesak a Ferenc József légkörében kifejlődött rendkívüli tartózkodására vezethető vissza, hanem arra a körülményre is, hogy Schrattnak tu-

lajdonképpen felettébb kevés irrott dokumentuma van Ferenc Józseftől. A dr. Ernst Ottó által nyilvánosságra hozott Ferenc József levelezések világosan mutatják, hogy az uralkodó úgy Erzsébet királynéval, mint meghitt barátjával szemben mindig kerülete az érzelmi levelezést. *Ferenc József nem volt leveliró*. A dokumentumok között, amelyek halála után nyilvánosságra jutottak, ilyenek vannak:

„Távirat: Kiss-Schratt Katalin asszonynak, Hietzing bei Wien, Gloriettgasse 9. Kérem az újságot, melyet Önnek tegnap megírtam, titokban tartani. Szives üdvözlét
Ferenc József”

Vagy Ischlebe hat órákor reggel ilyen táviratot küldött az uralkodó:

„Megérkezett szerencsésen Ischlebe? és hogy van?
Ferenc József”

Vagy más alkalommal:

„Mélységes köszönetet tegnap levéléért. Hogy van? Aggódom Önért.
Szívvelyes üdvözléttel.”

Ez a néhány távirat, amelyekhez más hasonlóak csatlakoznak, ugyszólván kimeríti Ferenc József érzelmi dokumentumainak tárá. Természetes, hogy személyes tapasztalataiból Schratt Katalin sok mindent elmondhatna, de a ma közel 75 esztendő művésznő sohasem volt túlságosan közlékeny természetű, és semmit sem utál jobban, mint a fecsegést. Bár senki sem kételkedne Schratt Katalin impresszióinak helyességében, mégis mindenki, aki ezzel a kérdéssel foglalkozott, érezte, hogy dokumentumok nélkül csak pikantéria-értéke volna Schratt memoárainak. *Ilyenekre pedig Schratt Katalin nem kapott*

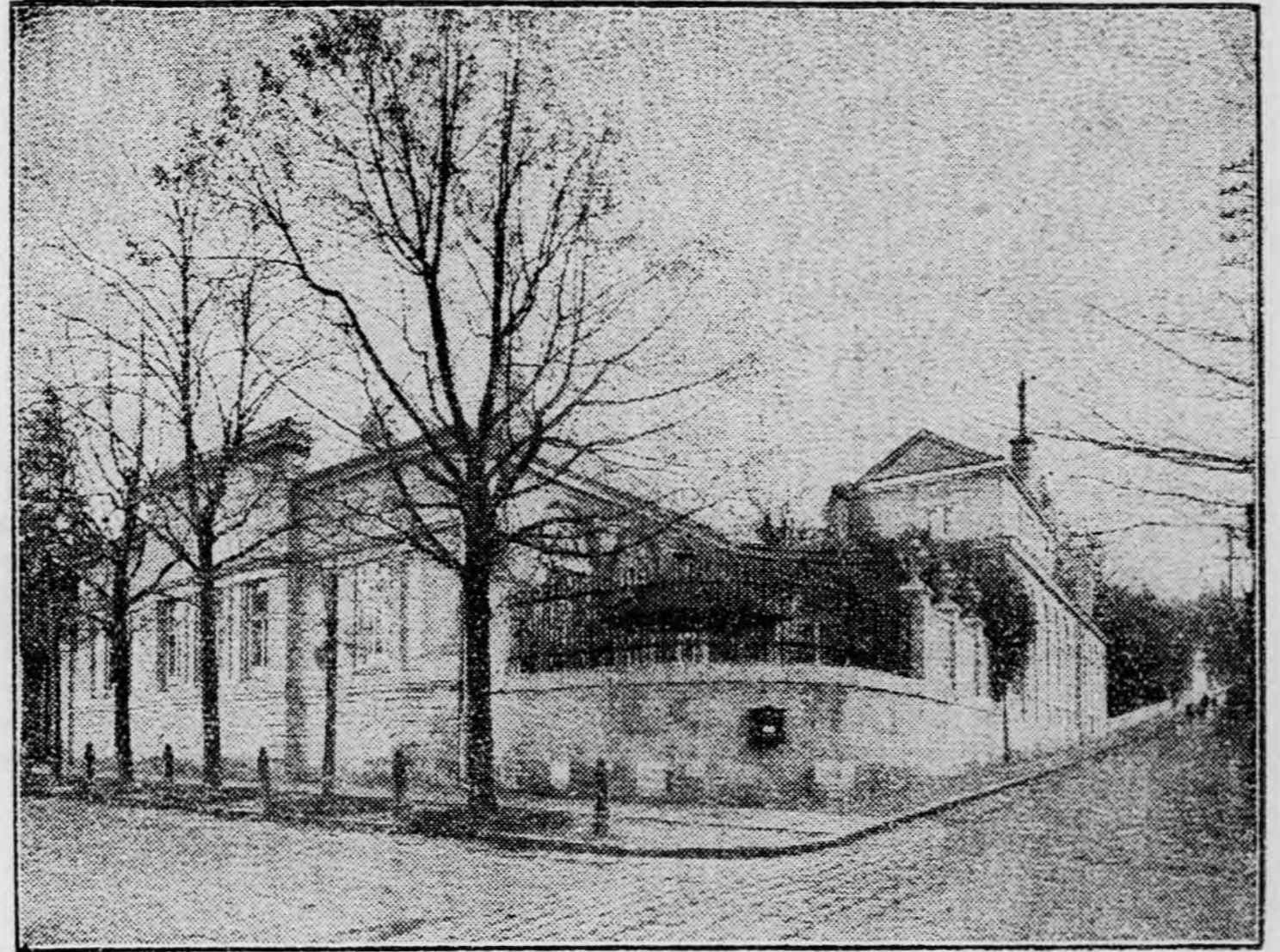
Schratt Katalin, aki a *Gloriettgasse 9.* szám alatt levő hietzingi villájában él, több mint három évtizeden át volt barátja és bizalmasa a császárnak. A Gloriettgasse, ahol Schratt Katalin villája, a hietzingi Maximilian-Platz és a schönbrunni park Stöckl-épületének közvetlen közelében fekszik, a legtipikusabban viseli talán a ferencjózsefi idők képét, finom barokkvillákban és kertjeikben itt laktak a mezzurangu udvari hivatalnokok, a bürokrácia legfőbb képviselői és perze művészek, akiket a csöndes és idillikus táj vonzott ide. A kíváncsi szem, ha nagyon érdeklődött Schratt Katalin élete iránt, megfigyelhette, hogy kora hajnalban, amikor alig ébredt még a schönbrunni park, Ferenc József jellegzetes alakja elhagyja kastélyát, keresztül megy egy kis fasoron, keresztül a keskeny Gloriettgasson és belép a 9. számú ház kis kertjébe, ahol egy mindig jókedvű, mosolygó hölgy várja és be-

vezeti a régi bécsi butorokkal berendezett, férfalu földszinti ebédlőterembe.

Schratt Katalin harminc éven át épügy hajnalban kelt, mint az uralkodó és mindig ugyanabban az órában az ő lakásán várta a virágokkal díszített fehér reggelizőasztal.

A szokásos ischli nyári sejour előtt sokszor heteken át hajnali négy órákor kezdődött Schratt Katalin házában az élet. És így volt ez perze Ischiben is, ahol az uralkodó kis nyári kastélyát Schratt Katalin *Felicitas*-villájával egy kis magánút kötötte össze. Ezen az uton titkosrendőrök vigyáztak arra, hogy az uralkodót kérvényezők ne moleszlálják. Csak augusztus 18-ika, Ferenc József születésnapja volt kivétel. *Ilyenkor jöttek és gyerekek álltak az ut szélén és virágokat nyújtottak át a sietve haladó uralkodónak*.

Schratt Katalin mindig értett ahhoz, hogy a hatalmat, amelyet az uralkodóval való intimi-

Schratt Katalin villája

ása adott neki, semmiféle formában se tegye láthatóvá. Sok szíveséget tett volt kollégáinak, művészeknek, néha talán egy-egy hiúság kielégítésében is segédkezett, de a Pompadour-allűrőknek még az árnyéka is hiányzott a kis postahivatalnok leányából, akit inkább természetessége és egyszerűsége, józan esze és finom tapintata, mint különös szépsége vagy más női tulajdonsága tartott meg három évtizeden át az uralkodó kegyében. Ő tudott mindenről, ami a császárvárosban, sőt arról is, ami a monarchiában történik, mert házában gondosan válogatott informátorok fordultak meg mindig. A legértékesebb és legkörültekintőbb informátora dr. Paul Schultze, belső titkos tanácsos, az osztrák legfelsőbb számvévszék elnöke volt, de ezen kívül Schratt intim köréhez tartozott *Palmer*, a Länderbank elnöke is és egy sereg magasállású bürokrata, politikus, újságíró és művész is. Az információkat azonban Schratt Katalin nem a maga számára gyűjtötte: neki az volt fontos, hogy az uralkodót helyesen informálja.

Sok dolgotban Schratt Katalintól tudta meg Ferenc József a valóságot és nem volt véletlen, hogy a legragikusabb va-

lót, Rudolf trónörökös öngyilkosságát is — Erzsébet királynővel együtt — ő közölte az uralkodóval. *Baernreither*, volt osztrák miniszterelnök beszéli el emlékirataiban, hogy

1913-ban 6 is Schratt útján figyelmeztette Ferenc Józsefet a háborus-párt veszedelmes mozgolódására.

Schratt nem szívesen közvetített ilyen híreket, mert amennyire fogékony is volt Ferenc József

barátjójának élénk és friss előadásai iránt, mégis gondosan ügyelt arra, hogy valahogy minisztereit meg ne sértse. *Es Schrattnak mindig úgyelnie is kellett legnagyobb ellenségére, Montenuovo hercegre, a főudvarmesterre*, aki a haláláig mindig magányos uralkodót ettől az egyetlen intim barátjától is szeretete volna megfosztani. Hogy ez sose sikerült, az nemesak Ferenc József hűségének, de Schratt Katalin uri gondolkodásának is köszönhető volt. Mert voltak néha differenciák Schratt és az uralkodó között és pedig néha pénz miatt is, ami pedig a főudvarmester hatáskörébe tartozott. Ferenc József sose volt kicsinyes, de nem volt érzéke a pénz iránt. Az ilyen differenciákat tapintatos diplomata annál könnyebben elintézhette volna, mert Schratt Katalin nem volt pénzvágyó soha. De Montenuovo ezeket az alkalmakat használta fel arra, hogy Schratt Katalinnal hatalmát éreztessze.

Schratt Katalin az idén agusztusban lesz 75 éves. Miután memoárokat soha nem fog írni, magával fogja vinni a sírba annak a ferencjózsefi világnak titkát, amelyet ugyanis csak barátja és uralkodója számára gyűjtött harminc esztendőn át...

AKIKNEK ROSSZ AZ ENYHE TÉL...

Huszezer vagon szén és nyolcezer vagon tűzifa hever eladatlanul a pesti csuzdákon

A bankok szénvállalatai már egy évre hitelbe is adnak szenet
Kora tavasszal legalább 2000 „pincés” szenes becsukja a boltját

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

1929 február első hetében, vagyis éppen most egy éve Budapesten minus 20 fokot mutatott a hőmérő, február második felében voltak az elmúlt év leghidegebb napjai, amikor Budapesten minus 26 fokot, a külső területeken, de mindenestre a főváros határában belül minus 30 fokot is megközelített a hőmérő. Egy évvel később, most, 1930 február első hetében állandóan 0 fok fölött van a hőmérő és a Meteorologiai Intézetől beszerzett értesülésünk szerint

a hivatalos tél kezdete óta minus 5 foknál nagyobb hideg nem volt Budapesten, de az egész ország területén sem haladta meg a hideg a minus 10 fokot.

Ez a kis meteorologiai bevezetés mindjárt megadja a magyarazatot annak,

hogy Budapesten ezidőszent majdnem 20.000 vagon szén fekszik eladatlanul a különböző csuzdákon.

Egész szénhegyek tárolják a legnagyobb le- rakodóhelyeken, különösen a *Józsefvárosi pályaudvaron* és a *Csepeli vámmentes kikötő* ben.

A *Reggeli Ujság* munkatársa az egyik legnagyobb fővárosi szénkereskedőhöz fordult információért, aki a *szénpiac katasztrófiális helyzetéről* a következő információkkal szolgált:

— Tény és való, hogy Budapesten közel 20.000 vagon porosz szén fekszik eladatlanul. A legnagyobb mennyiségű szene van a

szénárúsítással foglalkozó két budapesti banknak és pedig a *Hitelbanknak*, amelynek külön szénosztálya van és ennek a csuzdáján legalább 1700 vagon szén fekszik eladatlanul. A másik, szénkereskedéssel foglalkozó bank a *Moktár*, amely a *Lueger* Kamilló részvénytársaság részvényeinek többségét őrzi tárcájában és e cég útján bonyolítja le szénüzleteit. A *Lueger-cég* készlete is jóval meghaladja az ezer vagon. A budapesti szén- nagykereskedők a bányákkal egy esztendőre kötik le az átveendő mennyiséget és az átve- telt szigorú pónálékhoz van kötve. A bányák- kal kötött szerződés értelmében a *lekötött*

A budapesti szénnagykereskedőket már eddig is óriási veszteségek érték, mert a csuzdákon heverő szén természetszerűleg porlik és az így előálló veszteség már ma vagononként legalább 1000 pengőre becsülhető.

A nagy készlet dacára az árak nem mentek le, mert szénből senki sem tart nagy készle- tet, még a legnagyobb fogyasztók sorába tar- tozó kávéházak sem. Itt rá kell mutatnunk arra, hogy a súlyos gazdasági válság — amit azt éppen a *Reggeli Ujság* legutóbbi számában kimutatta — már a kávéházakat is annyira kikezdte, hogy a kávéházak egy ré- sze a kiskereskedőnél, az ugynevezett *pincé* seknél szerzi be a napi szükségletet szénben, sőt egy vevő, a főváros egyik legnagyobb és legjobb forgalmu kávéháza, mindig vagon- tételben vásárolta a szenet, az csak fuvar- száma rendel. Ez egyik igen jellemző adata a budapesti kávéházak válságos helyzetének. A porosz szén ára változatlanul 7.20 P fuvar- tételben, szákszámra 8 pengő, vagyis ugyan-

mennyiség egy harmadát a nyári hónapok- ban, két harmadát pedig ősszel és a tél hó- napokban kötelesek a nagykereskedők át- venni, igen magas pónálék ellenében. Termé- szetesen pónálék fizet a bánya is, amennyiben késedelmesen vagy egyáltalán nem szállítana és nagyon rosszul állott volna a tavalyi ke- mény télen Budapest szénellátása, ha a bá- nyákat a magas büntetéstől való félelem nem kényszerítette volna arra, hogy szállítási kö- telezettségeiknek eleget tegyenek. A fentiek- bez hasonló nagyobb mennyiségben hever az eladatlan szén a *Gáspár Fülöp-féle* telepen, valamint a *güzyárban*.

azok az árak, mint amelyek a nyáron voltak érvényben, amikor a szén tadalevőleg a leg- olcsóbb. Ha az idén csak megközelítőleg clyan hideg telünk lett volna, mint az elmúlt évben, ugy a szén ára legalább 10%-kal emel- kedett volna. A magyar szén — folytatta in- formátorunk — nem éri meg egyáltalán vagy csak nagyon kevéssé az idei abnormisan enyhe téli időjárast. A magyar szén tudva- levőleg főleg ipari célokra szolgál, ebből lehet- telen a kereskedőknek raktárt tartani, mert aránytalanul erősebben porlik, mint a porosz szén. A legnagyobb szénkereskedőnek is leg- feljebb 20 vagon magyar szene van raktár- ron.

Ha már a szénkereskedelem helyzetéről be- szélünk — mondotta informátorunk —, en-

**A RÓKUS KÓRHÁZ
TITKAI
AZ OJSÁG**
HOLNAP MEGJELENŐ SZÁMÁBAN
EZENKIVÜL RENGETEG AKTUÁLIS
POLITIKAI ÉS SZÍNHÁZI VÍCC

Reggeli Ujság

gedjék meg, hogy a *Reggeli Ujság* hasábjain szótárgyuk a szénkereskedelemben egy súlyos panaszát. A panaszunk az, hogy egyes nagykereskedők, de különösen a bankok, amelyek szénkereskedelemben is foglalkoznak és ezek sorába újabb beállott már a *Kereskedelmi Bank* is, amely *Carbon Rt.* alatt nyitotta meg szénszállítóját, a szénkereskedelemben is bevezették az eddig ebben a szakmában ismeretlen hitelt. Központi fűtéses házaknak, sőt a vidéknek is

kilenc hónapi, sőt egyévi hitelt is engedélyeznek.

Ez indokolatlan eladósodáshoz vezet, mert hiszen a központi fűtéses házakban a házúr negyedévenként előre inkasszája a fűtést.

Kezdték ezt a hitelezést a bankok szén-

Koncentráció a tüzfapiacra, ahol 8000 vagon fa eladatlan

Hasonlóan szomorú a helyzet a tüzfapiacra is. A *Reggeli Ujság* tudósítója bejárta a főváros legnagyobb tüzfatelepeit a Józsefvárosban és a külső Váci-úton, hogy informálódjék ennek a piacnak a helyzetéről, és mindezt azt a felvilágosítást kapta, hogy a tüzfapiacot is nemcsak az általános gazdasági helyzet nyomorúsága terheli, hanem az eddigi szokatlanul enyhe tél is, amely a várt konjunktúra helyett az ellenkező véletel, a *legsúlyosabb dekonjunktúrát hozta*. Információink szerint a nagyobb háztartások, amelyeknek fogyasztása már számottevő, évről-évre a nyári, vagy a kora őszi hónapokban szerzi be fa- és szénszükségletük legnagyobb részét. Ez az ideje is megtörtént, de míg más években a beszerzési mennyiség január-februárra már el-

osztályai és egyenesen belekényszeríteték a nagykereskedőket nagy részét is, mert ezek csak így tudták megtartani régi jó vevőiket.

Egy másik panasz a szénkereskedelemben az a verseny, amelyet egyes nagykereskedők a «pincés» széneknek támasztanak. Újabbban ugyanis már *tíz kilogrammos* leplombált zsákokban szállítják egyes nagykereskedők házhöz a szénhez és ezzel elveszik a kiskereskedők állandó vevőit.

Mindent összefoglalva, a magyar szénkereskedelemben nagyon válságos helyzetben van, egész sereg cég neve jár sut-togva szájról szájra, amely rövidesen kénytelen lesz fizetési képtelenségét jelenteni.

Javulás ezen a téren alig várható, mert a január és február hónapban *el nem fűtött szén* pótolni nem lehet, bármilyen hideg napok is következzenek és biztosra vehető, hogy *a kora tavasszal a Budapesten levő 2000 pincés tekintélyes része fogja bezárni helyiségét*, de el fog lünni a piacról néhány nagykereskedő is.

fogyott és pótbeszerzés vált szükségessé. az ideje az enyhe tél miatt még mindenütt tele van a pince és a kamra és a várt és megszokott *január-februári forgalom ugyiszólván teljesen elmaradt*. A gyengébb gazdasági eréjű háztartások pedig, amelyek hetenként vásárolják a tüzelőt, ma semmit sem vesznek, részben mert nincs pénzük, részben pedig, mert az ideje hideget kibírják fűtetlen szobájukban is.

A nagyobb telepek az üzem redukálásával, részleges vagy teljes üzembeszúntatással, vagy **koncentrációval segítenek magukon,**

ugy hogy ha nem is keresnek, de legalább komolyabb fizetési képtelenség — ellentétben a szénpiacon — ezt a piacot egyelőre nem fenyegeti. A közeli napokban a legnagyobb jó-

zsefvárosi városi telepek között jött létre egy nagyarányú koncentráció.

Nyolc nagy kereskedő tömörült Kalaria Rt. néven egyöntetű beszerzésre és eladásra

és e koncentráció folytán négy üzemet teljesen bezúntattak, amivel közel száz munkás vesztette el kenyérét. A *Kalaria Rt.*-ba tömörült üzemek a következők: *Kolisch Gyula, Aczél Samu, Roheim Lipót és Fia, Schlesinger Gyula, Egervidéki Fatermelő, Hirschler Armin Fiai, Singer József, Reiner és Társa*. Ezek közül az utóbbi négy telepen teljesen szünetel a munka és mintha a hágai konferenciától másolták volna le, itt is van A) és B) kassza, amelyek közül

az első kasszából fix részesedést kapnak a bezúntatott telepek tulajdonosai.

A felhalmozott készleteket fában, a szénnél sokkal kevesebbre becsülik. *Legfeljebb nyolc ezer vagon tűzifa fekszik eladatlanul* a raktárakban, ami normális körülmények között nem is volna sok, de most ennek nagyrésze feleslegesnek számít. A készletek körülbelül hatvan nagykereskedő kezében vannak. A kiskereskedőknél, az ugynevezett pincéséknél alig van készlet és a legnagyobb rejtély, hogy ezek az emberek ma Budapesten hogyan és miből élnek. Az enyhe időjárás mellett legfeljebb ha naponta 3—4 métermázsza tűzifa-forgalmat csinálnak, egy mázsán keresnek 30—40 fillért, amiből még a rezsi sem lehet megkezesni. Ha a nagykereskedők ragaszkodnának a fizetési terminusokhoz, akkor ezek valamennyien már fizetési képtelenek lennének. A nehéz helyzet és a kis forgalom ellenére sem esznek az árak. Ennek oka, hogy

a kitermelő érdekeltségek is kartelbe tömörültek: Tűzifa Behozatali és Értékesítő Részvénytársaság

címen és ezek tudják tartani az árat. Az ideje és a tavalyi téli fogyasztás összehasonlítása azt mutatja, hogy *Budapest az ideje csak egyharmadát fogyasztja annak a tüzfiamennyiségnek, amelyet a tavalyi nagy hidegben tűztek el.*

Nagyrabecsült Hölgyeim és uraim!
Kár minden percért,
mert sehol sem találunk olcsóbb árakat

Három méter
140 cm széles férfi-öltönyszövet sötétkék, fekete és divatszineken hozzávalóval együtt P **29.88**

Kitűnő minőségű sötétszínű nádragszövet métrje P **8.80**

Kapható:
CSAK AZ UDVARBAN
Cím: Olesó maradvásár és Textilraktár
32 Király-utca 32
Postai rendeléseket 35 év óta lelkiismeretesen teljesítünk

3. Végül pedig intézkedni, hogy a Magyar Országos Bem-bizottság a gyűjtési felhíváson szereplő összes tagjai, az e'nök által záros határidőn belül szabályszerűen ülése összehívásának, hogy a bizottság eddigi működése tekintetében állást foglalhassunk és további működése, illetőleg annak esetleges szünetelése kérdésében határozhassunk».

Szappanárusítással is foglalkozik a Bem-bizottság

A Magyar Országos Bem Bizottság két alelnökének panaszát nem sokkal később követte a Magyar Lengyel Egyesület négyoldalas beadványa ugyancsak Budapest polgármesteréhez, amelyben a szoborbizottság ügyét tárja fel és ugyancsak egy a fogadóbizottság, mint a szoborbizottság azonnali feloszlását és a további akciók megszüntetését kéri.

Ennek a beadványnak az utolsó bekezdése következő furcsaságokról tesz említést: «A feloszlásra irányuló kérésünk teljesítését azért is reméljük, mert a Bem Bizottság továbbra is ülésezik,

továbbá tudomásunkra jutott, hogy ugyancsak a bizottság háttérben szappanárusítás folyik, amellyel a bizottsági titkárok szorgoskodnak. Nem érdekel bennünket, a gyűjtési akcióba kevert zugizlet mennyire sikerült, vagy hogy a rendőrség ennek a részletnek kifejlődését mennyire akadályozta meg.

De mert úgy éreztük, hogy az elszámolásnál a titkárok neveivel is találkozni fogunk, semmi esetre sincs szükség újabb botrányokra, kérnünk kell a fentiek alapján sürgős intézkedését, mert Bem nevének tartozunk azokkal, hogy a hatóság segítségét most már mi bizottságunk ahhoz is, hogy végre Bem szobrának megvalósítására sor kerülhessen.

Néhány nappal ezelőtt pedig a Magyar-Lengyel Egyesület elnöke, báró Nyáry Albert és alelnöke P. Ábrahám Dezso dr. egy újabb beadvánnyal fordult a polgármesterhez, amelyben előadják, hogy a «Bem Bizottság» továbbra is ülést tart s akciózik s ennél fogva kérik, hogy a Bem Bizottság formai megszüntetését is rendeljék végre el.

A mindjobban kiszélesedett harc hullámai most már beadványokon keresztül, polgármesteri hivatalon át a belügyminisztériumba értek el. A fővárosnál a szoborbizottság és a fogadóbizottság feloszlására iránti kérelem ügyében az elsőfokú döntés megtörtént. Az iratokat felterjesztették a belügyminiszterhez, amely a közeli napokban határozni fog. **Értesítésünk szerint az ügynek rendőrségi folytatása is készül, mert a beadványokban jelzett és bizonyos elszámolásokra vonatkozó kérdések tisztázását az illetékesek a rendőrségre akarják bízni.**

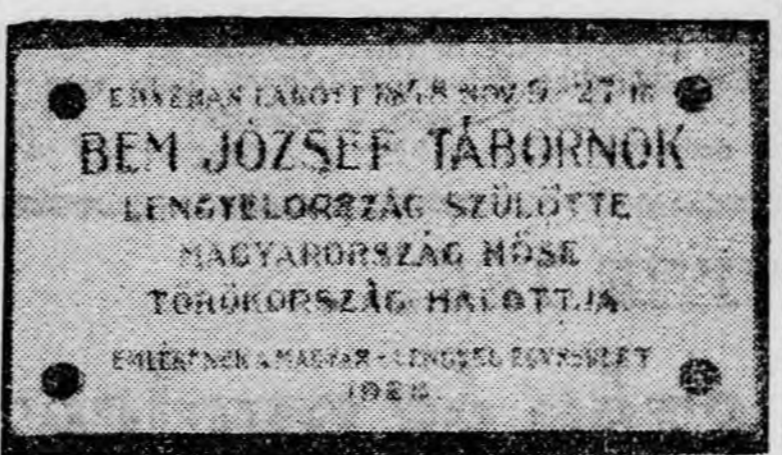
KÜLÖNÖS ÜZLETEK BEM-APÓ SZOBRA KÖRÜL Följelentések és panaszok a Bem-bizottság gyűjtési akciói körül

A Magyar-Lengyel Egyesület elnöksége azt állítja, hogy a Bem-szobor bizottság szappanárusítással is foglalkozik és azonnali feloszlást követel

— A *Reggeli Ujság* tudósítójától. —

Hosszu idő óta éles küzdelem folyik az Országos Magyar Bem Bizottság tagjai és elnöke között. Ennek a harcnak az előzményei azokra az időkre nyulnak vissza, amikor a Magyar-Lengyel Egyesület kezdeményezésére megalakult az Országos Bem Bizottság, amely Bem apó hamvainak ünnepélyes fogadtatására, illetve az ezzel kapcsolatos ünnepségek megrendezése céljából alakult. Bem tábornok hamvait Törökországból Magyarországon keresztül szállították hazájába Lengyelországba s hogy a magyar nemzet méltóképpen fogadta a 48-as szabadságharc nagy katonáját, alakították meg az ugynevezett Bem fogadóbizottságot, amelynek élére báró Balás György nyugalmazott tábornagyot választották. Az ünnepség, mint emlékeztetés, annak rendje és módja szerint, fényes keretek között, le is zajlott. A Magyar Országos Bem Bizottság — miután Bem apó hamvainak ünnepélyes fogadtatásával feladatát tökéletesen elvégezte, — elhatározta, hogy a szabadsághős emlékre szobor gyűjtési-akciót rendez, de előzőleg ugynevezett szoborbizottságot alakít.

tárgyalások során annyira lendületbe jött, hogy teljesen megfeledkezve a kapott megbízás kereteiről, saját jogán és szuverénul akcióugrárt

A Bem-emléktábla a GyOSz-házban.

mindenre kiterjesztette, ami bármilyen vonatkozásba hozható Bem apó emlékével. A legelső ilyen fö-

«Mivel a gyűjtés ügyében általa kibocsátott felhíváson a «Magyar Országos Bem Bizottság» tagjainak neve szerepel, ki kell nevének felhasználásához hozzájárulásunkat nem adtuk, de nem is adhattuk meg, ha akartuk volna is, mert oly ülése, amelynek tárgya ezen gyűjtési engedély kérése iránti határozathozatal lett volna, egyáltalán meg nem hívtunkunk.

Ugyanigy nem kaptunk meghívót a bizottság nevében a *Tiszti Kaszinóba* azon értekezletre sem, amelynek meghívóján mint tárgy, a Bem Szoborbizottság megalakítása szerepel.

Följelentés tiltott gyűjtés miatt

A Magyar Országos Bem Bizottság elnöki jogkörének ilyen önkényes értelmezését és kezelést lehetetlen tovább összetett kezekkel nézünk. Elvégre elvitatathatlan jogunk, hogy nevének elbátározásunk felett magunk rendelkezünk, s az sem kétséges, hogy nem statisztáknak küldettünk ki kinek nevében tudtuk és hozzájárulásunk nélkül intézkedhetik a különben igen tiszteletreméltó Elnök ur, — amint tette legutóbb is —

amikor a neki mandátumot adott Magyar Lengyel Egyesület megtiltotta megbízását helyesnek találta azzal is honorálni, hogy az Egyesület által még 1927. év őszén megindított gyűjtési akció miatt, amely körülbelül 3000 pengő eredményezett, a Bem-szobor javára, «tiltott gyűjtés» címen büntető feljelentést tett az Egyesület ellen a Magyar Országos Bem-bizottság nevében.

Tette ezt mint a Bizottság elnöke anélkül, hogy amennyiben a Bizottság tényleg összehívott és tényleg ilyértelmű utasítást adott az Elnök urnak, — ami mindenestre megállapításra szorult — alulírottak az e célból összehívott ülése szabályszerűen meghívtak volna.

lőtte különös lépése volt Balás György elnök urnak, hogy bár tudomással bírt arról, hogy a neki mandátumot adott Magyar-Lengyel Egyesület már 1927. őszén erőteljes akcióit indított Bem részére Budapesten felállítandó szobor költségeinek előteremtésére,

a törvényhatóságokhoz és községekhez felhívásokkal fordult, egy Bem szoborbizottság felállítását határozta el és a belügyminiszter utól gyűjtési engedély kiállítását kérte.

Megegyezése kereteit túllépve a Magyar Országos Bem Bizottság nevében, mint annak elnöke hozzá a Bizottság szabályszerű megkérdése és ily értelmű állásfoglalása nélkül a Bem szobor költségeinek előteremtésére gyűjtési engedélyt kért és a panasztevők előtt ismeretlen indokok alapján szerzett is tudott, míg a Magyar-Lengyel Egyesület ilyirányú kérényé ma is elintézetlenül hever a belügyminisztériumban.

«Mintthogy a helyzet — folytatja a beadvány — báró Balás György elnök hibájából ma már annyira ki van élveze, hogy a

legkomolyabban kell attól tartani, hogy ma-holnap a Bem-kultusz és a szobor ügye is csunya és visszataszító marakodássá fajul,

Vizsgálatot kérnek, mert veszélyben a Bemkultusz

«Mintthogy a helyzet — folytatja a beadvány — báró Balás György elnök hibájából ma már annyira ki van élveze, hogy a

legkomolyabban kell attól tartani, hogy ma-holnap a Bem-kultusz és a szobor ügye is csunya és visszataszító marakodássá fajul,

tisztelettel kérjük Méltóságodat:

1. Méltóztassék a Magyar Országos Bem-bizottság eddig kifejtett tevékenységét az érvényben levő törvényes rendelkezések szempontjából beható vizsgálat tárgyává tenni. A vizsgálat során alulírottaknak, valamint a Magyar-Lengyel Egyesület elnökségének módot adni arra, hogy a báró Balás György elnök ur által becsatolandó ülési jegyzőkönyvekbe is betekinthessünk és azokra nélni észrevételeinket megtehesünk.

2. Méltóztassék a kifejtendőkhöz képest báró Balás elnök urnak azokat az intézkedéseket, amelyeket a bizottság tagjainak szabályszerű összehívása és meghallgatása nélkül tett, mint ön kényeseket és érvényteleneket hatálytalanítan.

Amikor a fogadóbizottság a szoborbizottság működéséről értesült, megszüntette az akciót és oda akart hatni, hogy báró Balás elnök-le alatt folyó gyűjtési akció megszűnjék.

Igy robbant ki azután az ellentét az Országos Bem Bizottság több vezető tagja és báró Balás György között. A bizottság alelnökei — *Marik Pál* miniszteri tanácsos és *Bodor Aladár* iparművész — a szoborbizottság működése ellen panasz-szal fordultak a polgármesterhez és beadványuk-ban szószórint a következőket adják elő:

Panasz a polgármesterhez

«Méltóságos Polgármester Ur! A Magyar Országos Bem Bizottság alulírott tagjai panaszt emelünk báró Balás György nyug. tábornagy nr elnökele alatt álló Bem Bizottság ügyvezetése ellen. Ezt a bizottságot 1927. őszén a Magyar-Lengyel Egyesület hívta létre, azzal a rendeltetéssel, hogy Bem tábornok hamvainak 1928. év első felében tervezett hazaszállítására idejére az összes figyelembe jöhető tényezőket bevonásával a rendelkezésre álló idő rövidségére való tekintettel sürgősen egy megfelelő programot állítson össze, hogy a magyar nemzet kegyelele a hamvainak ez ország területén való átszállítása alkalmával megfelelő ünnepélyes módon juthasson kifejezésre.

Az Országos Bem Bizottság elnöke a megindított

3 uj szó! 3 uj szó!
Mindent lát, hall
»Rádió szeme«

Rádió, műszaki és elektrotechnikai vállalat
Budapest, VIII. kerület, Rákóczi-út 63. szám.
Telefon: Józsei 426—90.

Minden létező rádiókészülék és hallgatót rövid időn belül szakszerűen javítunk, kisebb javítások megvárhatók.

Külön bemutatóterem az összes létező váltó- és egyenáramu, valamint deketoros készülékeket minden időben bemutatjuk.

Akkumulátorok javítását és töltését vállaljuk. A nálunk vásárolt készülékeket díjmentesen javítjuk. A szakmába vágó összes cikket olcsó árú árusítására. Levelézőlaplívákra házhoz jövünk. Videki rendeléseket és javításokat postafordultával eszközöljük.

Szakorvosi rendelő vér-és nemibetegek részére. **Ezüst Salvarson-oltást** Budapest, VII. Rákóczi-út 32. I. Roku-sal szemben. — Rendel egész nap.

Legjobb februári műsor a Tabarinban

Bocsánat, hogy közbeszólunk

De ezt a marakodást a színházak és újságok között a főpróbák miatt még se lehet szó nélkül hagyni. Mindenféle nyilatkozatokkal jobbról és balról sikerült a kérdést annyira összezavarni, hogy a közönség már nem is tudja miről van szó. Pedig a dolog igen egyszerű. A színházak meg akarják akadályozni, hogy a premier előtt kritika jelenjék meg a lapokban. Nem akarnak főpróbát tartani, mert a főpróbán az előadás még nem teljesen kiforrott. A kritikusok ezzel szemben el akarják kerülni, hogy a premiért követő egy-két óra alatt, amely rendelkezésükre áll, kritikát legyenek kénytelenek írni, mert se idejük, se módjuk arra, hogy ilyen sietségben jól átgondolt véleménnyel lépjenek az olvasóközönség elé. Másrészt atba se hajlandók belenyugodni, hogy *harmadnap* írjanak a premierekről, mert az újságnak az a kötelessége, hogy minden eseményről annak megtörténte után azonnal számoljon be. De a harmadnapos kritika a késedelem folytán elveszti célját és jogosultságát is. A kritikus nem riporter, hanem *pedagógus és kulturpolitikus*, akinek a tömeget *irányítania, tanítania kell*. Hogy szavának irányító sulya és ereje legyen az újság megafonján keresztül, hogy hatni, nevelni tudjon, ahhoz a kritikusnak a kaotikus tömegvélemény előtt kell állnia és nem szabad *utána* kullognia. A meggazdagodott polgártársadalom gondolkodó szervét nevelt a maga céljaira az újságban, amely kényelmesen és fáradság nélkül látja el azokkal az álláspontokkal, amelyekre szüksége van. A tömeg majd minden véleményét, ítéletét és kívánságát, ellenszenvét vagy rokonszenvét, haragját vagy jóságát nemcsak politikai és gazdasági, hanem művészeti kérdésekben is nagyrészt az újságtól kapja. Ennek van hátránya, de van előnye is. Csak éppen művészeti kérdésekben nincsen semmi hátránya az újság irányító munkájának, mert a *kritikus izlése, tudása, hozzáértése, műveltsége a lehetőleg nyobb ellenszenvű a tömeglélek alacsonyosságának*. Abban, hogy a kritikus a főpróba után a premier napján, mielőtt a közönség bemegy a színházba, elmondja a maga véleményét, *kulturpedagógiai feladat rejlik*, amelyről a kritikus nem mondhat le. *Nincs példa arra, hogy valódi értékekkel szemben a kritika kedvezőtlen befolyást gyakorolt volna a színházlátogató közönségre*. A színgazgatóknak azzal a törekvésével szemben pedig, hogy *produkcióikat a legalacsonyabb tömegizléshez szabják, a premier napján megnyilvánuló kritika a lehetőleg nyobb ellenszerv*.

BOCSÁNAT, HOGY KÖZBESZÓLUNK, de akárhogy csúrik-csavarják ezt a dolgot, itt nem az a probléma, hogy a fodrászné és a libásasszony és a manikűrös-kisasszony kapnak-e főpróba-jegyet vagy sem. A főpróbák a legtöbb színházban amugyis *nyilvános jellegűek*, amelyekre a jegyeket éppúgy pénzért árúsítják, mint a premierre. *Egy-egy főpróba eladott házat jelentett már a színházaknak és volt olyan darab, amelyiknél ez a kedvező eset meg sem ismétlődött többé*. Mi akadály van annak, hogy a főpróbákat ezután is ilyen premier-jelleggel ruházzák fel? Az, hogy a színház a főpróbán még

nem „kész” a darabbal, gyerekes és illogikus érv. *Hát tessék elkészülni*. Miután minden darabbal el kell egyszer készülni, a kérdés egész egyszerűen azon fordul meg, hogy néhány nappal hamarabb kezdik meg a próbákat. Akkor készen lesznek a főpróbára. Tessék, ha úgy tetszik, *a főpróba-jegyeket rendez premier-helyáron árusítani és szabadjegyeket csak a meghívott kritikusoknak adni*. Párizsban ez így történik, még a Comedie Françaiseben is. A kritikus nem várhat addig, míg a darab és az előadás „kiforr”. Sokszor ideje sincs ezt megvárni, mert a darab lekerül a műsorról. Amelyik színház-igazgató el akarja ütni a kritikát a premiernapi beszámólótól és rá akarja szo-

a Nemzeti Színház elhanyagolja a klasszikusokat. A Kamaraszínház en suite-előadásaival elzárja az utat a klasszikusok előtt. Ezt nem lehet tőle rossz néven venni, egyrészt, mert a Nemzeti Színház igazgatója is tartozik gondoskodni arról, hogy minél kisebb legyen a deficit, másrészt ami siker, az siker, és sikeres darabot nem lehet levenni a műsorról. A Nemzeti Színház pedig mostanában, nagyon helyesen, *magyar szerzőkre helyezi a fősúlyt*. De felnőtt itt egy generáció, amelyet háború, forradalmak, inflációs gondolkodás egyszerűen elvontak a klasszikusoktól. Nem is ismeri őket. Azután van itten egy közönség, amely klasszikus irodalomra éhes. *Nincs az a színház, amely jó előadásokkal ne tudna a klasszikus előadások számára közönséget teremteni*. A magánszínházak a Nemzeti Színház nagy tömegeiből legalább annyit elhódíthatnak, amennyi szerény megélhetésükhöz szükséges. Már csak annál az egyszerű oknál fogva is, mert éppen a Nemzeti Színház az, amelynek van közönsége, amelytől tehát *van mit elhódítani*. Még üzletnek is jó ötlet tehát a Magyar Színházról, hogy klasszikusokat akar játszani. Mert minden ilyen előadásnak külön pikantéria-értéke is lehet. *A színház magasabb feladatok elé állíthatná a színészeket, akik a mindenféle vigjátéki*

Uray Tivadar az „Azra” főszerepében

olyan jó zeneszerző, mint Brodsky és az Orpheus, a Szép Heléna, a Lili, a Gerolsteini nagyhercegnő, Plankett asszony lánya — mely egyébként Párisban a Theatre Lyrique-ben állandóan műsoron van — legalább olyan jó operett, mint a Biarritzi Vénusz. És ezeknek, *szövegileg modernizált* formában és eredeti rendezéssel, ne volna közönségük? Próbálják csak meg egyszer a színgazgató újak. Mondjuk olyankor, *amikor egy operett megbukik és hetekig kell üres színház előtt játszani, mert nincs megfelelő másik darab, amelyet színre lehetne hozni, előkészítve*. Még műsorgondok ellen is jó remédium volna tehát a klasszikus operett. És bizonyára akad *író és költő*, aki ezeket az örökéletű operetteket modernizálni tudná. Ajánlunk erre a feladatra három címet: *Heltai Jenőt, VI., Podmaniczky ucca 18. Telefon 189—89., Karinthy Frigyes, I., Verpeléti-út 22. Telefon 13—38. és Harsányi Zsoltot, VII., Stefánia-út 16. Telefon 438—40.*

BOCSÁNAT, HOGY KÖZBESZÓLUNK, de talán mégse igaz, hogy a kabaré, amelyet olyan fölényesen kezelnek, halott lenne. Ellenkezőleg. Három kabaré is van, ezek tetejében nyílt meg a *Jókai-téren a Komédia* és a Rákóczi-úton a *Clarus*. Mind az öt minden este *zsufova van*. Hogy a rettenetes versenyben megállhassanak, a kabaréigazgatók ugyanis egy kétségbeesett lépésre határozták el magukat: *olcsó helyárok mellett elsőrangú, vagy legalább nagyon ügyes és tehetséges színészekkel, jó előadást adnak*. A Clarus nevű kabarében például egy jiddish társulat működik. Izzó tehetséggel, szívvel-lélekkel játszanak színházat ezek a gettoszínészek s a közönség, *amely magával hozza vacsoráját, a műsorszámok alatt abbahagyja az evést és áhítatos csendben figyel a produkciókra*. A pesti színgazgatók elmehetnének a „halott” kabaré igazgatóihoz színházvetést tanulni.

BOCSÁNAT, HOGY KÖZBESZÓLUNK abban a vitában is, amely a *sztárgázsik* kérdéséről állandóan folyik. Ezekre a sztárgázsikra ugyanis csunyan rácafol az idő. Valaki száz dollárt kap esténként és nem megy a darab, viszont *Vágó néni*, aki most a *Takács Alice* egyik szerepét játsza, a *Vigszínházban csak napi husz pengőt kap* és villamospénzt a próbákra, de neki is, a darabnak is fergeteges sikere van. Ezen persze lehetne segíteni. Például úgy, hogy a *Vigszínház ezt a tüneményes öregasszonyt* valamivel jobban fizetné. De, bocsánat, hogy közbeszólunk, úgy látszik mégse a sztárgázsikon fordul meg a színház és színész sikere...

Kent

Színházak hétfői műsora

- Operaház: Nincs előadás.
- Nemzeti Színház: Hedda Gabler (1/8)
- Kamaraszínház: Azra (3/8)
- Vigszínház: Takács Alice (8)
- Városi Színház: Faust (1/8)
- Belvárosi Színház: Napoleon rendet csinál (8)
- Magyar Színház: Álomkirálynő (8)
- Király Színház: Sisters (1/8)
- Fővárosi Művész Színház: A csunya lány (8)
- Uj Színház: Béla, aki 26 éves (8)
- Andrássy-utí Színház: Gál Franciska vendégjátéka (9)
- Teréz-körutí Színpad: Vonós-negyves (9)
- Royal Orfeum: Néger revü (1/9)
- Bethlen-téri Színház: Fehér rózsza (1/9)

A szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszámai: 867—10 és 136—44

Beregi Oszkár

Prinzivalle (Monna Vanna)

Hamlet

ritani, hogy harmadnap — amikor már néhány ezer ember megnézte a darabot — mondjon véleményt, prosztituálni akarja a kritikust és azt kívánja tőle, *hogy mondjon le nevelő szerepéről, irányító hatásáról és rendelje magát alá a tömegizlésnek és tömegvéleménynek*. De a kritikus a maga véleményével a tömegnek nyers érzései és véleményei fölött áll. Ezt a pozícióját a pesti színházüzleti vállalkozók lefelé nivelláló törekvése érdekében feladnia nem szabad.

BOCSÁNAT, HOGY KÖZBESZÓLUNK, de a Magyar Színház akut krízisében van most egy momentum, amelynek jelentőségét nem szabad alábecsülni. A mindenféle kísérletek után ma is tulajdonképpen

stílusokban már valósággal megmerevedtek és kosztümös feladatokban új arccal állhatnának a közönség elé. Amikor Schermann Rafael, aki nemcsak kitűnő grafológus, de pompás emberismerő is, legutóbb Pesten járt, elment a Vigszínházba valami jelentéktelen darabhoz, amelyben *Gombaszögi Frida* lépett fel. Schermann nem értett a darabról egy szót se, de azt kérdezte:

— *Miért nem játssza Gombaszögi Frida Stuart Máriát?*

És valóban, ki nem nézné meg éppen Stuart Máriát például Gombaszögi Fridával?

A magánszínházak egyenesen öngyilkosságot követnek el, ha kitűnő színészeit nem állítják olyan feladatok elé, amelyekkel konkurrenciát csinálhatnak a

Király-színház VIKTÓRIA nagy eseménye:

Ábrahám—Földes—Harmath új operettje Bemutató pénteken 7 1/2 órakor

Lábass Juci, Fojes Teri, Vaaly Ilona, Bársony R., Kiss Ferenc, Kertész D., Szi Jay J., Dénes O.

Király-színház

vezető nélkül álló színház *elő akarja venni a klasszikusokat*, nevezetesen a Nemzeti Színház repertoárjából azokat a nagysikerű darabokat, amelyek szabadok. Sorra kerülnek *Bánk Bán, Hamlet, Monna Vanna*, amelyekben annak idején Beregi Oszkár legnagyobb sikereit aratta. Ha ez a szándék több mint egy kitűnő színész alkalmi foglalkoztatására irányuló törekvés, akkor zajosan helyeselni és támogatni kell. Két okból. Először azért, mert

Nemzeti Színháznak. Örülni kell, hogy a Magyar Színház megteszi.

BOCSÁNAT, HOGY KÖZBESZÓLUNK, de megtehetnék ugyanezt az operett-színházak is. Berlinben Reinhardt az utolsó két esztendőben legnagyobb sikereit Offenbach *Kékszakállu hercegének* s a *Denevérnek* felújításával érte el. Mi volna, ha operett-színházaink egy *klasszikus operett-ciklussal* kísérleteznének? Offenbach is volt

Belvárosi Színház bemutatója pénteken (február 21)

VOLT-NINCS

Birabeau világhírű vigjátéka Heltai Jenő fordításában

Csütörtökig minden este Napoleon rendet csinál

AZ ÚJ SZÍNHÁZ JELENTI:

JUBILEUM!

Ma este 8 órakor:

Béla aki 26 éves

Mihály István darabjának

50.

előadása

Kedden, csütörtökön

Lamberthier ut

Reggeli ujság

A „Csodabár“ nagy sikere a bécsi Kammer-spiele-ben

Bécsből telefonálják: Vasárnap este mutatta be a meghívott közönségnek egy főpróba keretében a bécsi Kammer-spiele Herczeg Géza Die Wunder-Bar című darabját. A premierre a színház nézőterét bárrá alakították át, a színház bejáratánál bár-portiás állt és amikor a közönség a nézőterre lépett, már bármuzsika és tánc fogadta. Az egész publikum együtt játszott a darabban, melynek cselekménye egy bártáncos tragédiája körül forog. A kitűnő táncosok során, melyeket Rott Ferenc tanított be, Molnár Vera és Balla Zsuzsi aratták a legnagyobb sikert. A darabot Stella Adorján fordítja magyarra.

A „Dreigroschenoper“ a Vigszínházban

A szezon végén a Vigszínház bemutatja a „Dreigroschenoper“-t, amely a német és osztrák színpadokon nagy sikert aratott. A „Dreigroschenoper“ karikatúra-opera, amelyet mindenütt prózai színészek játszottak. A szöveget, amelynek magyar címe még nincs, Heltai Jenő fordítja.

Sebestyén Géza, mint operettgyűjtő

Sebestyén Gézának, a Városi Színház igazgatójának van egy szenvedélye: gyűjti az elő nem adott operetteket. Azzal a biztatással, hogy nyáron színrehozza a darabot, összeszedi az operett-piac legfrissebb termékeit, azután a fiókjába süllyeszti valamennyit. A szegény szerzők várnak és reménykednek, majd reménykednek és várnak, Sebestyén Géza kamataiból azonban nincs szabadulás. Elmúlt a téli szezon, a szegény szerzők elmulasztják az alkalmat a többi színháznál és nyáron aztán színrekerül az outsider. A szerzők és a színpadi kiadók nemrégiben megbeszélése ülték össze és elhatározták, hogy exhumáltatják a darabjaikat, mert a várakozásnak nincs semmi célja.

Egy ismeretlen szerző darabját fogja játszani a Belvárosi

Németország színpadi köreit két év óta igazolomban tartja egy színpadi szerző, akit — habár egymásután aratja a nagy sikereket — személyesen nem ismer senki. Aléven küldi be a darabjait, a premiéren nem jelentkezik és a legnagyobb ügyességgel kerüli el, hogy nyomára akadjanak. Az ismeretlen német szerzőnek most utánzója akad Budapest. Marton Sándor dr. színpadi kiadó egy Marton című darabot kapott a szerző megnevezése nélkül. Az ötszemélyes, rendkívül érdekes vígjátékot a Belvárosi Színház fogadta el előadásra és Marton Sándor dr. most mindent elkövet, hogy nyomára akadjon a szerencsés írónak.

Uj magyar író a Nemzeti Színházban

Hevesi Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója új magyar tehetség előtt nyitja meg az ország első színházának kapuját. A fiatal drámaíró Nadányi Zoltánnak hívják, aki néhány év előtt különös bangu, megkapó verseivel keltett feltűnést. Az új vígjáték címe Az ajtó és a beavatottak szerint rendkívüli színpadi tehetségről tesz tanúságot.

Madzsar Alice táncmatinéja a Belvárosi Színházban

Vasárnap délelőtt a Madzsar Alice mozulatművészeti csoport tartotta első matinéját a Belvárosi Színházban. Az érdekes és ujszerű előadás sok meglepő és értékes művészi produkciót hozott, s a közönség, amely zsufolásig megtöltötte a színházat, hálás és elismerő tapsal köszöntötte a szereplőket, akik közül egyenlő mértékben kiemelkedtek a karriert sejtet. Különösen Kövesházi Ágnes, Wild Kata, Róna Magda s a groteszk fantáziájú Pálavoszkó Ödön emelkedtek ki az együttesből. A zene Kozma József, a tehetséges modern muzsikusi munkája. A közönség soraiban ott láttuk Bethlen Istvánné grófnőt, Dohnányi Ernőt, valamint a művészvilág számos ismert tagját.

Az Ypsilon-bár új vezetője

Grabovszkykné Bánó Böske, aki Berlinben igen nagy sikereket ért el a bálélet fejlesztése terén, tevékenységének színterét Budapestre helyezte át és átvette az Ypsilon-bár (V. Zoltán-utca 18) vezetését. Egészen rövid idő alatt a Lipótváros ezt az intím helyiséget sikerült megkedveltetni és népszerűsíteni úgy az előkelő társaság, mint a művészvilág köreiből.

SZÓRAKOZÓ BUDAPEST

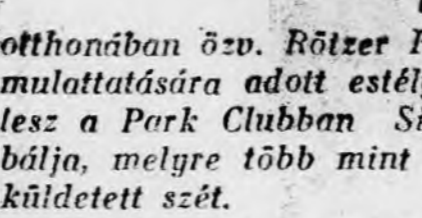
A pesti publikumnak egy külön érteke van ahhoz, hogy a legelődugóbb helyen is feljelezze azt, ami jó. Centrumban fekvő, fényesen berendezett helyiségek részvétele miatt kénytelenek bezárni, míg kis mellékutcák ismeretlen helyeit

egyképpen a másikra diva, ba hozza a pesti társaság szélesége. Így divat most egy Sándor-utcai kis polgári vendéglőben

vacsorálni, melynek külsőszobájában egy Hunyay nevű fiatalember ül a zongoránál. Ez a fiatal muzsikus érte el tehetségével azt, hogy e kis jászsevárosi kocsmá estéknél zsufolásig megtelik s az asztaloknál mindég ott lájuk a „társaság“ néhány tagját is. Pest felfedezte az új muzsikust és rövidesen ariváltta teszi.

Ha már művészetel kezdjük e heti beszámolóinkat, folytassuk is ezt a témát. Február 28-án ritka csemegében lesz része a társaságnak. A Zeneművészeti Főiskola kamaratermének színpadán a budapesti diplomáciai kar és a magyar arisztokrácia tagjai fogják előadni francia nyelven a „Sah és huri“ című jantasztikus mesejátékot. Az előadás létrehozója és legbuzgóbb szervezője viscountess Chilton, az angol követ felesége és védnök-női a lady-n kívül: gróf Klebelsberg Kunóné, báró Schoen Jánosné, Walkó Lajosné és gróf Zichy Rafaelné. A jegyekért már megindult az ostrom, de csak a legnagyobb protekcióval lehet egy-egy jegyhez hozzájutni.

A művészet berkeibe tett eme kirándulásunk után térjünk vissza a hét társadalmi eseményeinek regisztrálásához. A Park Clubban 12-én tartották közös estélyüket gróf Apponyi Károlyné és gróf Szapáry Frigyesné; 14-én palotájukban gróf Széchenyi Lászlóék adtak nagyszabásu házilált és közel száz meghívottal látott vendégül; 15-én Kossuth Lajos-utcai otthonában öv. Rötzer Ferencné Ella leánya mulattatásra adott estélyt. E héten, 19-én lesz a Park Clubban Sigray Antal grófjék bálja, melyre több mint négyszáz meghívó küldetett szét.

Lezajlott már a szokott siker jegyében Bálint Zoltán műépítész hagyományos nagy estélye, melyen a fővárosi ur társaság és a művészvilág reprezentánsai nagy számban vettek részt. A legfrissebb bálózó generáció kis sztárjánál, az érdekes szépségű, Tizian vöröshajú Báránynál születésnap estély volt. Márffy-Manuano Rezsőknél, Bacsinzky Vladimírknél, Máriássy Andoréknél és Grundt Béláéknál tea.

József királyi herceg és Augustus királyi

hercegnő táncos-teát adtak budavári palotájukban Magdolna főhercegnő tiszteletére és tea-délután volt a pápai nunciussnál, mellyen a hercegnő, a kormány tagjai, a diplomáciai kar és más notabilitások vettek részt.

Szerdán, 12-én a Királyi Magyar Automobil Clubban volt ünnepi vacsora, abból az alkalmából, hogy a Nemzeti Club fuzionált a Kmac-al. Az Autóklub nevében Beltska Sándor köszöntötte fel az új tagokat, míg a Nemzeti Club képviseletében Erdélyi Lóránt alispán mondott köszönetet a szíves fogadtatásért. Illés István Szerviczky Györgyöt, a klub új gazdáját üdvözölte, ki viszonylatában abbéli reményének adott kifejezést, hogy sikerülni fog neki a klub társadalmi életét fellendíteni. Bankett után persze, more patria a kártyaszobákba oszlott szét és maradt hajnalig együtt a társaság.

A kártya-dívat egyébként a magán-áznaknál is tovább uralkodik. Bridge és rummy estélyek voltak báró Hatvany Bertalanéknál, báró Bornemissza Lipótnéknál, Eckhardt Tibornéknál, Létay Ernőknél stb. A bridge-szenvedélyre mi sem jellemző jobban, mint hogy, mint nekünk jelentették, megalakult a Nőifűző-készítők Bridge Clubja is a helyisége egy belvárosi kávéház külsőszobájában van. Nagy érdeklődéssel tekintünk az N. B. C. működésére

el! A házassági frontról való e heti jelentésünk élére a pesti társaság egyik legnépszerűbb tagjának, Kenessey Istvánnak, ismeretebb nevén Puft-nak, esküvője kiadkozik. Az erről szóló hivatalos értesítés így hangzik: Kenessey István Lajos Johannita-lovag, a volt császári és királyi 11-es huszárezred t. főhadnagya, február 11-én délelőtt tartotta esküvőjét tomanovich Tomonovits Violával. Tanúk voltak: Mikes Miklós gróf és ifj. Dániel Gábor dr. báró. Másik e heti hymen-hírünk: Hudovering László dr. és üszöghi Gross Marica e hó 8-án a Káloin-téri templomban házasságot kötöttek.

A pesti pletyka dzsungeljében tallózva, alábbiakat jelenthetjük:

NEM IGAZ:

hogy az e héten szöbeszéd tárgyát képezett homony akkor volna, mint azt a jáma tudni vélte. Ennek kb. csak az ötöd része igaz. Valljuk be, ez is elég szép summa!

hogy a herceg egy bécsi banknál állást vállalt volna,

hogy az idei miss Európa Budapesten Brammerné Simon Böske vendége lesz.

ELLENBEN IGAZ:

hogy az évek óta sokat pertraktált pesti viszony végleg megszűntnek tekinthető, hogy a fiatal párnak Parisien Grill-beli összeveszése majdnem komoly következményekkel járt

és végül, hogy a múlt héten jelzett kettős válás és házasság első jázsa befejeződött.

Szendrey Julia — Szegény angyalok Viktória — Cigányok

A készülő bemutatókról és az optimizmusról, amely urrá lett a színházakon

A farsang rendszeren ártani szokott a színházaknak. A nagy bálók és az apróbb mulatságok elszívják a színház közönségét, ráadásul az idén itt az új konkurrens, a hangos film és mégis: a színházak prosperálnak, sőt némelyik egyenesen tobzódik a „táblá“-ban. Hiába bál, hiába házi mulatság, hiába technikai csoda: a színház közönsége örök — föltéve, hogy jó darabokat játszanak, jó színészek, összefogó előadásban.

Hevesi Sándorral,

a Nemzeti Színház igazgatójával beszélgettem erről a kérdésről:

— Nyolc éve állok a Nemzeti Színház élén — mondta —, de soha olyan jó szezonunk nem volt, mint az idén. Kitartó munkának a gyümölcse ez. A magyar közönség hű és kitartó, de hogy ennyire pártolja a színházat, mégis csak céltudatos nevelés eredménye. Folyton dolgozni, folyton ébren tartani az érdeklődést, állandóan keresni: mit kíván a publikum és a kiszolgálásban állandóan emelni — titkon — a nívót: ez a színház-

vezetés nyitja. Tavaly — egy remek szezon végén — kétségbeestem:

— Nem lehet fokozni a Tábornok és a Nem élhetek muzsikászó nélkül sikerét.

— Erre az idei szezon sikereiben még gazdagabb és én már most győtrődöm: mi lesz jövőre? A magyar szerzők, ha jót írnak, közelebb fekszenek a közönség szívéhez, mint az ügyancsok kitűnő alkotó külföldi szerzők. Hihetetlen megnyugvás és meglepedettség rejlik ebben. Szép Ernő költői műve, az Azra táblával indult és azóta is kizárólag táblás ház előtt került színpadra. A Krétakör — rendkívüli siker — az ötödik előadás után teljesedett ki zsufolt házá, a másik átütő siker, a Hajnalban, délelőtt, este csak a hatodik este után. De ismétlem rendkívüli munkát kell kifejtetni.

— Szendrei Julia?

— Herczeg Ferenc gyönyörű darabját február huszonnyolcadikán mutatjuk be. A darab a próbákban már „áll“, a szerző és én, mint rendező mindent elkövetünk, hogy az előadás színházi életünk eseményévé terebélyesedjék. Herczeg Ferenc nagyon érdekesen állította be Petőfi Sándor özevegének alakját

Honthy Hanna szenzációs vendégjátéka
Salamon Béla új bohózatban
Rajna Alice remek alakítása
Dayka Margit első kabarés szerepe
Holnap először a Terézkörúti Színpadon.

VIGSZÍNHÁZ

Szemory Dezső

Takáts Alice

Gombaszögi Frida,
Vágó Margit, Ladomérszky
Margit, Eszterházy Ilona,
Hegedüs, Góth, Törzs,
Hajmássy, Gárdonyi,
Maklár, Szegő

és ebben a darabban ismét megtörténik, hogy az irodalomtörténet egy nagy problémáját a költő oldja meg. A darab az egész kort és a koron belül Szendrey Julia figuráját felöleli. Akik szeretik Szendrey Juliát, még jobban fogják szeretni, akik nem szeretik vagy nem ismerik, sajnálkozásukkal ölelik majd körül. Hogy érdekes külsőséggel is szolgáljak: hosszú pályafutásom alatt ez az első darab, amelyből nem lehetett «huzni» egyetlen sort, egyetlen szót sem. Ugy kerül a közönség elé, ahogy Herczeg Ferenc megírta, abban a művészi szükségességben és ökonómiaiban, amely a legtöbb teret engedi az alakító művészeknek. Csak a legszükségesebb szöveg, minden egyebet színpadi játék tölt ki, az alakok megformálása is a művészek munkája. Petőfi Sándor nem szereplője a darabnak, amely a segesvári csata napján kezdődik és azon a napon ér véget, amelyben Szendrey Julia második férjének nyújtja a kezét. A két női főszerepet Bajor Gizi és Tőkés Anna játssza, a férfiszerepeket Uray Tivadar, Gál Gyula és Lehota Árpád osztottnak.

Kamaraszínház

igazán megpihenhetne a legfrissebb babérok, de a helyes színházi elv tiltja, hogy a színpadon megtorpanjon a munka.

— Repertoirszínház vagyunk — mondta Hevesi Sándor — még a legnagyobb siker sem állíthat meg minket a dolgozásban. A következő darabunk, amelyet február huszonhatodikán mutatunk be, Terstyánszky Józsi Jenő vígjátéka, a „Cigányok“. A darab „Szidike“ címen már színpadra került egy budapesti színpadon, de én átdolgoztattam, mert érdemesebb tartom, hogy szélesebb rétegekkel megismeressem. Nagyon tehetséges és úde színpadi munka, amelynek csak millióit a muzsikusi cigány. A darabot Horváth Jenő rendezi, Rózsahegy Kálmán játssza az öreg primást, a feleségét Kiss Irén, kettejük leányát Somogyi Bogvy. A fiatal primást Pethő Attila alakítja, míg Pethes Sándor „Adókuca ur“ mulatságos figuráját viszi színpadra.

Magyar Színház,

akut igazgatóválságát ujabban Faludi Jenővel akarják megoldani. A színház táján arról beszélnek, hogy Rácz György megveszi a Magyar Színház épületét és a hozzátartozó bérházat, azután a művészi vezetést Faludi Jenőnek adja át, mint bérőigazgatónak. Ezzel szemben a valóság az, hogy az Unio csődtömegmondoka csak az egész komplexumot adja el és pedig egymillió pengőért, a két szoban forgó épület kiszakítását az egészből nem engedélyezi. Miután Rácz Györgynek nem áll rendelkezésére ekkora összeg, több mint bizonyos, hogy Faludi Jenő egyelőre nem foglalja el a Magyar Színház igazgatói székét.

Az operettszínházak közül a

Király Színház

készül új darabra. Február 21-én mutatják be Földes Imre, Harmath Imre és Abraham Pál operettjét, a „Viktória“-t. A készülő újdonságról Földes Imre szolgált fővilágosítással.

— A darab alapszemléje Harmath Imrétől származik, aki most szerényen mint versíró szerepel. Főként azért írtam meg, hogy alkalmas adjak egy nagyon tehetséges zenészerzőnek, Abraham Pálnak, a jazztől elütő zene megírására. Mert nagyon tud ez a fiú komoly zenéhez, de azt hitte, hogy manapság csak táncritmusokkal lehet boldogulni. Nem igaz, hogy a nagy operett megbukott és csak a zenés vígjátéknak vagy a tartalmatlan revünek van létjogosultsága. Sikerre számíthat a nagy operett, csak új dramaturgiával kell megírni. Bécs megunt sablonjait természetesen el kell dobnia és a darabot — szerintem ez a fontos — a mához kell kapcsolni. Ebből aztán folyik, hogy a zenének sem kell feltétlenül kizárólag jazzszámokból állnia. A „Viktória“-ban három valcer szerepel — természetesen modernizált formában. A zene elsősorban magyar, de mert a képek Pekingben és Szentpéterváron is játszódhatnak, a komponista elegendő alkalmat talál, hogy partitúrájában idegen zenei motívumokat is földolgozzon.

Urai Dezső

Kosztipénzeket

kedvező kamatozás mellett elfogadok
Fáradt Balogh Constantin banküzlete, Fennáll 46 év óta
Budapest, VIII, Baross-u. 22. Telefon: József 355-76

Utban az avant garde film

Expresszionista és futurista drámák a külföldi színházakban
Francia rémségek és orosz furesaságok az amerikai gőzhenger ellen

Az európai filmgyártás kétségbeesetten küzd az amerikai fölény halálos ölelésében. A pénz, a mindenható dollártömegek kimélet nélkül legázolnak minden ellenállást és az európai országok filmmérdekeltégei állig fegyverben szövetséget kötnek Hollywood ellen.

A közönség mindebből semmit sem lát, a nagy, a kishagyig menő harok a stúdiók és a producerek tevékenységük mögött folynak le, ahol a legvadabb ötletek és a legelszántabb ellentámadási tervek születnek nap-nap után.

Egy percig sem szabad azt hinnünk, hogy ebben a nagy harcban Magyarország érdekelt fél. Mi egyelőre csak csendes nézői vagyunk ennek a háborúnak — és

szorgalmasan fizetjük a dollárokat, frankokat és márkákat a külföldi filmekért.

A magyar filmgyártás ügye, ugyilátszik, sehogysem akar tovább jutni az ankétezésnél, még a pro és kontra megjelent nyilatkozatoknál.

Bécsen túl azonban...? Recseg és ropog minden, senki sem tudja mit hoz a holnap, — csak az az egy bizonyos: a film most ért el a legváltóságosabb idejéhez.

Nemcsak a talkie miatt. A beszédfilm csak részben oka ennek a földrengésnek. Az orosz és az amerikai filmteljesítmények Németországon keresztül életre-halálra küzd az európai gyártási hegemóniáért és a többi ország, (talán csak Franciaország kivételével), kívülről figyeli a lármát.

Erdemes végigfutni a külföldi filmgyártáson és bemutatásra váró újdonságokon. Az egyik ismert filmszakember, aki most érkezett rövid időre Berlinből Budapestre, érdekes és meglepő dolgokat mond a zajló külföldi filméletéről.

Impresszionista kísérletek, százszázalékos dialóg-drámák készülnek az amerikai revüoperettek ellen és egyrészt már fut is a nagy metropolisokban. A pesti szem egy kissé ámulna, ha látná ezt a hatalmas tendületet, de ha kigyöngyörködte magát, akkor észébe jutna bizonyára a mosolygás is, mert ez a harc nem minden humor nélkül való.

A pártiznak idején "nagy" filmje egy 19 éves vadzseni Jean Marignac alkotása. A címet magyarul talán így lehetne legtalálósabban visszaadni: "Egy halálraítelt utolsó álma."

Szól pedig a történet, — amelyet a rendező "filmimpresszió"-nak nevez — a következők:

Egy fegyenc megszökök az itélet elől, széksét azonban észreveszik és egész hadsereg veszi üldözöbe. Hosszas hajszá után sikerül elrejtőznie: nem találják rá a rendőrök. Egy kis faluban történik mindez, ahol a film hőse egy partiban várja a szabadulás pillantát. Az üldözök elvonulása után kimerészkedik rejtekhelyéből, a falubeliek azonban észreveszik és kezdődik a hajszá elől. A fegyenc, hogy menekülését fedezze, egy időközben szerzett fegyverrel éktelen gyilkolást visz véghez, de nem sok eredménnyel, mert mégis csak elkapják és a feldühödött nép azonnal itélet: ott zótán felhúzzák a legelső fára.

És most tessék figyelni!

A szegény dellkvens az alatt az idő alatt, amíg a nyakán feszül a kötéll, egy vad és perzselő képek tömegéből álló regényt álmodik végig.

mely egy egész életet felel. A közönség csak a végén tudja meg, hogy mindez csak álom, — akkor amikor a kötéll leszakad és a főszereplő kidülledt szemekkel és szederes ánkakkal fekszik a feldühödött tömeg lábai előtt.

Párogony — ámulat — és a közönség — sorbaáll a jegyekért.

Nade ez az utóbbi még előadás előtt történt. Előadás alatt azonban mindenki izgatottan figyel az eseményeket. Ha nem volna zenebar, még a lélekzetnél is meg lehetne hallani — A film megébbé néma, — Párisban a hangosfilm diadala nem volt olyan tökéletes, mint Pesten.

A másik érdekes film (most Berlinben fut) egy orosz dráma, amelynek már a címe is meghörögteti az embert:

"Egy ember, aki eladta az étvágát."

A címet szóról-szóra kell venni, az oroszok komolyan veszik a bombasztokat. A materializmus apoteozisa akar lenni a film és be kell vallani, hogy minden képtelensége mellett is helyenként frappirozza a nézőt. Az oroszoknak sikerük van az új iskolával, ez a meglepő grimasz, ez a fölényes fintor a komolykodó konzervatívok felé megérdemli a figyelmet és a három és öt márkákat, amibe a jegy kerül. Mert Berlinben nincs szabadjegy, a nagy Kino Palast-ok kiméletlenül bevasalják a jegy árát mindenkin, a legszigorúbban vett szakmabeliek kivül.

A pestiek számára azonban bizonyára tulajsgosan modern lenne még ez a műfaj, éppen úgy, mint a többi orosz filmek javarésze. Az új termés csaknem kivétel nélkül ilyen avantgardista mintakollektiót jelent. Filmre került néhány Tolsztoj-regény (még ezek aránylag a legkonzervatívabbak), azonkívül egy sereg új író munkája, amelyek közül egész sor foglalkozik a

szerellemnek azzal a fajtájával, amelyet a pesti cenzura kimélet nélkül kivág a képekből.

Mindez a legfurcsább díszletekkel és rendezéssel, amelyben az expresszionizmus néhol már egyenesen túlháladott álláspont.

Nade azért ez még nem jelenti az európai filmgyártást. Ezek a filmek csak a szélsőséget jelentik, amelyből a klasszikussá vált közép-európai filmművészet ki fogja majd alakítani a megfelelő irányt.

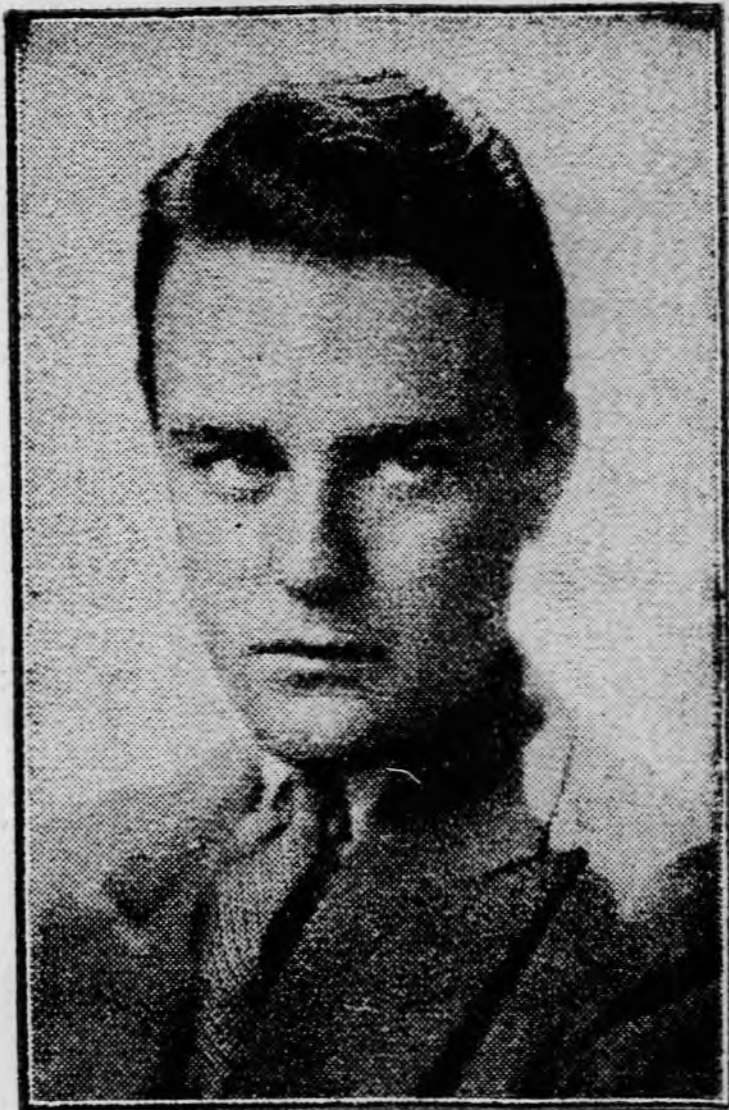
Egyelőre tömegével készülnek a kis-, közép- és naggyűlmek. És itt a németek vezetnek, élen a hazatért Janningsal, Conrad Veidt-tel, Mosjoukine-nal és a többi elismert világnagysággal. És ez csak a kezdeti, az első támadás, a folytatás még csak ezután következik.

Választék mindenestre van bőven. Az olcsó bővüléstől felfelé az abszolút művészetig. S a két véglet közt tág tere nyílik a képzelődésnek.

Itt tart Berlin és Páris. És Budapest? Kis két- és háromszáz méteres hangosfilmek cigányprímásokról és konferansziékról. A sláger pedig egy Mária nővér hátulról fotografált dablózzel — közönség nélkül.

Még szerencse, hogy a külföld lassanként kezdi felfedezni Magyarországot. Akkor talán — ha majd itt lesznek az amerikaiak — rájön a hivatalos filmapparátus is, hogy lehet nálunk is jó filmet csinálni. Csak éppen szakemberek kellének hozzá. De ugyilátszik, erre sehogysem akarnak rábrenni.

Ujhely József.

Levis Ayres

Remarque híres „Nyugatom minden csendes” című háborús művéből Amerika részére filmet készítenek. A főszerepet Paul Baumert, egy ideig teljesen ismeretlen 20 éves arizonai egyetemi hallgató: Levis Ayres játssza, aki állítólag nagyon szépen beszél és énekel. Levis Ayres fényképe, a Nyugaton minden csendes főszerepében.

A hét új filmjei

Hétfőn mutatta be az UFA és a CORVIN Tolsztoj világhírű regényét, a Hadzsi Muratot. A darabnak Mosjoukine szereplése ad különleges értéket, a nagy orosz színész döbbenetes realizmussal kelti életre a regényfigurát. Mellette Lil Dagover és Betty Amann a főszereplők, valamint a Don Kozák Kórus, amely az Ej Uhnyem-et adja elő. Wolkoff, a rendező nem ragaszkodott szorosan az eredeti regényhez — a film megkövetel magának némely szabadságot — így azonban a cselekmény lendületesebbé és mozgalmassabbá vált — Mosjoukine budapesti látogatása a filmre terelte a közérdeklődést — a pesti közönség igen hálás az ilyen figyelemért.

A KAMARA némafilmjei — egy John Barimore és egy Harry Liedtke-film — jó közepes átlagfilmek, amelyek legalább az első napokban, még bírják a hangosfilm konkurrenciát. E héten már egyébként itt is hangosfilm — Douglas Fairbanks Vasálarosa-a jön.

A FORUM csütörtöki újdonsága a Rio Rita — az első százszázalékos filmoperett. A meseje elég érdekes — operettmese, a zenéje pedig csupa elsőrangú amerikai sláger. A főszereplők Befe Daniels és John Boles megérdemelnék néhány díceserő jelzőt nem különben a kitünő görli sereg, amely ezuttal valósággal brillirozik. Kár, hogy a sok tarka felvonulás közt elvesz a lényeg, egy-egy jó jelenet után mindig jön egy kis adag sablon, másnéven unalom. Köziálék a legközelebbi slágerig. Még szerencse, hogy van elég ilyen sláger és kevés idő van a tömegprodukciók számára.

A Royal Apolló szombaton pergette le a hétfői lapok kritikái előtt legközelebbi újdonságát a „Broadway Melodie”-t.

A film az utjában divatos revüoperettek közül való: színes és pazar kiállítású darab. Két vidéki lány a hőse, akik Newyorkba kerülve, elszedülnek a nagyváros forgatagában és végigélnék előttünk egy érzelmes, romantikus történetet. Közben azonban rengeteg kitérés tarkítja a darabot, látjuk a színházak belső életét, a pazar és fényűző revüket és mindazt, ami az európai szemnek csudálni való. A muzsika — Natio Herb-Brown munkája — még az európai komponisták közt is előkelő helyet követel. Egy-két szám bizonyára igen hamar népszerű lesz Pesten. A szerepeket Charles Brown, Anita Page és Pessie Lowe játsszák. Különösen a már régen népszerű Bessie Lowe játéka érdemel figyelmet. A kitünő drámai színésznő pompásan táncol és énekel — ilyenkor látja csak a néző, hogy a talkie miatt mindenhez kell értenie egy színésznőnek. (U.)

Charles King és Anita Page
A „Broadway Melody” főszereplői

HIREK A FILMVILÁGBÓL

Caruso élete éneklőfilmen Jan Kiepura mint Caruso

Az amerikai Radio Corporation rövid időn belül egy igen érdekes film felvételeit kezdi meg. Feldolgozza Caruso életét, amelyet egy ismert amerikai film dramaturg ír át a film szí-

hatóságoknál. A csinos megjelenésű színész ellen egész sereg feljelentés érkezett a hatóságokhoz — és amint a feljelentés kiderítette, nem minden a ap nélkül. A bíróság eléggé súlyos pénzbírságra és néhány hét elzárásra ítélte a népszerű bonvivánt, akit azonkívül még egy váratlan és igen kellemetlen meglepetés ért a szabadulása után.

Az amerikai közönség a botrányéhes bulvárlapok jóvoltából részletesen ismerte a színész viselt dolgait a színpadon, ahol Edmund Forbes-filmet játszottak, minden előadásban viharos botrányt tört ki. Eleinte a színész is és az érdeklődő filmgyár is csak muló jelenségnek vélte

mára, — természetesen kibővíve egy sereg romantikus epizóddal. A főszerepet Jan Kiepura fogja játszani, aki ilyenformán — legalább a filmen — elérte élete álmát. Ő lesz Curico Caruso — a váznon.

a tüntetést, később azonban nyilvánvalóvá vált, hogy itt szervezett bojkottról van szó, amely mögött egyes kiterjedt négyesületek állanak.

A gyár ilyenformán felbontotta Edmund Forbes szerződését, mivel — legalább is egyelőre — nem tudja a filmjeit forgalomba hozni. A néhány

Újabb Fatty-botrány

Edmund Forbes, az ismert hollywoodi szerelmes színész még az elmúlt év folyamán belekerült egy botrányos szerelmi ügybe, amelynek során sokáig eljárás folyt ellene a los angelesi

év előtti hasonló botrány hőse. Fatty Arbuckle, az egyidőben verhetetlen népszerűségű kómikus egyébként még mindig sanyli az amerikai nővédtől testületet haragját. Ő ellene már évek óta tart a bojkott és a kövér kómikus ma mint segédrendező kénytelen megkeresni a kenyérét.

PÉLE-MÉLE

**MŰSORA
JAZZBANDJE
KOZONSEGE
A LEGJOBB!**

Mese az olcsó pénzről

150%-os kamatkülönbözet a jegybank hivatalos és a bankok magánkamatlábja között

A FAKSZ csatlakozott a Földhitelbank bentmaradó hitelezőihöz

A Földhitelbank február 18-ára kitűzött kényszerjegyzési tárgyalása iránt széles körben nagy érdeklődés mutatkozik. A Földhitelbank tudvalevően a hitelezőknek olyan ajánlatot tett, hogy a várakozni nem akaró hitelezők követelésük 50%-át kapják meg, amelynek kielégítése után a Földhitelbankkal szemben további igényt nem érvényesíthetnek. Ezzel szemben azok a hitelezők, akik a kielégítési rangsort követelésük 50%-a erejéig a többi hitelezőknek engednék át abban a számban részesülnek, hogy ha jut, esetleg többet is kapnak, mint 50%-ot. Eddig a nagyhitelezők között 6.8 millió pengő követelést képviselő hitelezők ezt a megoldást már el is fogadták és csak a FAKSZ döntése az 5.1 millió pengős követelésével volt hátra. Értesülésünk szerint a FAKSZ döntése ebben a kérdésben már megtörtént és elhatározásáról, amely szerint csatlakozott a bentmaradó hitelezők táborához, már értesítette is a Földhitelbank igazgatóságát.

A FAKSZ eme elhatározása igen nagyfontosságú, mert ezzel együtt van az a 8.3 millió pengős követelés, amelynek várakozó hajlandósága biztosítja a többi hitelezőknek az 50 százalékos. A hitelezők egy csoportjának az a követelése, amellyel az 50 százalék kifizetését egy fix terminushoz köti, nem vehető figyelembe, miután ez a követelés ellenkezik a kényszerfelszámolás szellemével. Már a felszámolás fogalma is azt jelenti, hogy a hitelezők kielégítése csakis az értékesítésnek sorrendjében történhetik. Az a tény azonban, hogy a Földhitelbank felszámolásának, illetve az ingatlanok értékesítését a Pénzügyi Központ vállalta, a hitelezőknek teljes biztosítékot nyújthat arra nézve, hogy követelésükhöz a lehető leggyorsabb idő alatt jutnak majd hozzá.

Dr. Hiller József távozik a Bauxit éléről?

Egy bécsi könyvnyomtatás híradása szerint dr. Hiller József, a Bauxit Trust vezérigazgatója legközelebb távozik a vállalat éléről. E jelentés szerint Hiller távozása azokkal a személyi különbségekkel van összefüggésben, amelyek közté és a vállalat fő részvényesei között a részvények tőzsdei áralakulásával kapcsolatban támadtak. Kétségtelen, hogy a budapesti tőzsdén jegyzett részvények között nincs még egy, amelynek áralakulása az utolsó években oly szélsőséges kilengéseket ért el. A Bauxit-részvények tudvalevően először 40 pengőről 500 pengő fölé szöktek fel, hogy aztán a rekordkurzusokról a jelenlegi 70 pengős színvonalra essenek vissza. A részvények árfelhajtásában állítólag Hiller Józsefnek nagy része volt és éppen ez a körülmény vezetett az említett egyenlenségekhez, miután a vállalt fő részvényesei nem hajlandók fedezni dr. Hiller tőzsdemanőverét. A Bauxit különös áralakulása ugyanis nemcsak a részvényesek körében, de az egész közvélemény előtt nagy visszatetszést keltett annál is inkább, mert köztudomású, hogy a tőzsdei helyzet erőteljes leromláshoz nagymértékben járult hozzá ez az esemény. Éppen ezért a vállalatot, illetve annak fő részvényeseit minden oldalról állandóan támadások érik, amit a fő részvényesek már meguntak. Dr. Hiller visszavonulásának a híret különösen tőzsdei körökben nagy rokonszenvvel fogadták, mert azt remélik, hogy ezzel véget ér a Bauxit részvények annyi kárt előidéző szélsőséges árhullámszáma.

A Községi Takarékpénztár parcellázó tevékenysége

A Községi Takarékpénztár tudvalevően a múlt év elején állította fel ingatlan- és parcellázási osztályát, amely már az első évben is igen figyelemreméltó munkásságot fejtett ki. A Községi Takarékpénztár ezen új üzletága a főváros városrendezési és településpolitikájához igazodott és a városfejlesztés előmozdítása céljából az elmúlt év folyamán a következő értékes ingatlanokat szerezte meg: az I. kerületben a Sasadon fekvő Budaörsi-ut 109. és 113. számú ingatlanokat, Kelenföldön a Daróczy-, Lenke-, Karolina- és Hamzsabégyi-ut által határolt tömböt. A II. kerületben a Fő-utca, Vám-utca és Margit-rakpart között, a parlamenttel szemben fekvő telket. A VII. kerületben a Hajtsár-ut 149-től a Kerékgyártó-ut teljes hosszában a korvasútig terjedő ingatlan, mely az Erzsébet kriálynevet és a Thököly-ut között fekszik. A X. kerületben a Bolgár-utca, Cserkész-utca, Salamon-utca és a Vaspálya-utca által határolt tömböt. Az intézet ingatlan és parcellázási osztályának tevékenysége azonban nem szorítottott csupán ezen ingatlanok megvételére, hanem gondoskodott a területek szabályozásáról és közművelkelt való ellátásáról is. Ott, ahol ennek lehetősége megvolt, megkezdte az értékesítést is. Mint figyelemreméltó eredmény említendő fel, hogy annak ellenére, hogy a múlt évben mindennemű eladás tekintetében az elképzelhető legrosszabb előfeltételek voltak, a takarékpénztárnak sikerült az év folyamán megvásárolt ingatlanoknak több mint husz százalékat értékesíteni.

A külföldi jegybankok példáját követve, a Magyar Nemzeti Bank is gyors egymásutánban — most már harmadszor — szállította le a kamatlábat. A világ pénzügyi piacán mindenütt olcsóbb lett a pénz, amelynek ára, vagyis a hitelkamat mindenfelé csökkenő irányzatot mutat. Azt halljuk és olvassuk nap-nap után, hogy a budapesti nagy pénzintézeteket is elárasztja a külföldi olcsó pénzájánlatokkal, amelyek a hivatalos bankrátán jóval aluli kamattal kínálnak a bankoknak. De azt is olvassuk folyton ezekben a pénzügyi jelentésekben, hogy bankjaink nem nagyon veszik igénybe ezeket az olcsó külföldi pénzájánlatokat, mert nálunk „kevés a prima váltóanyag”. Gyengébb adóssra pedig a bankok nem reflektálnak.

Ekként a gyakorlatban a sokat kürtölt és várvárt olcsó pénz nálunk, a mi közgazdasági életünkben egyáltalán nem érvényesül.

Eddig csak annyiban érzi meg a magán-gazdaság és a közönség a nemzetközi pénzügyi változást, hogy a takarékbetét és folyószámlabetéti kamatok a békebeli nivóra csúsztak le. Aki ma elsőrangú budapesti pénzintézetnél akar pénzt elhelyezni, az a takarékbetétkönyvecskére elhelyezett pénze után

látra 4¼%, háromhavi felmondásra pedig 6 százalékos kamatot kap; a folyószámlabetétek után pedig ugyanek az elsőrendű intézetek csak 4 százalékos kamatot térítenek.

Mintthogy pedig a külföldi valutátételeket 5¼—5½%-os kamattal kínálják a nagy pénzintézeteknek, nyilvánvaló, hogy a rendelkezésükre álló idegen tőkék nekik, átlagban legfeljebb 5¼%-ba kerülnek. Ez a mai viszonyok között valóban olcsó pénz.

Csak hogy éppen az a baj, hogy ilyen olcsó pénz csak a bankoknak jár ki, ellenben a magán-gazdaság és a közgazdasági élet még mindig csak igen drágán tud hitelhez jutni. Ez onnan van, mert ugyanezek a bankok, amelyek maximum 5 és fél százalékos kamatot fizetnek a rendelkezésükre bocsájtott tőkék után, ezt az olcsó pénzt a hiteléletnek már csak igen sulyos kamathasszonnal terhelten adják tovább. Így

a legprimább váltóanyag is még mindig 8 és fél százalékon eszkomptál-tatik,

ami annyit jelent, hogy még ennél a leg-

biztosabb kihelyezésnél is a 4 százalékos betét útján szerzett pénz a banknak 4 és fél százalékos kamatot hajt. De a vidéki pénzintézetek váltóanyagát, amely pedig szintén kitűnő és biztos befektetés,

már csak 9 százaléknál drágábban visszleszámítolják a bankok, úgy, hogy ennél a kihelyezésnél már 5 százalékos kamathasszonnal dolgoznak.

De még kirívóbb és szinte felháborító az, hogy

a folyószámla hitelek után

az adós felek a különféle jutalékokat és illetékeket is tekintetbe véve

legalább 10 százalékos kamattal terhel-tetnek meg,

holott a folyószámlabetétek után a betevő a banktól csak 4 százalékos kamatot kap. Itt tehát a kamatkülönbözet már 150 százalék az adósok terhére. Ez a különbség adja azt a bizonyos sokat emlegetett margó-t, amely sziklaszilárdan tartja magát, bármennyire olcsóbbodjék is a világpiacon a pénz.

Olcsó betétkamat és drága hitelkamat egyidőben az ország közgazdaságát sulyosan károsítja.

És emellett még a 10 százalékos folyószámlahitelkamat még csak nem is a normális maximum, mert finanszírozási hitelekkel a bankok kamathasszóra még ennél is sokkal nagyobb és mert a vidéken a hitelkamat általában 40—50 százalékkal meghaladja a budapesti kamattételeket. Mármost hogyan bírassa ki az ipar, a kereskedelem, a vállalkozás a mai gyenge fogyasztás és a nagy közterhek és rezsiköltségek mellett ezt a sulyos kamatterhet? Nem is szólva a mezőgazdaságról, amelynek normális rentabilitása legfeljebb 5 százalék, amely haszonkulcs tehát a szükséges hitel kamatának még csak a felét sem fedezi?

Hasztalan itt minden gazdaságpolitika, hiábavaló az államnak és a magán-gazdaságnak minden erőlködése, amíg a hitelkamat ilyen drága lesz.

Igazi javulás csak akkor várható, ha az olcsó pénz meséje egyszer komoly valósággá válik.

Erre azonban csak kevés a kilátás, mert egy dolog van, amiben bankjaink nem engednek és ez a kamattörvényesség. Ha van kartel, amelynek drágító hatása nyomban érezhetővé válik, úgy ezek között legelső helyen áll a budapesti bankkartel. Csak neki fűtül az olcsó pénz fülemülje.

Hivatalos jegyzést az összes fix kamatozású papiroknak!

A bankkamatláb többszörös leszállítása óta a budapesti tőzsdén élénk kereslet nyilvánult meg a fix papirok iránt. A betevők jórésze nem elégszik meg a 6%-os kamattal és pénzt jobban óhajtanak kamatoztatni, a bankok tanácsára fix papirokat vásárolnak. Különösen nagy az érdeklődés a clearing-kötvények, vagyis a magyar állam 3½%-os kötvényei iránt, mióta köztudomású lett, hogy ezeket a kötvényeket 100%-ban fogadják el a háborúelőtti angol adósságok fizetésére. Keresik még a piacon a BSzKRT-kötvényeket, továbbá az 1914-es fővárosi kötvényeket, valamint az 1910-es és 1913-as aranyjárdékat. E

kötvényekkel azonban, a BSzKRT-kötvényeket kivéve, az a baj van, hogy ha valamelyik bankhoz a kötvényekre vonatkozólag vételi megbízás érkezik, a bank csak egy hozzávetőleges kurzust tud mondani, mert hivatalos jegyzést ezekben a papirokban nincs és a banknak előbb Berlint, Genét, vagy Londont kell megkérdeznie, hogy a kötvények pontos árfolyamát tudja, mert ezeken a helyeken ezeknek a kötvényeknek rendes piacuk van. A tőzsdén éppen ezért egyre erősebbé válik az a mozgalom, amely azt célozza, hogy a tőzsdetanács minél előbb rendelje el az összes fix papirok naponként való hivatalos jegyzését, ami a kötvények forgalmát kétségtelenül megélelni fogja, sőt a kötvények vásárlását olcsóbbá tenné, mert az ügyfél részére a vásárló bank megtakaríthatná a tudakozódási költséget.

GAZDASÁGI VILÁG

Kármán Aladár kitűnően szerkesztett ujságja, a Gazdasági Világ ma igen érdekes tartalommal jelent meg. Vezércikkét dr. Chorin Ferenc írta és megállapítja, hogy Hágá nem lehet csupán zárkóve egy korszaknak, hanem kell, hogy egy új gazdasági elgondolásnak kiinduló pontja legyen. Megtalálja a Gazdasági Világ, hogy a gondzák helyét követelnek maguknak a tőzsde elnökségében, megírja, hogy Szávay Gyula, a Budapesti Kamara főtitkára nyugalomba vonul. Közli, hogy Bethlen miniszterelnök elnökléte alatt alakul meg a Gazdasági Tanács. Fenyő Miksa dr., a GyOSZ igazgatója cikkében megállapítja, hogy a magunk erejével, függetlenül minden konjunktúráról talpraállíthatjuk az ipart és egész gazdaságunkat. Könyvi Hugó igen érdekes tárcát ír Stein Emil doktortól. A vámbéke és a magyar gazdasági élet címen közli a Gazdasági Világ legkitűnőbb szakembereink erre vonatkozó véleményét. Közli, hogy a Magyar Távirati Iroda meg-

vette a Magyar Nemzeti Gazdasági Bank részvényeinek többségét. Nagy érdeklődést fog kelteni a Gazdasági Világnak az a riportja, amely megállapítja, hogy a Pannónia Báránybőr Nemesítő Rt. a híres magyar speciális gyártmányának a nutria báránybőr különleges kikészítési eljárásnak titkát eladta egy lipcei cégnek. Dr. Dános Árpád egyetemi m. tanár az építkezésekről ír igen érdekes cikket és megállapítja, hogy mindaddig, amíg az építkezések nem válnak olcsóbbá, külföldi tőkét nem szabad igénybevennünk bérházépítésre. Külön nagy érdekessége a Gazdasági Világnak az a „Mérlegkritika”, amellyel a budapesti pénzintézetek működésével és eredményével foglalkozik teljesen újszerűen és úgy, ahogy még a magyar gazdasági életben ezzel a kérdéssel nem foglalkoztak. Ezenkívül még sok érdekes cikket, riportot és híreket tartalmaz a Gazdasági Világ, melynek szerkesztője, V. rony János-utca 9. szám alatt van, telefona 156—70.

2 pengőt fizet a Budapesti Gőzmalom

Az Első Budapesti Gőzmalom Részvénytársaság Fellner Henrik felsőházi tag elnökléte alatt e hónap 15-én megtartotta a 62-ik rendes közgyűlést, amelyen az igazgatóság javaslata alapján 2 pengő osz'alék fizetését határozták el. A szelvényeket e hónap 17-től kezdődőleg a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank váltja be. A felügyelőbizottságnak három évre történt újramegválasztása során új tagként Wahlkampj Henriket választották be.

A MÁV valutabeváltó monopóliuma

A Reggeli Ujság legutóbbi számában „A kötvénycsalási ügyben elítélt Jakobovics kapta a MÁV valutabeváltó monopóliumát” cím alatt megjelent közleményünkre vonatkozólag Kerner József dr. ügyvéd, mint a Pályaudvari Pénzváltó Kirendeltség elnevezés alatt alakult érdekcsoport megbízott tagja annak közlésére kéri fel lapunkat, hogy nem felel meg a valóságnak, hogy az IBUSZ a MÁV pályaudvarain gyakorolható pénzváltás jogát Jakobovics Gyula és Társa cégre, avagy Jakobovics Gyula urra ruházta volna át. — Értesülésünk szerint ez a koncesszió Jobbágy Jenő névre szól, aki a Jakobovics Gyula és Társa cég beltagja.

TŐZSDEI KURIR

KÖZGAZDASÁGI UJSÁG

e heti száma:

Pjotr Lvovics Bark és az Angol-Magyar Bank.

Irta: Békessy Imre

Az aranyjárdékok emelkedése és az optánsügy.

Nem záloglevélmonopóliumra, de egységes záloglevelekre van szükség!

Irta: Dr. Hantler Géza, a Magyar Jelzálog Hitelbank igazgató helyettese.

A Földhitelbank új egyezségi ajánlata.

A Fayer kontra Fuchs-per. kamatlábleszállítás után.

Miért áll 34 körül a Juta?

A turini Fiat-gyár ajánlata a MAG és a magyar automobilgyárak átvételére.

A Talbot-megegyezős.

A Bauxit-részvényesek megmozdulása.

„Securities Management Trust”

Sándor Pál nyilatkozata Gál Jenő vádjairól a Nova-ügyben.

A tőkeimportra szoruló államok között Magyarország a második helyen áll!

Városi ügyek.

»A MÉRLEG«

CIMŰ MELLÉKLET BESZÁMOL:

Az Angol-Magyar Bank, a Leszámlatolóbank, a Hazai Bank, a Községi Takarékpénztár, a Mokrás mérlegéről.

A R A 40 fillér

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

V. Wekerle Sándor-utca 3

Telefon: 807—10 és 136—44

Nehéz még a labda pályának játékosnak egyformán, mégis gólzapor volt a Hungária-uton

Egy tucat gólon osztozott az Újpest és a Hungária

Beszélő számok: Néző = 8000. Félidő = 4:3 Végül = 6:6 gól = eldöntetlen

Vékony hótakaró borítja még a pályaszéleket, de legalább 8000 főnyi gólráhes közönség vándorolt a Hungária-utra, hogy az első komoly sport attrakcióból kivegye a részét.

Gólrá áhított a közönség, gólrá a játékosok. És ezt mindkét részből várakozáson felül megkapták, mert ha a napsütéstől meglágyult talaj sármasszával is fogta körül a labdát, mégis úgy potyogtak a gólok, akár a záporos.

A kékfehér fiúk Bihámy és Barátky révén kezdik a támadást. A friss labda pompásan repül előre s már úgy látszik, gól is lesz belőle, de Barátky izgatottságában kapu mellé lö.

A labdát úgy kell kihalászni a kapu melletti sárból.

Acht alig vágja mezőnybe a labdát, az újpesti fiúk máris szárnyra kapnak és a Hungária tere felé tesznek látogatást. Meglepően jól mozog

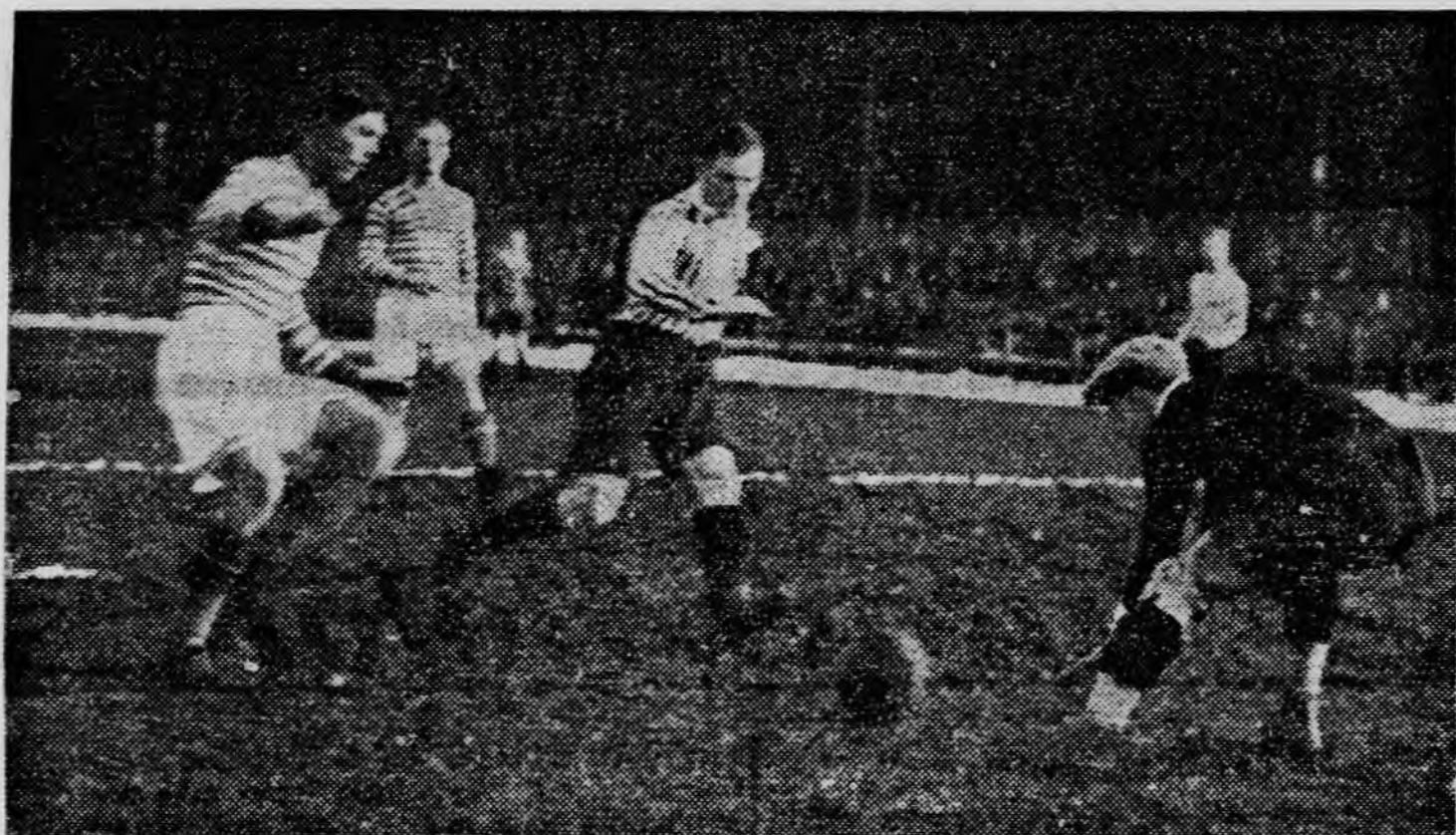
az ellenfél csatársora elé, de azok kijátszva 51. Spitzhez juttatják a labdát, aki azt kényelmesen az üres kapuba vágja (3:3).

Megvan végre a kiegyenlítés, de most ismét mindenki a következő vezetőgólt várja.

Kövid mezőnyjáték után végre ez is megszületik. Az újpesti balszélsők kerülnek előre és a 36-ik percben P. Szabó centerét Avar a meglepett hátvédek között a hálóba vágja (4:3).

A félidő végéig még egy forró pillanat adódik, amikor a 41-ik percben Ströck a labdával a Hungária kapujába zuhan, azonban a bíró nem ítél gólt, mert a játékos kezelte a labdát.

Hét gól után a második félidőben tizenegyesekkel szaporodik a gólok száma. Kővágó vét handset s a megítélt 11-est Bihámy értékesíti góllá (4:4). A következő percben azonban ismét az újpestiek törnek előre. P. Szabó lövését a kapus

A KAPUS TURAY LABDÁJÁT FOGJA

mindkét csapat, pedig erősen sáros a pálya. Változó, hullámzó játék folyik most mindkét mezőnyben, de a kékfehérek újra felnyomulnak az újpesti kapu ellen. Szép összjáték eredményeképpen már gólhelyzet adódik, de Kővágó kézzel űti a labdát, amiért a bíró büntetőt 11-est ítél.

Bihámy áll a labdához és a Hungária közönségének nagy óvációjára a kapuba lövi a labdát (1:0).

Az újpestiek nem hagyják magukat. Hamar előretörnek és remek lefutás után a 9-ik percben kiegyenlítik (1:1). De újra a Hungáriák lépnek támadásba és bár többször buktat a talaj, ké perc múlva már a rivális kapuja elé dolgozza magát a csatársor és

a lábról-lábra szökő labdát Bihámy védhetetlenül a kapuba vágja 2:1.

Alig kezdik újra a játékot, az újpestiek kapurintzják meg a labdát és a lerohanó Ströck pompásan középre adott labdáját a kitűnően helyezkedő Stöffán bejelenti. (2:2).

Bihámy elemében van. A legnagyobb kavardásból is kihalássza a labdát és a 14-ik percben újra megszerzi a vezetést. (3:2). Az ostrom hevében megsérül az újpestiek kapusa és Acht helyébe Huber áll be. Most mintha megfordulna a kocka az újpestiek kerülnek frontba. Lendülettel támadással előre törnek, Ujvári izgalmasan kifut

küti, de a szemfüles Spitz részen van és ötre emeli gólját számát (5:4).

Kissé ellaposodik a játék. A ragasztó sár kifárasztja a csapatokat. Ide-oda tologatják a sáros labdát, néha egy-egy gyertyát rugnak s csak a félóra végével nyer lendületet a két ellenfél, amikor Újpest tempóba kerül és Auer kapufát lö. Forró pillanat adódik.

A biztosnak látszó gól a kapuról visszatartan a mezőnybe. Stöffán ráfut és máris hálóba perdül a labda (6:4).

De nemsokára marad így az eredmény. Mindkét csapat teljes gózzal fekszik a játékbá és a 38-ik percben

Kővágó gáncsa miatt a 11-esből Bihámy újabb gólt lö (6:5).

Most már csak a kiegyenlítésért dolgoznak a kékfehérek. Kicsit kapkodnak is a nagy igyekezetben, magsra vágott labdjuk egyszer a tribün tetéjére is elvándorol.

Újpest is támad, de leszerelik. Sőt a csatárokat támogató fedezetsor frontba dobja a csapatot, az nagy kavardást idéz elő az ellenfél kapuja előtt és a 41. percben a kifutó Huber mellett Bihámy a kapuba lövi.

De hogy biztos legyen, azt Hauer még jobban besegíti (6:6).

Nem tudták legyűrni egymást a miskolciak és az óbudaiak

Attila - III. ker. FC 1:1 (0:0)

Nehezen indul a mélytalajú pályán a játék. Sártól ragad a labda, és a cipők is nehezen küzdenek meg azzal a locs-poccsal, ami a pálya egyes részeit borítja. A középmezőnyből végre is a miskolciak törnek előre, a csatársoruk szép összjátékából Rieffhez kerül a labda, akinek pompás fejese a kapufáról patantan vissza a mezőnybe (13. perc).

Változóan hullámzó játék után végre a 25. percben az óbudaiak veszik át az irányítást, de támadásaik sorozatával eredményt elérni nem tudnak.

Szívsosan védekeznek a miskolciak s így az óbudai fiúk minden gólrátöréskvése hiábavalónak bizonyul.

Szünet után Fenyesit azonnal kornert sze rez, de a kapu ebből felszabadulva, megneve küli a labdától. Az óbudaiak veszik át a támadást, s a heves összecsapások során a 15. percben Mesztonka úgy megsérül,

hogy öt percre kénytelen elhagyni a pályát.

Csonka a csapat, de ellene sem tudnak eredményt elérni, úgyhogy csak a 24. percben történik az első gól.

Werner gáncsol egy védekezés alkalmával, amiért a bíró büntetőrugást ítél. A 11-eshez Békési áll fel és biztos gólt szerez (1:0).

Durva a játék és Fenyesit a bíró ki is állítja, de a III. kerület tíz emberrel is főlényben marad és támadásainak sorozata a 38. percben meghozza az eredményt. A csatársor pompás kombinációs játék után a miskolciak kapuja előtt terem, ahol Fröhlich egyéni játékkal eldöntetlenre teszi a mérkőzést (1:1).

A csapatok játéka mindkét oldalon sok törekvést, de kevés eredményt mutatott, aminek részben a korai szezon, de főleg a nehéz talaj volt az oka.

Futballjegyet kér a kis Vilike

- Halló! Szent István-kórház?
- Igen, tessék.
- Hogy van az idei futball első áldozata, a járól lezuhant Makács Vilike?
- Köszönjük érdeklődését, javulóban. Súlyos agyrázkódása krízisén már túl esett, de még mindig nagyon vigyázni kell a kis nebulóra.
- Hogyan érzi magát most a kis beteg?
- Jelen pillanatban jól. Véraláfutásos szemem mosolyog, esőppnyi szája már vidáman beszél.
- És mit mond?
- Hogyha nem lesz pénze a tavasszal, jára mászik biz' o megegyeszer, csak nem olyan magással!
- Kedves. És felépülése mikorra várható?
- Ha komplikáció nem áll be, akkor egy

hét múlva már haza vihetik. De természetesen egyideig még azután is orvosi kezelésre szorul

- Köszönjük a szives értesítést. Egyébként van-e valami kívánsága a tűzoltóutcai elemi iskola jeles másodikosának?
- Természetesen. Egy futballpályajegy a legközelebbi mérkőzésre.
- Megadjuk. És üdvözljük gyógyítóival - Gombos doktor ural - együtt.

Értékes fiatal gárda gyült sorompóba

Munkásatléták nyerték a Hesz-émlékversenyt

Egyéni győztes: Balogh (Vasas)

Kegyeletes emlékezéssel hódoltak a munkásatléták a fiatalon elhunyt néhai Hesz József emlékének, amikor vasárnap délelőtt, verőfényes tavaszi időben a népligeti vasuti töltés mentén, mély talajú pályán, mintaszerű mezei futóversenyt rendeztek.

A szennyítő versenyre több száz főnyi érdeklődő vonult ki, hogy szemlélője legyen a futóatléták első összecsapásának.

A mindvégig izgalmas küzdelmekből az előre megjósolt favoritok kerültek ki győztesekként, így a verseny sorsa a papirforma szerint az MTE kitűnő csapata zsákmánya lett. A második helyre tippelt Vasasokat az MTK csapata minimális pontkülönbséggel a harmadik helyre szorította.

A verseny részletes eredménye a következő: Kezdek verseny 3200 méter: 1. Scholtz (UTE) 11:9.2 mp., 2. Zvirn (Vasas) 12:4.1 mp., 3. Schiller (Dorogi AC) 13:4.2 mp.

Ifjúsági verseny 3200 méter: 1. Görög (Ute) 11:6.3 mp., 2. Közszeghy (Dorogi AC) 11:6.7 mp., 3. Krizsán (Vasas) 11:8.3 mp.

Ifjúsági 5-ös csapatverseny 3200 méter: 1. Török 45 pont, 2. Vasas 66 pont, 3. Ute 79 pont, 4. MTE 95 pont, 5. MTK 99 pont. Győztes csapat: Steffen, Albert, Kreininger, Lichtner, Molnár.

Szeniorverseny 5600 méter: 1. Balogh (Vasas) 18:50.8 mp., 2. Lendvai (Vasas) 18:58.6 mp., 3. Farkas (MTK) 19:02.6 mp.

Szenior 10-es csapatverseny 5600 méter: 1. MTE 147 pont, 2. MTK 218 pont, 3. Vasas 271 pont, 4. ESC 307 pont, 5. Ute 384 pont.

Győztes csapat: Farkas P., Huszár, Németh, Barlein, Kolecsnik, Csathó, Pető, Szabó, Györi, Kiss.

4 olasz küzdelme magyar vívóval

Lovag Santelli Italo, hagyományos vívóakadémiaját nemcsak Budapesten, de az egész vívóvilág is különös érdeklődéssel várja, mert azon olyan klasszisu versenyök indulnak, amilyenek csak legfeljebb olimpiai keretben szoktak találkozni.

A népszerű «Maestro» ma részletes táviratot kapott Olaszországból s e szerint a következő négy legjobb olasz vívó indulása tekinthető biztosnak: Puliti, Marzi, Anselmi és De Vecchi.

lovag SANTELLI ITALO

Santelli mester az olaszokkal szemben úgy állítja fel volt tanítványai közül a magyar csapatot, hogy azok a legeredményesebben vehessék fel a küzdelmet. Így

Puliti ellen Glykals, Marzi ellen Petschauer, Anselmi ellen Gombos, De Vecchi ellen Garay lép a plansra.

A Puliti-Glykals mérkőzésnek reváns jellege van, bár a viadalok nem tizenegyet, hanem az olaszok kívánságára csak nyolc tussra mennek. A robusz tempójú olasz Marzi ellen Petschauer állították, bár a Nemzetiek vívója jobban szeretett volna Anselmivel mérkőzni. Ezt a legnyugodtabb olaszt azonban Gombos kapja, míg a technikás De Vecchi ellen Garay áll ki a magyar színek védelmére.

SPORTHIREK

FUTBALL

A temesvári Kinizsi február 22-én Belgrádban játszik a Beogradski SK, 23-án pedig a Jugoszlávia ellen.

A Közép-európai Kupa-konferenciát március 9-én tartják Triesztben.

VIVÁS

A Vívószövetség tanácsa február 19-én szerdán este fél 7 órakor a Közmunkák Tanácsa helyiségében ülést tart.

2000 cserkész siversenye a budai hegyekben

Ritkán látott tömeg lepte el vasárnap a budai hegyeket. A Magyar Cserkész Szövetség délelőtti és délutáni rendezte a Normafa és a Jánoshegy környékén ötödik országos cserkészversenyt s amelyen közel kétezer cserkész vett részt.

A futó- és műversenyt egymásután tartották meg s az utóbbit a résztvevők nagy száma miatt nem is tudták befejezni, amint az a programba volt iktatva, mert az idő már erősen alkonyatba fordult.

Fel is merült a helyszínen az a gondolat, hogy amennyiben az időjárás még kedvező marad, a monstre versenyt hamarosan megismételjék.

Hirek a betegekről

László Gézát, a Budapesti Sport Egyesület közszerepében álló intézőjét tüdővérzéssel a budai Új Szent János kórházban ápolják. Állapotában örvendetes javulás állott be.

Padlovics válogatott kapus (URAK) hosszantartó lábsérüléséből felépült.

Esti órákban a németországi achenbachi kórházból jelentik: Schaffer Alfréd, a „Sportverein 32” trénerre vakhéloperációját után jól érzi magát. Jövő héten elhagyhatja a kórházat.

Javul Rákosi állapotja is, akinek lábáról pár napra levették a gipszkötést. Lázmentes, étvágya jó.

«Nagy ágyuk» programja

Ferencváros—Újpest, előtte: Hungária—Budai Harihárom, az Üllői-uton (március 23.)

Hungária—Ferencváros, előtte: Újpest—nemzetközi ellenfél, husvét első napján, az Üllői-uton (április 20.).

Ferencváros vagy Hungária az Újpest előző napi ellenfelével, előtte: Hungária vagy Újpest egy másik külföldi csapattal. (április 21.) Hétfőn vagy Ferencváros, vagy az Újpest nem játszik a Hungária-uton.

Hungária—Újpest, előtte: Ferencváros—Budai Harihárom, a Hungária-uton. (május 4.)

TAVASZI MEZEI ÉLET

Február 23. BBTE I. oszt. és juniorverseny (Hűvösvölgy.)

Március 2. MAC I. és II. oszt. verseny (Margitsziget).

Március 2. MTE monstre futóversenye (Népliget).

MTK ifjúsági I. és II. oszt. versenye (Margitsziget).

Március 9. Vasas I. oszt. kombinált verseny (Angyalföld).

Vasas ifjúsági I. oszt. kombinált verseny (Angyalföld).

Március 16. BEAC Thomka-emlékverseny (Lágymányos).

Március 23. MAS: országos bajnokság (Káposztásmegyer).

MAS: ifjúsági bajnokság (Káposztásmegyer).

Reggeli ujság

Orth kivándorlása most már befejezett tény

Minden idők legnagyobb magyar futballistája: Orth György körül már hetek óta nagy a titokzatosság. Azt rebesgették, hogy kíván-

dorol Dél-Amerikába. A népszerű „Gyuri” a

érdezködésekre csak így szokott felelni:

— Azt hiszem, holnap jó idő lesz. Hát ez a bizonyos holnap ma elérkezett. Megjött ugyanis Chiléből a fix szerződés, amely szerint

Orth heti 160 dollár fizetést kap és teljes ellátást.

A volt „gölkirály”-t nem érte váratlanul a lekötés. Már jóelőre „helyezkedett”. Üzletét átadta Rácz Bélának, a régi kiváló atlétnak, a cég azért továbbra is „Orth” néven megy. Ő meg Chilébe...

Hogyan fest az amatőrőség a futballvilágbajnokság színhelyén, Montevideóban

Pár évvel ezelőtt, 15 esztendő boksoktatói működés után Montevideóba vándorolt a legjobb magyar tréner, Hegedüs Péter. Hegedüs ugy gyakorlatilag, mint elméletileg a legmagasabb fokon áll. Ezt róla nem kisebb ember,

mint Fed Kid Lewis világbajnok mondotta. Hegedüs a Testnevelési Főiskolát is elvégezte s így igazán hivattott a boksoktatás tanítására. Bár mindezt tudták róla Montevideóban is, mégsem kerülhette el „sorsát”, vagyis az ottani testnevelési tanács által kiküldött bizottság előtt két alkalom-

mal is be kellett mutatnia tudását a legismertebb montevideói profizionalistákkal szemben.

Hegedüs Péter hosszú hallgatás után hozának küldött levelében többek közt ezeket írja:

— Végre beérkeztem, de csak felette keserves küzdelem után. Most kibéreltem egy egész házat, ahol panziót, éttermet és sportakadémiát nyitottam. Nálam dolgoznak a

legjobb professzionisták, idejárnak azonban a reprezentáns amatőrök is, akik a szó igaz értelmében amatőrök.

Önrendelkezési joguk teljesen esorbi-tatlan.

Csak akkor versenyeznek, amikor akarnak és abban a klubban, ahol akarnak. Itt nem megy csodaszámra, ha egy amatőr az egyik héten az egyik, a másik héten a másik klub színeiben indul. Ezért őket semmiféle gáncsvetés nem éri, mert

az amatőrökről mindenki tudja, hogy csak a saját kedvtelésükre és a saját pénzükből sportolnak.

Még turákra is csak a saját pénzükből mennek el. Ilyenek a délamerikai amatőrök, akik ha megnőnek a sportban, habozás nélkül lesznek professzionisták, akiknek a presztizsük talán még nagyobb, mint a passziójuk. A legnagyobb szimpátiával találkozik a profiziorba való átlendülés. Ez már rendszerint a 20 éves kor előtt megtörténik, mert Délamerikában jól ismerik Fitzimons mondását, hogy

„Egy dolog kell a boxoláshoz, amit mindig és mindenkor meg kell őrizni: a fiatalság!”

Hegedüs Péternek jól megy a sora Montevideóban, de azért nem boldog: folyton viszávagyik Budapestre.

Az idei newyorki nemzetközi korcsolyaversenyen Karl Schfer, Sonja Hennie, (négy-szeres világbajnok), Ludwig Wrede (Ausztria), Melitta Brunner és Gautschi (Svájc) lettek világbajnokok

Kispesti fiúk győzelme a dunántuliak felett

Kispest — Somogy 3:1 (3:0)

Csárdás bíró mintegy 1500 főnyi nézőközönség előtt indította el a Kispest—Somogy bajnoki mérkőzést, amelyen már mindjárt az első percben a dunántuli fiúk teremtettek meleg helyzeteket a kispestiek kapuja előtt.

Löwy támad, erős lövéseit a kispesti kapus szépen védi, néhány percre rá pedig Jakube teremti veszélyes helyzeteket, de Kispest védelme kornerra ment. Lassan feljavul Slózi csapata s átveszi a vezetést.

Támadásuk során Lukács Senkey II-öt szökteti, akinek beadására Kutasi rosszul fut ki s így Havasköri könnyen a kapuba helyezi a labdát. (1:0).

Eredménytelen kispesti kórner után a 23. percben Galambos átmege Dudáson és pontos passzából Jakube hajszálnyira a kapu fölé lö. A 25-ik percben a csatársor Kisst szökteti, labdáját

Havasköri veszi magához, aki közvetlen közelből kettőre emeli a kispestiek góljainak számát (2:0).

Ezután Somogy is felnyomul, de lövéseit Dénes biztosan védi. A 34-ik percben Galambos ismét megszökik, de éles szögblől közelről lött labdáját a kispesti kapus bravurosán védi. Folyamatos kispesti támadások során a labda ismét Kishez

kerül, s a 36-ik percben a kifutó Kutasi mellett Paczolay a labdát a hálóba vágja (3:0). A dunántuliak szeretnének az eredményen javítani, azonban minden kísérletük meddő marad.

A második félidő elején magára talál a somogyiak csapata, azonban támadásaikat a kispesti balszárny ártalmatlanná teszi, sőt ők kerülnek frontba, de csak kórnerrel tudnak elérni. Változatos mezőnyjáték következik ezután.

Dénes Galambos lövéseit pompásan lehuzza. Egyébként a kapu előtti nagy sárban mindkét fél akciói ártalmatlanokká válnak. Közel negyed-óraig tart a játék, amikor

heves somogyi támadásból Raix, a tizenhatoson belül elfaultolja Presovszkyt, amiért a bíró büntetőrugást ítél. A tizenegyesből Kispest ellen gólt érnek el (3:1), ez azonban az utolsó is.

mert a támadó akciók során mindkét fél sikertelenül küzd az eredmény megjavításán. Céltalan csapkodás folyik, csak az utolsó percek hoznak némi izgalmat, amikor a balszárny beadását Senkey II. a sárban csuszva fejezi le kapura, amelyet Kutasi már elhagyott. Szerencsére Pesovnik helyen van és a kapuvonalon lábbal menti a biztosnak látszó gólt.

3:1 ARÁNYBAN FOGADJÁK SHARKEY GYŐZELMÉT

A boxvilágbajnokság amerikai előestjén

— A Reggeli Ujság tudósítójától —

Newyork, február 16.

Jack Sharkey és Phil Scott boxviadala, amely a világbajnokság első döntője lesz, február 27-én fog lejátszódni Miamiban.

A még rendelkezésre álló időt mindkét bajnok a legkeményebb tréningnek szenteli, de közben fáradszóról dolgozik a promoter is, aki napról napra szállítja a híreket, információkat a sajtónak. Részben ennek a nagyszabású sajtókampánynak tulajdonítható, hogy a mérkőzést óriási érdeklődéssel várja a közvélemény.

Érdekes, különben, hogy majdnem min-

denki Sharkey főlényes győzelmére számít. Eleinte még úgy volt, hogy Sharkeyt és Phil Scottot egyenlő ellenfeleknek tartották, de a közhangulat gyorsan elfordult az angol bajnoktól, aki idegességével még legkitartóbb rajongóinak a bizalmát is megingatta. Azt mondják, hogy Phil Scott feltűnő izgatottságát a honvágy idézte elő. Így alakult ki az a helyzet, hogy ma már 3:1 arányban fogadják Sharkey győzelmét.

Az előjelekből ítélve, a boxvilágbajnokság döntőjében az amerikai Sharkey és a német Schmeling fog élet-halál harcot vívni június elején.

N. Z.

A női műkorcsolyázó bajnokság résztvevői: Balról jobbra: Levitzky, Weinwurm, B. Stieber Lottl.

Auto és Motor

Se kocsit, se sofför

Van autókereskedő, aki okkal, vagy ok nélkül reménykedik, optimista, van aki lemondón legyint és esküdni hajlandó, hogy 1930-ban már egy kocsit sem lehet eladni. Van, aki most is a legnyugodtabban mondja: azért a héten is öt kocsit adtam el. Hogy ki hány kocsit adott el, az az ugynevezett vizsgajelentésekből derül ki. Ezek a vizsgák adják az autófront hiteles képét. Pontosan két hete, egy hétfői napon is volt vizsga, azaz csak kellett volna, hogy legyen. Ott is voltak a vizsgáztató urak, csak, hogy is mondjuk, az autók hiányoztak. Nem jöttek el és a vizsgabiztos urak egykedvűen szóltak: — Hát akkor kezdjék el talán a sofförvizsgát! — Mert tudniillik a sofförvizsga is mindig ugyanazon a napon van. De sofförjelt sem jelentkezett. Se autó, se sofför. Így történt 1930 januárjában, amikor is a vizsgabiztos urak kénytelenek voltak dolgukvégzetlenül hazamenni.

Az automobilkereskedők problémája: a használt kocsit

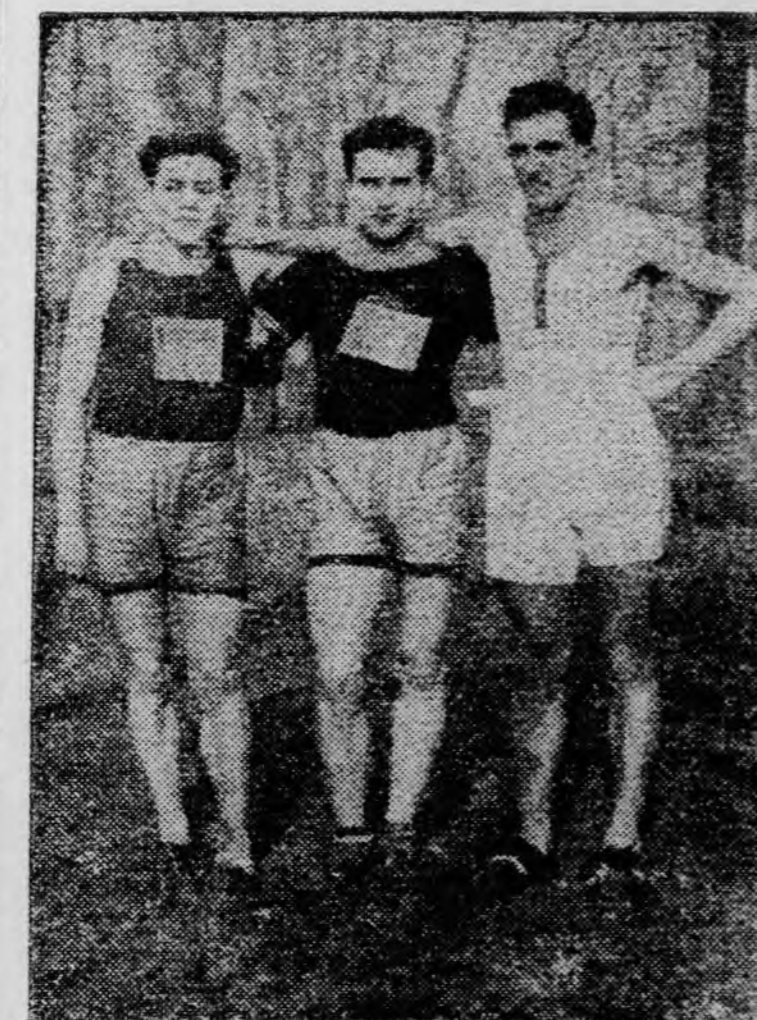
Évek óta keresik az automobilkereskedők a használt kocsik problémájának megoldását — eredmény nélkül. Pedig ez a kérdés igen égető, sőt ma-holnap valósággal körmére ég a képviselőknek. Tenni kell valamit, de mit, úgy látszik, nincs megoldás, hiszen Amerika sem oldotta meg még, mert nem találta meg a módját. Nálunk, aki új autót akar vásárolni, rendszerint azzal kezd, hogy megkérdi, meglévő, régi kocsiját mennyiért „veszik be” az új kocsit vételénél. És a kereskedő, hogy az új kocsit eladhassa, kénytelen a régi autót bevenni. Sok új kocsit eladása sok régi kocsit beszerzését jelenti. A gond tehát kettős: el kell adni az új kontingenst s el kell adni a régijt.

A mai viszonyok között ez kicsit súlyos feladat, de azért megpróbálják. Hogy hány ilyen régi kocsit nyomja a piacot? Az erre vonatkozó becslések eltérőek, van aki ötszáz, van aki háromszázra esküszik, az egyik úgy, a másik amugy becsüli ezt a számot, amely mindenképpen és mindkét formájában súlyos mérge az autócladás lehetőségének. Azért mondjuk, hogy lehetőség, mert autócladáshoz elsősorban lehetőség kell, ezt pedig nemcsak ezek a régi kocsik, de a „régit új kocsik” is akadályozzák. Hogy mik ezek a „régit új kocsik”? A tönkrement cégek megmaradt kocsiját, amelyek nagyrészt az Autóhitelintézet r.-t. birtokában vannak és veszélyeztetik a piacot, mert hiszen csak természetes, hogy a bank pénzét akarja látni, mégpedig minél előbb s így ezeket a kocsikat valóságilag dobálja, ha kell áron alul is. Ilyen kocsit még mintegy száz darab van raktáron és az autókereskedők elsősorban azért imádkoznak, hogy ezeknek már nyoma se legyen. Ennek a felette kellemetlen konkurrenciának remélhetően gyors elmaradása is hozzá fog járulni a piac feléledéséhez, míg a használt kocsikkal is majd csak történni fog valami. Az sincsen kizárva, hogy nyilvános aukciókon kerülnek majd eladásra, esetleg a Postatakarékpénztár közbenjöttével.

A tizenkéthengeresek

Az utolsó évek autószaionjai, Páris, London, Newyork, nem sok változást hoztak, ha valamit, a karosszéria vonalait módosultak, graciósebbek, letisztotesebbek lettek. Forradalmi újdonságról azonban az utolsó években nem lehet beszélni, úgy látszik, mintha a karosszéria vonala teljesen

megállott volna és ha a motorice megemlítjük, az első kerék meghajtást, talán már nem is beszélhetünk más, mélyrevágó motorikus fejlődésről. Azaz, hogy igen, a hengerekre kell gondolkunk és megállapíthatjuk, hogy itt egy fejlett való törekvés nyilvánult meg, ezész vonalon és ha két év előtt még szeváció volt a nyolchengeres motor, a mult hónapja newyorki kiállítás még a tizenkéthengeres motorral kedveskedett. A tizenkét henger erősen tört előre, csupán a legutóbbi newyorki szalonon négy márka jelent meg tizenkét hengerrel: a Cadillac, az angol Daimler, a Voisin és a Naybach.

Az „első” Balog, Lindner, Schüssler

Mi lesz ma?

A Magyar Vivó Szövetség intézőbizottságának ülése este fél 7 órakor a szövetség helyiségében.

BOXOLÓK TURÁJA

Magyarország válogatott boxcsapata olaszországi turájának programja a következő:

ANCONA. Március 2: Olasz—magyar válogatott mérkőzés.

BOLOGNA. Március 5: Olasz városi válogatott—Magyar országos válogatott viadala.

TRIESZT. Március 7: Olasz városi válogatott—Magyar országos válogatott csapatmérkőzés.

Balszerencse és tréninghiány miatt nem tudott magára találni a magyar csapat

Wacker – Ferencváros 4:1 (0:1)

Hungária-uti pálya – 10.000 néző – Bíró: Gerő

A magyar sportrajongók hiába várták a vasárnapi nemzetközi találkozótól azt a nivós és technikás mérkőzést, amelyet a hazai pályákon évek hosszú során már megszoktunk. Nagy volt a készülődés erre a napra, mert hiszen a zöld-fehérek csapatát az idei télen megkímélték azoktól a fárasztó turáktól, amelyek rendszerint káros nyomot hagynak a csapatokon. A Ferencváros legénységét az egész télen pihentették és csak az utolsó hetekben fogták tornatermi, majd pályatréningre, hogy első mérkőzésén úgy állja meg a helyét, amint

zöld-fehér dresszes pesti fiuk valósággal mókázna az osztrák játékosokkal.

Cart hálója kétizben is veszélyben forog, mert Toldi briliánsan az osztrák védelem mögé kerül és csak az utolsó pillanatokban tudja az osztrák kapu őre a labdát a lábáról leszedni.

Negyedórát tart így a ferencvárosi főlény, azonban ekkor a bécsiek veszik át a támadások sorozatát. Góltörésvégi kísérletükben a magyar védelmet kijátszva, Amsel hálójáig

vart osztrák csatár a kapu helyett, mellé lö. A félidő mezőnyjátékkal ért véget.

A második 45 perc első negyedórájában a Ferencváros a többet támadó fél, de a zöld-fehér fiuk lassankint veszítenek iramukból s így a bécsi Wacker veszi át a támadást. Heves rohamaik folytán Takács Kornert véd, de belőle nem lesz baj, sőt a középre adott labdával a jobb szélső fut le a kapu elé s ott Tanczos szerez kornert a bécsiek ellen. Ismét a bécsi fiuk törnek előre s okoznak ijedelmet a magyar szívekben, de Waizhoffer a nagy tumultusban biztos helyzetét elrontja és a kapu mellé vágja a labdát. Ötperces mezőnyjáték után Tax, a bécsiek balszélsője pompás lefutással tör a magyar kapu felé. Císek középre adott

labdájára lábáról-lábra pattan és Pappon keresztül öt méterről a hálóba kerül (1:1).

A kiegyenlítés után sehogysem tudja a magyar csapat vezetését visszaszerezni s a Wacker továbbra is támadást támadásra halmoz. A harmincadik perc meg is hozza az újabb osztrák sikert és a fedezetsorból a csatárláncba átkerülő labdát Horváth keríti magához, Óbecsei kicselezi és kettőre emeli a bécsiek góljainak számát. (2:1).

Az újabb gól során már nemcsak a magyar csatársor, de a védelem is hibáz és Takács lábából

a harmincharmadik percben az osztrákok Windner révén harmadik góljukat szerzik meg (3:1).

Az osztrák támadási sorozat nem keményíti meg a Ferencváros védelmét. Nem tudnak sehogysem támadásba kerülni és újabb hat perc múlva Tax ismét áttör a magyar csatárláncban és védelmen s a kapu felé húzva megszerzi a bécsiek negyedik és egyben utolsó gólját (4:1).

Hat perc van még csak hátra a mérkőzés befejezéséig, ezt az alkalmat azonban a magyar fiuk lendületes támadása már nem tudja eredményessé tenni. Hiába kerülnek az ellenfél térélfelére, a csatársor minden góltörésvégi kísérlete eredménytelen marad. A védelem már táplálja labdákkal a fedezetet és Tanczos is valósággal brilliroz a jobb szélen, azonban minden támadásukat ártalmatlanná teszi a pompásan működő osztrák védelem és az a szerencse is, amely az osztrákok játéktéktechnikai tudásuk mellett kísérte és amelyet a Ferencváros legénysége az idei első nemzetközi összecsapáson nélkülözött.

Gerő bíró a nehéz mérkőzés tisztét mindkét fél elismerésére kiválóan végezte.

A FERENCVÁROS ÉS A WACKER LEGÉNYSÉGE

azt az első klasszisu viadalokon már megszoktuk.

Az az emberkaréj, amely vasárnap délután körülbette a pályát, nagy reményeket fűzött az új dresszben megjelenő pesti csapatához, s így amikor pályára léptek a ferencvárosi legények, a fradi-drukkerek külön hada háromszoros.

Tempó Fradival fogadta a csapatot. A bécsieknek is kijárt a szokásos üdvözlő tiszteletadás és amikor a Reggeli Ujság fotóriportere elcsattantotta kodakját, már is megkezdődött az a magyar közönségre néző izgalmas küzdelem, amelyről — most sajnos — az osztrák csapat került ki győztesen.

A ferencvárosi fiuk kezdenek támadni. Kissé zavarja őket a szembetűző nap, de azért a jobbszélen lerohanó csatársorból Tanczos máris középre-húz s az első percben kapufát lö. Nagy az öröm a tribünökön és a közönség zuga biztatja a magyar csapatot. Ugy látszik az első percekben, hogy alaposan elpáholják az osztrák sógort, és néha hangos derű támad a közönség soraiiban, amikor a kerülnek, azonban a magyar háló védője biz-

tosan szereli az osztrák labdát. A ferencvárosi fiuk kerülnek frontba és a „bombakirály” vezet szédületes támadást az osztrákok felé. Kár, hogy labdáját nem adta a középre, mert lövése a kapu fölé került.

Pár perc múlva azonban javítja hibáját, pompásan kicselezi az osztrák védelmet, az elébe kerülő Hauswirth-ot átlépi és félmagas lövésével megszerzi a vezetést a magyaroknak. (1:0.)

Az első gólon a Ferencváros fellekesül és továbbra is főlényben marad. De a bécsi védelem pontosan működik és a Hauswirth-Jestrab gáton minden támadásuk megtörik. Különösen az osztrák fedezet van elemében, mert nemcsak labdákkal segíti a bécsi csatársort, hanem a védelmet is céltudatosan segíti minden gólhárítási törekvésében. Az osztrák csapat most magára talál és a csatársor ijesztő lendülettel tör a magyar kapu elé.

Kombinációs játéku mint pontos órágép működik és a magyar kapu előtt biztosnak látszó gólhelyzetet teremt. Waizhoffer-hez kerül a labda s éppen lövésre készül, amikor Amsel hirtelen ötlettel-e, vagy izgalomban sapkáját dobja a játékos elé és így a megza-

MINDENÜN VAN SZENZACIÓ

A vívásban is szerepel a „ráolvasás”, de azért fő a tudás

Hajdu János az első magyar épée-bajnok

— Ugyan kérem, kár a szóért is. Nem magyar embernek való az épée. Kardforgató nemzet voltunk mindig és maradunk csak azok. De meg kit is érdekél az a „piszkálás”, a vívókat legkevésbé... És a valóság? A valóság az, hogy a vasárnapi első épée-bajnokságon nem kevesebb, mint 33 elsőrangú versenyzőnek jelent meg a plan son. A Tiszti Vivó Club hatalmas terme meg kicsinek bizonyult. Mindenki eljött megnézni az épée „levegését” és a végén kipirult arccal távozott a vívósport táborá — azzal, hogy: — Ha az épée is ráfekszünk, akkor ebben a fegyvernemben is mihamar elsők leszünk a világon.

A Törekvési ifjusági csapata

Nem kis gondot adott a rendezőségnek, hogy a 38 klasszis vívó közül a tíz legjobbat „kitermelje”. Először előmérkőzések voltak — egy túsra itt természetesen egy kis szerencse is szerepet játszott, de végeredményben mégis csak tudás kellett ahhoz, hogy valaki bejuthasson a huszas középdöntőbe. Közel dél volt, amikor itt is egy túsra vívtak a küzdő felek. Ugy kettő fele végre tisztázódott, hogy melyik a legjobb tíz épée-vívó az országban. Ime: Kabos Tiszti VC, Nagy MAC, Maszlay Tiszti VC, Rády MAC, Hajdu Szolnoki VC, ifj. Dunay BBTE, Gözsy BEAC, Piller MAC, Eckl RAC, és Kalnitsky Tiszti VC. Bár csak este 6 órára volt kiütve a döntő.

már 5 óra után megkezdődött a közönség ostroma a Tiszti VC fényárban uszó helyisége ellen. A „hivatalos” sorban ült Rakovszky Iván, a szövetség elnöke Hoffmann tábornokkal, a régi idők kiváló versenyzőjével.

A döntő mérkőzések már három tusig tartottak.

Eleinte ment minden a „papirforma” alapján. Lassanként azonban kezdődött az elmaradhatatlan meglepetések sorozata. Körülbelül husz asszó mehetett le, amikor a helyzet az volt, hogy Hajdu vezetett 5 győzelemmel, veretlenül. Őt követte Rády hasonló győzelmi aránnyal, de már egy vereséggel. Ekkor a mélyben Eckl feküdt csekély 5 veszített asszóval. Ekkor következett a Rády—Eckl asszó, amely

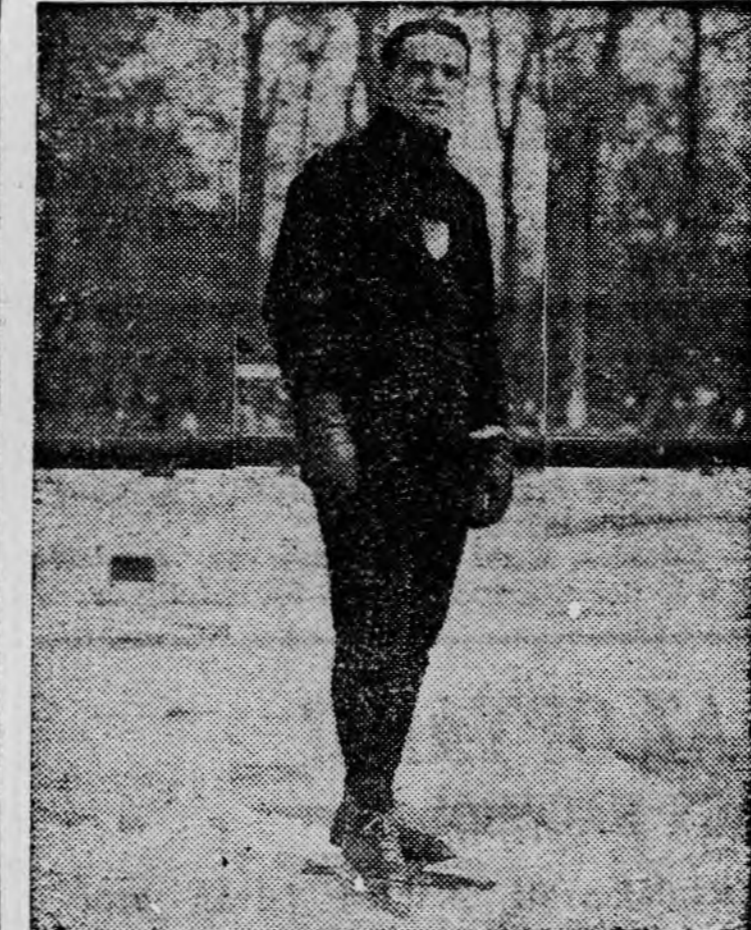
óriási meglepetésre Eckl 3:1 arányú győzelmével ért véget

és ezzel a többszörös bajnok Rády alezredes már nem jöhetett számításba a bajnoki címért. Amikor ez a „meglepetés-asszó” 2:1 arányban állt Eckl javára, az utolsó tust sokan „ráolvasásnak” látták és természetesen nem csoda, ha Rády ekkor nemcsak arról tett tanúságot, hogy ért az épéhez, de megmutatta, hogy van épéje is. Jött azonban csakhamar a vigasztalás: Hajdu első veresége Nagytól. Ez volt a döntő második szenzációja.

Erihető izgalomban folyt le a sorsdöntő Rády—Hajdu asszó. Fej-fej mellett haladt a két elsőrangú vívó. Amikor 2:2 volt az arány, még a sóhajtasokat is meg lehetett hallani. Egy perc és máris tust látnak a zsűritagok, de — mindkét oldalról. Az elnöklő Rozgonyi György anulálta az eredményt. Folyt tovább a harc. A fénylő pengék hegyei lázasan keresik egymást. Mintha szemük volna: megtalálják a rést... A „tempó” Rádynak jön jól, viharos támadása azonban pengébe ütközik. Mintha ezüst harangra ütne, olyan a hang, ami a fulladt levegőbe tör. Csak kavardást látni és azt, hogy Hajdu parádizolja tisztán találja az ellenfelét.

Győz tehát Hajdu 3:2 arányban és ezzel a bajnokság sorsa is eldőlt.

Az öltöző egyszere megtelik a gratulációs seregével. „Szolnokot” számosan üdvözlök. Még folyik a finis, amikor már az interjú rohamát kell kiállania Hajdunak, akitől megtudjuk, hogy épée-tudományát a világ első törmesterétől, Merignactól tanulta Párizsban. Majd Santellivel dol-

WINOTNER a gyorskorcsolyázás bajnoka

gozott, az utóbbi időkben pedig Róna Armanddal készült a versenyre.

Hajdu mindenki véleménye szerint megérdemelten győzött; tiszta pengvezetése és pompás tempóérzéke vitte az éle.

Reggeli ujság

Az epée-bajnokság egyébként a következő eredménnyel zárult: Bajnok: Hajdu János (Szolnoki VC) 7 győzelemmel, 2. Rády (MAC) 6 gy., 3. ifj. Dunay (BBTE) 5 gy., 4. Piller (MAC) 5 gy., 5. Gözsy (BEAC) 5 gy., 6. Kalnitsky (Tiszti VC) 5 gy., 7. Nagy (MAC) 4 gy., 8. Kabos (Tiszti VC) 3 gy., 9. Maszlay (Tiszti VC) 2 gy., 10. Eckl (RAC) 1 gy.

A Tiszti Vivó Club által mintaszerűen rendezett első épée-bajnokság „hiteles” történelméhez tartozik még, hogy a zavartalan lebonyolítás Holby Jenő alezredes és Gfeller Antal százados érdeme.

Magyarország műkorcsolyázó-bajnoksága

Rendkívül nagy érdeklődés mellett folyt le vasárnap este a műkorcsolyázó-bajnokság. Különösen nagy ünneplésben volt része a Európabajnok Orgonista—Szalay-párnak, akiknek a produkció után a kormányzó gratulált elsőnek.

Részletes eredmények: Férfi egyes. Bajnok: 1. Vadas Marcel, 2. Lápóczy, 3. Kertész, 4. Hajós, 5. Hafalusy.

Hölgy. Bajnok: 1. Levitzky Piri, 2. Stieber Lotti dr., 3. Imrédi Magda, 4. Nyilas Vilma, 5. Tussák Kátó, 6. Tóth Vilma.

Páros műkorcsolyázó-bajnokság. Bajnok: 1. Orgonista—Szalay, 2. Tillinger—Filipovics, 3. Szollás—Rotter, 4. Balázs—Tussák, 5. Szekrényessy—Ormos.

VADAS (BKC) műkorcsolyázó bajnok

Futballeredmények

Bátya—Nemzeti 5:1 (2:1).
Bocsay—Pécs-Baranya 4:0 (2:0).
Sabaria—Józsefváros 3:0 (0:0).
Ferencváros B—Nemzeti B 8:2 (3:2).

Világ bajnokverés az asztalitenisz versenyen

Nagy meglepetés volt a nemzetközi asztaliteniszversenyen a vegyes páros döntőjében a Barna—Sipos-pár győzelme a Szabados—Mednyánszky-pár felett.

A versenyen elért eredmények a következők:

Férfi egyes: 1. Barna (MTK), 2. Bellák (NSC), 3. Liebster (osztr.), 4. Szabados (MTK).
Női egyes: 1. Mednyánszky Mária (MTK), 2. Sipos (BSE), 3. Braunova Prága (Spárta), 4. Schmichova Prága (Spárta).

Férfi páros: 1. Barna—Szabados (MTK), 2. Bellák (NSC)—Dávid (BSE), 3. Liebster (osztr.)—Fehér (osztr.), 4. Földi—Krausz (NSC).

Vegyes páros: 1. Barna (MTK)—Sipos (BSE), 2. Szabados—Mednyánszky Mária (MTK), 3. Malecek—Branuva Prága (Spárta), 4. Bellák (NSC)—Dárda (BBTE).

Férfi egyes (vidéki): 1. Ried (Kecskemét), 2. Csányi (Szeged), 3. Sós (Szeged), 4. Dénes (Kecskemét).

Vidéki páros: 1. Csányi—Singer (Szeged), 2. Klein—Pischler (Ujpest), 3. Steinherr—Ried (Kecskemét), 4. Dénes—Weszely (Kecskemét).

Ifjusági egyes: 1. Sohnenfeld (KISOK), 2. Klopfer (KISOK), 3. Horovitz (MTK), 4. Reiter (KISOK).

Ifjusági páros: 1. Klopfer—Reiter (KISOK), 2. Mendelsohn—Sohnenschein (KISOK), 3. Sohnenfeld—Neumann (KISOK), 4. Király (NSC—Szöllösy (KISOK).

Országos rekord a műjégen

Ma reggel rendezte meg BKE 10.000 méteres gyorskorcsolyázóversenyt a műjégpályán. Az eredmények a következők: 1. Windtner 19 p., 17.1 mp. Országos rekord. 2. Belházy 20 p. 02.4 mp. 3. Erdélyi 20 p. 08 mp.

Felelős szerkesztő és kiadó: KÁDÁR LEHEL

ELŐFIZETESI ÁRAK:	
Egész évre	10 pengő
Fél évre	5 pengő
Negyed évre	2.80 pengő
Egy óra	1 pengő
Ausztriában egy óra	1.50 Sch
Jugoszláviában egy óra	10 Dínár
Egyes szám ára	20 fillér
Budapesten, vidéken és pályaudvarokon	20 fillér
Megjelenik minden hétfőn	

A nevető Hétfő

A RENDŐR

Ugy áll a sarkon, mint a szikla, köznap gond nem háborítja.

Fut körötte százféle népség, neki ez mind szabály és vétség.

Bajusza vastag, mint a karja, minden megáll, ha ő akarja.

Uj Herkules és több is néha, az ember hangos, rangos, léha,

pökhendi és sért esendét, rendét, nem respektál az semmi szentet.

Kell két szem, amely ránéz bőszen, na, de hát kőből nincsen ő sem.

Egy kis eseléd, ha arra téved, szemében pajkos tűz feléled, bajusza a'ól mosoly árad, S ilyenkor egy kis forgalmi akadály támad.

NAGY IMRE

ZENETANÁR ZONGORÁZNI

TANITJA

AZT A DIFFERENCIÁT,

ami egy Beszkárt-igazgató és egy villanyeskalauz fizetése közt van.

A LEGUJABB SZOVJET-VICC

Egy kommunistavezér betéved Moszkvában egyik zsidó templomba és ott találja a rabbit, amint az buzgón imádkozik. Ráförmed:

— Miért imádkozol itt, te rabbi?

— A szovjet életéért.

— Szamárság. Most a szovjet életéért imádkozol, pár év előtt pedig biztosan a cárért imádkoztál.

— Ugy van.

— Egyszóval láthatod hogy a cárért való imádkozásnak sem volt eredménye.

— Mi az, hogy nem volt eredménye? — üti fel a fejét a rabbi — hát nem ölték meg?

NE DOBJA EL RÉGI NYUGDIJAS ÁLLÁSÁT KÉT RÉGIÉRT EGY UJAT AD A BESZKÁRT

KIS PÁRBESZÉDEK

— Olvastad, egy Zeisler Edit nevű táncosnő 75 percig spiccelt és ezzel rekordot teremtett.

— Ugyan kérek. En nagyobb rekordot teremttem. Már két éve spiccelek valami állásra.

— Bácsi, miért állnak maguk itt annyian a Beszkárt épülete előtt?

— Azt hallottuk, hogy nagy munkaalkalom lesz.

— Micsoda?

— Le kell majd szállítani a Folkusházy fizetését.

Uj közmondás:

Szép taxiengedély az, amely nemzeti érdek nélkül tetszik.

KIS SZENZÁCIÓK

Ábrahám Pál, a Viktoria című operett zeneszerzője, aki eddig mindig kesztyűs kézzel bánt el a zenekarral, új operettjét pálcával fogja dirigálni.

Pártos Gusztó, aki hazatért Amerikából, száz hollywoodi színész arcképét hozta ajándékká a Fészeknek.

Galli Curci kijelentette, hogy csak a Folkusházy jövedelmét irigyli.

A tiszazugi dráma megbukott. Az ötödik előadáson már nem volt kinn a tábla.

Illetékes szakvélemény szerint a fővárosnál van a legrosszabb koszt. Kozmás minden.

MILYEN NÉPFAJ AZ OPTÁNS?

KIS TÖRTÉNET A NAGY HÁGABÓL

A hágai tárgyalások első napján összetalálkozott Bethlen István gróf Snowdennel, aki megkérdezte:

— Mondja csak kérem, micsoda népfaj az az optáns?

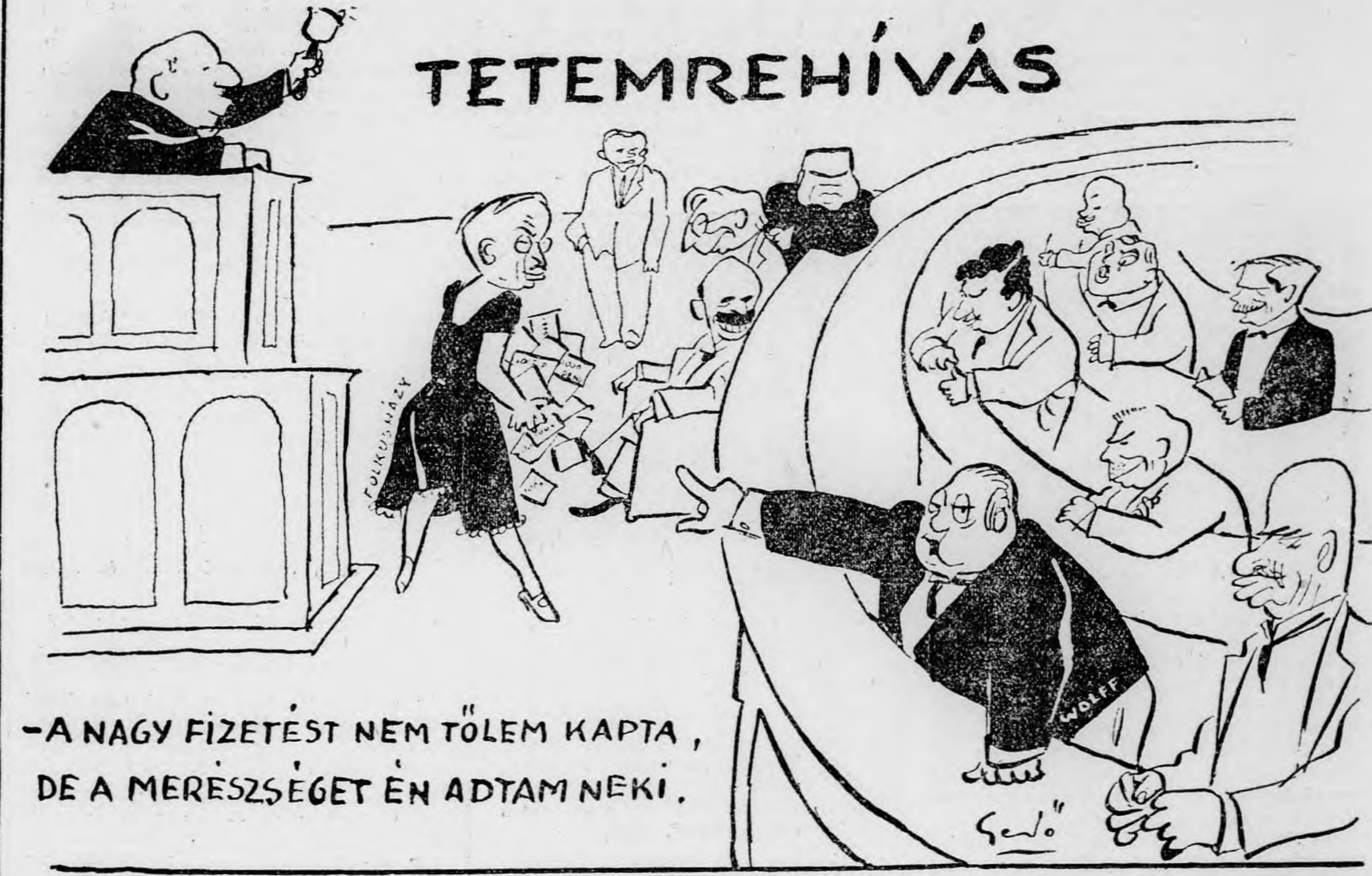
Bethlen egy kicsit zavarba jött, de szerencséjére ép abban a pillanatban

jött arra Papp Géza báró és a magyar miniszterelnök rámutatott:

— Ez is egy, kérem.

Snowden ránézelt Papp Gézára, aztán fejcsóválva mondta:

— Ilyen kicsi és mégis annyit követel?

-A NAGY FIZETÉST NEM TŐLEM KAPTA, DE A MERESZSÉGET ÉN ADTAM NEKI.

CSAK BESZÉLGESSÜNK RÓLA

mert ez a kérdés igazán megérdemli, hogy alaposabban utána nézzünk. Az a kérdés nevezetesen és ugyebár, hogy lehet-e felsőházi tag Frankl Adolf, aki ezelőtt magánember volt és csak most választották meg rabbinak, hogy mivel most őt akarták beküldeni az elhunyt Reich Koppel helyére a felsőházba?

Fontos kérdés, uraim, sőt fogas kérdés, sok minden mulik azon, hogy helyesen oldjuk meg, mert úgy a felsőház, mint a rabbinusi szakma, de sőt nem utolsósorban a magánbankári kar is szívszorogva várja, hogy precedens teremtünk ebben az életbevágóan fontos közjogi kérdésben.

Van egy kis történelem, amely alaposan megvilágítja a kérdést és eldönti, hogy összeférhet-e a rabbinusi állás és a magánbankári tevékenység?

Ugy történt az eset, hogy Kohn nagyon gazdag, de vallástalan ember volt. Könnyíteni akart a lelkiismeretén és elhatározta, hogy a lányát egy szegény talmudtanulóhoz adja, aki majd tanulni, studiózni fog és hébe-hóba benéz a Kohn magánbankári üzletébe is.

A lakodalom után néhány hónappal a rabbihoz megy Kohn és elpanaszolja, hogy a veje

egész nap tanul, egész nap studióz és az üzletbe sohase néz be, már pedig egyedül a studiózástól nem lehet megélni.

— Mi az, hogy nem lehet megélni? — folytatólag fel a rabbi, — hiszen én is abból élek.

— Te igen, Rabbi — szólt erre Kohn, — mert ez a te üzleted, de az én szerencsétlen vőm ezt komolyan veszi.

A VASÁRNAP LEGJOBB VICCE

Grünéknél újabb kisflu született és Mórica addig jajgat, míg megengedik, hogy megnézze az újszülöttet. Mikor már alaposan megnézte, összecsapja a kezét és kétségbeesve mondja:

— Papa, itt valami szörnyű tévedés történt.

— Na mi, fiaeskám?

— Hiszen az a marha gölya egy keresztény fiút hozott nekünk.

SÜLYOS NEHÉZSÉGEK A PÁRIZSI KONFERENCIÁN MAJD NEM MEGSZAKADTAK A TÁRGYALÁSOK

Párizs, február 16.

A párizsi tárgyalások mai napján súlyos nézeteltérések támadtak Magyarország és Románia képviselői között.

Báró Korányi Frigyes előterjesztette, hogy a jóvátételi összegekbe számítsák be Szabó Dezsőt is, azonban Titulescu ez ellen élénken tiltakozott és kimutatta, hogy Szabó Dezső csak annyit ér, amennyit az általa keservesen kiszorított regények nyomonak.

KEDVES NEVETŐ HÉTFŐ

Silberglanzék színházba készülnek. Mikor Silberglanz a feleségét új estélyi ruhájában megpillantja, így kiált fel:

— Édesem, a mi páholyunk az emeletre szől, a te dekoltázsod pedig a földszintig ér.

SALAMON KONTRA RADÓ

Mint ismeretes, Salamon Béla és Radó Sándor folyton ugratják egymást. A minap is vitakoztak és egyszerre csak Radó nagy diadallal kivágja:

— Béluskám, jegyezd meg magadnak, hogy egy ember, aki nem tudja magát értelmesen kifejezni, az egy unittelligens ember. Megértetted?

— Nem — mondta erre Salamon.

MŰVÉSZEK TRÉFA KÖZBEN

Kállay Miklós, a Nemzeti Ujság színházi kritikus, hosszabb ideig Olaszországban volt, ahonnan nemrég érkezel haza és minap az Új Színház premierjén találkozott Karinthy Friggyessel, aki megkérdezte:

— Te Miklós, hol voltál, hogy oly régen nem láttalak?

— Olaszországban voltam.

— Igen, Olaszországban? És mond, Olaszország rád is egy csizma hatással tette?

Fodor László, a nagyszerű vígjátékiró, hosszabb idő óta állandóan Bécsben lakik és nagy előszeretettel látogatja a képkereskedéseket. Nemrég is bement egy képüzletbe és megkérdezte:

— Mibe kerül kérem ez a Csavargó lány?

— Háromszáz schilling.

— Mit? Egy csavargó lány háromszáz schilling?

— Sok talán?

— Hogyne. A múlt héten negyven schillingért vettem egy Lipót Szalvátor főherceget.

Kiss Rezső, a kitűnő portréfestő, aki most jött haza látogatába Buenos-Ayresből, meséli:

— Mikor kérkeztem Buenos-Ayresbe, nem igen tudtam spangolul, de ezt lehetőleg leplezni akartam. Mindjárt az első nap bementem egy előkelő étterembe, a pincér elem tette az étlapot és én, hogy ne kelljen szólnom, hanyag előkelőséggel rámutattam az étlap egyik sorára.

— Sajnálom, — mondta erre a pincér — ezzel nem szolgálhatok, mert ezt éppen most játssza a zenekar.

Mayer János emlékkönyvébe:

— Vederből csödörbe?

Hubay Jenő meséli, hogy egyszer ifjúkorában meghívták estélyre egy lipótvárosi családdhoz, ahol természetesen játszania is kellett. Vacsora után a házigazdával diskurált és többek közt a hegedűjéről is szó esvén, így szólt:

— Látja kérem, az a hegedű, amelyen ma este játszottam, több mint kétszáz éves.

— Az sose bántsa művész ur, — szólt a házigazda, — garantálom, hogy senkise vette észre.

APROHÍRDETÉSEK

ELCSERÉLNÉ

ezerhaldos bírtokát fővárosi üzemi állással Gaal Gaszton.

TAXIENGEDÉLY

csak Baross Gáborral valódi. Ugyanott megtekinthető a nemzet egyetemes érdeke.

ELMÉNNE

Kisbérre apaménnek állásnélküli számmár.

T. HÁZHOZ JÖN

felelősséget demokratákra tolni Kozma Jenő hon- és városalja.

SZÁMTANTANÁR

ajánkozik Beszkárt-igazgatók pontos összehámlására.

MIELŐTT

nyusdíjba menne, fontos, hogy üzemi állásainkat megtekinthe. Nagy választék.

FŐVÁROSHOZ JÖNNE

új rendszer, tiszta vizet önteni a pohárba.

MEGISMERKEDNE

diszkret politikus Wolff-féle nemzeti érdekekkel. Taxiengedély és házasság nincs kizárva.

KERESTETNEK

frizuraversenyhez hajmeresztő Beszkárt-fizetések.